

DUHOVNO ŽIVLJENJE

la vida espiritual

JANUAR 1956

D 59964
+

Rojstvo Gospodovo. — Freska pri Sv. Primožu nad Kamnikom. Naslikal jo je okrog leta 1520 neznan umetnik. Shka ima veliko umetniško vrednost.

INSTITUCIJA ZA
KULTURO IN
LJUBLJANA

PD 596/1968

Naslovnna stran: Pri jaslicah (Foto M. Kocmur). Ali niso trenutki blažene božične sreče naših otrok pri jaslicah tudi ena izmed mnogih poti, po kateri jih vodimo k Detetu?

„Tam na gmajnci v revni 'stalci“

Jaslice. Včasih je bil hribček iz mahu, danes je iz trave in prsti in lubja. Ta je postavil sveto družino v leseni hlevček, drugi je izoblikoval votlino v grič, tretji je dal svete popotnike pod na pol podrt kozolec, ki stoji nekje na robu ljubljanskega barja in v ozadju je celo videti v megli obrise Ljubljane. Nekaj domotožja je v teh jaslicah, izraz svojega časa so, a vsake jaslice, naj bodo take ali take, predstavljajo isti veliki zgodovinski dogodek. Molk svete noči nas vabi v premišljevanje.

Na jaslih leži On, ki je bival mnogo pred kozmičnimi dobami stvarjenja in oblikovanja zemeljske krogle, mnogo pred vsako zgodovino in časom, pred vsemi ustvarjenimi stvarmi, neustvarjen in brez začetka, začetek in smisel vsega. Bival je zunaj mejnikov sveta in prostora, kjer se rojevajo in kamor zahajajo zvezde, v naročju Očetovem. Ta Bog od Boga, ta Luč od Luči je hotel postati človek, „je samega sebe izničil, podobo hlapca vzel nase“. Utesniti se je hotel v meje bednega človeškega telesa, ukleniti se v prostor in čas, postati nič.

Še več. Otrok je hotel biti. Saj res ni ljubkejše stvari na svetu kot otrok, a tudi ni bolj nesposobne, povsem odvisne kot prav otrok. Otrok, prepuščen sam sebi, niti ni zmožen življenja. In to je hotel biti: nemočan, nebogljen, do kraja odvisen od drugih.

Zanimivo je, kako si je izbiral kraj in čas svojega rojstva. Hotel je biti rojen med povsem tujimi ljudmi in ne v Nazaretu, kakor bi bilo naravno. „Tiste dni je izšlo povelje od cesarja Avgusta...“ Tako beremo in tako je bilo. A za tem Avgustovim poveljem, za to njegovo voljo je skrit prst božji. Bog je tako čase in prilike napeljal, da bo njegov Sin rojen med tujimi ljudmi, nepoznan, skrit, pozabljen, 140 kilometrov proč od Nazareta, v malem Betlehemu.

Betlehem, „Hiša kruha“ imenovan, ni bil kot mesto ravno bogve kaj. Pa tudi v tem revnem Betlehemu „zanju ni bilo prostora v prenočišču“. Trdosrčnost ljudi, prenatrpanost v prenočiščih, revščina Jožefova? Da, vse to, a pravi vzrok je drug: Bog hoče rojstvo zunaj mesta, v hlevu, v votlini.

Vmislimo se v resnični kraj Jezusovega rojstva. „Hlev, resnični hlev ni veselo in lahno stebrišče, ki so ga krščanski slikarji zgradili za Davidovega sina, tudi ne jaslice iz mavca, ki ga je zamislila v modernih časih slaščičarska domišljija izdelovalcev kipecev; tudi ni čista in snažna veža, ljubka v svojih barvah, z olepšanimi in okrašenimi jaslimi.

Hlev, resnični hlev je dom živali, ki so garale za človeka. Hlev so le štiri surove stene, umazana tla, streha iz brun in škodelj. Resnični hlev je temen, umazan, smrdljiv: edino čiste v njem so jasli, kjer gospodar pripravlja krmo za živino.“ (Papini). To je bil kraj rojstva božjega Sina.

In čas rojstva? Ponoči je bilo, opolnoči. Ob uri, ko so ljudje po mestih veseljačili in na rimskem dvoru opravljali orgije ali že utrujeni od pijanega veselja popadali po mehkih ležiščih. Ob uri, ko so drugi pospali po opravljenem delu in pozabili na ves svet. Ob uri, ko ni nihče mislil, kako blizu je Bog zemlji. Ob uri pozabe, spanja in greha.

In vendar je bil ta pozabljeni trenutek tisti, na katerega se je pripravljala vsa Izraelova zgodovina in vse človeštvo v tisočletjih svojega bivanja. V tistem trenutku se je zgodovina prelomila.

Iščemo srečo v denarju, slavi, oblasti. Koliko je prizadevanja pri ljudeh, da bi opozorili nase, na svoj talent, na svojo postavo, na svoje brke, na svojo frizuro. Zunanost, oblika, posoda — na tem je danes poudarek, ne na vsebini.

In vendar ne resnica ne sreča nista v zunanjem blesku, ne v bogastvu, ne v slavi, ne v človeškem spoštovanju. Tako vsaj nam govori veliki molk svete noči.

Dr. Branko Rozman

*Tiho pristopimo,
srčno počastimo
ljubega Zveličarja!*

„Prvo lučko prižgala...“ (Foto M. Kocmur)

Božič v družini

„Tam leži en kraljič mlad...
mir prinaša na ta svet,
temu, kdor ga hoče imet!“

Na stenskem koledarju sta ostala samo še dva lista. Pred dnevi sem privzdignila novemberskega, da sem videla, katerega dne bomo letos zapeli „Glej zvezdice božje...“

Pretekli teden smo zvečer tudi že polglasno poskušali razne božične naprave, kakor posamezni godalci orkestra pred še zaprtim odrom.

Osmi Božič v tujini. Osmič oni prečudni, grenak občutek božičnih praznikov pod žgočim soncem, v tem babilonskem mestu, ki nudi vse mogoče užitke, najrazkosnejše zabave, najvišja umetniška doživetja — a ne more dati evropskemu človeku tisti preprosti otroško čisti občutek božične noči.

Ne vem, kakšne so po raznih deželah navade, kjer danes žive slovenski begunci. Prav gotovo pa nam nova domovina, zlasti tukajšnja, ne pripomore k praznovanju Božiča. Vročina in vlaga sta veliki uničevalki tega intimnega praznovanja, prav kakor sta bila doma sneg in mraz velika njegova zaveznika. Občutek tople sobe, ko zunaj veter zavija svoje melodije, lučke na dreveščku, svečke ob jaslicah — vse to je bilo pri nas v skladu z letnim časom.

Vendar ni podnebje najhujša ovira za podoživljanje onih čudovitih ur, bolj kakor to nas moti človek, ob katerega smo postavljeni.

Mislím, da gre tako tukaj kakor v vseh deželah, ki so dosegle zavidljivo blagostanje in tehnični napredek, pri večini ljudi priznava tega praznika v nepačno smer.

Človek, ki misli le na denar in na blagostanje, mu je božični večer samo priložnost, da povabi prijatelje na pojedino. Priprava za Božič mu obstoji v tem, da napolni dom z vsemi dobrotami, zlasti pijačami, ki se v tej vročini tako priležejo, da s trinajsto plačo sebi in drugim nakupi dragocena darila — kako daleč je vse to od krščanskega praznovanja božičnega dogodka! Ali ni ta večer pri marsikaterem sosedu prav tak kakor bo mesec kasneje pustni?

Spomnim se, kako me je prva leta vse to motilo. Nisem mogla razumeti brezbriznosti ljudi do bližajočega se praznika. Življenje na ulici je teklo svojo pot; včasih sem zagledala v izložbi reven drevešček. Le v nemških trgovinah so skušali urediti izložbo, ki je vsaj nekoliko bila podobna onim v Evropi. Drevešček, božične razglednice, revije z zimsko pokrajino na naslovni strani... kakšen občutek sem imela pred tako izložbo? Občutek zbežanosti, bolne čustvenosti, nepristnosti. Zakaj neki zimske pokrajine, če me pa glava boli od žgočega sonca? Samo zato, da me spomin na dom in one dni še bolj zabolí?

Z leti se taki občutki ublažijo. Okoliščine te prisilijo, da začneš premišljevati in kritično gledati samega sebe. Zakaj naj bi zunanja razlika motila krščansko praznovanje božičnega rojstva? Tega kar v sebi nosimo, nam nihče ne more vzeti, ne mestni vrvež, ne pusta pampa in tudi ne neusmiljeno žgoče sonce.

Tudi brez jaslic in brez dreveščka in smrekovih vejic in brez svečk bomo la-

hko doživeli resničen božični večer. „Gloria in excelsis Deo“ lahko pojem v cerkvi ali doma lahko tudi sredi mesta v podzemski železnici, na Ognjeni zemlji ali ob kanadskih jezerih — povsod je enako daleč do Betlehema.

Pred leti sem nekaj dni po Božiču obiskala znanca. Ko smo se razgovorili, sem ostala sama z osemletno hčerko. Skušala sem se ji prikupiti z vprašanji, kakor pač po navadi delamo z otroki. V kotu je še vedno stalo drevesce in pod njimi jaslice.

„Kako lep drevesček imaš!“ sem začela.

„Se vam zdi lep? Mama pravi, da so imeli v Sloveniji večjega. Tako velikega!“ Postavila se je na prste in dvignila roko. „Do stropa!“

„In jaslice! Na tako lepem prtičku.“ sem hitela. „Kdo je pa napeljal lučko in postavil žarnico prav v hlevček?“

„Očka! Rekel je, da tako vsaj ne bodo preveč žalostne. Doma v Sloveniji so jih postavljali vedno na mah. To mora biti zares lepo! Ko bom velika si bom šla pogledat take jaslice k babici tam onkraj. Tudi k polnočnici bom šla v snegu. Tukaj je tako vroče, še v cerkvi ni lepo. Mama pravi, da sploh ne moremo imeti pravega svetega večera in, da bo za vsak Božič žalostna, ker se bo vedno spominjala, kako je bilo doma lepo!“

Žalostno je gledala, tako žalostno, kakor bi že prevzela dediščino mamine žalosti in njeno nezdravo domotožje. Podobna je bila ptički, ki gleda iz kletke v svobodo.

Rada bi govorila z mojo znanko, pa nisem tistega dne imela prilike. Potem sem si rekla, da ji moram o tem pisati. Pač eno izmed tistih mnogih nenapisanih pisem...

☆

Družinski prazniki so za otroka velikega pomena. So čudovita doživljanja, spomini nanje, ga spremljajo skozi vse

življenje. To velja za vesele družinske dogodke: godovanja, krste, birme, poroke, še posebno pa za velike cerkvene praznike ki se leto za letom ponavljajo in imajo svoje stalne običaje in obrede.

Zakaj je praznovanje božičnih praznikov otroku tako pri srcu, je lahko razumeti. Po navadi postavimo jaslice dovolj nizko, da jih otrok lahko gleda. Lahko se dotakne Jezuščka; ko mama ne gleda, ga lahko vzame v svoje mehke rokice, lahko da Mariji poljubček, poboža brado sv. Jožefa, preklada pastirčke in ovčice po svojem okusu — vse to zbuja v njegovem srčku žive občutke ljubezni do Boga in morda globlje in dalekosežnejše kakor si odrasli mislijo. To je zares otroški praznik, zlasti kjer starši dovolijo, da otroci pomagajo pri pripravah.

Po nekaterih družinah že opuščajo to navado, češ da nimajo prostora, da so utrujeni od dela, a pri tem ne pomislijo, kako veliko srečo ukradejo otrokom. Kako bi nam bilo pri srcu, če bi nam danes nekdo vzel ta spomin na one žlahtne, nepozabne urice svetega večera?

Globlji, krščanski pomen praznika bo otrok bolje razumel, če se nanj pripravlja že v adventu. Opozorimo ga, da smo vsi poklicani, da po svojih močeh pripravimo v sebi in okoli sebe pot Jezuščku. Pri nas smo v Adventu za vsako premagovanje ali dobro delo smeli položiti v poseben mamin predalček slamico, katero je na božični večer dala pod Jezuščkovo glavo. Kako smo bili ponosni, če je bil snop velik. O tem nisimo niti med seboj govorili: če kaj dobrega storiš, ali če se premagaš, tega vendar ne smeš razkričati. Prav zato nam je bilo v srcu tako sladko.

Tako pripravljene otroci bodo že našli s pomočjo staršev pravi način, da si tudi v tuji okolici in vročih dneh postavijo lepe jaslice. Naj starejši v teh lepih dneh ne grenijo otroškega razpoloženja s svojimi spomini. Kar je bilo, je bilo! Če je danes srce žalostno, naj

Po večerni molitvi
je treba ugasniti
še vse svečke

bo v božjo čast, lice pa naj bo zaradi otrok veselo. Nikoli ne bom pozabila, kako mi je pripovedovala neka preprosta žena, ki živi že petindvajset let v Argentini:

„Prva leta smo bili na kmetiji zunaj v pusti ravnini. O Božiču sem čutila tako domotožje, da nisem hotela niti jaslic postaviti. Kaj bi jaslice brez smrekovih vejic in mahu? Ko so pa otroci prihajali na svet, šest jih je bilo, sem začela misliti drugače. Meni je težko, sem mislila, ker sem imela doma zimski Božič, krasne domače pesmi v cerkvi in sveti večer z vsemi običaji, a moji otroci bodo živeli tukaj in nikoli se jim ne bo tožilo po tem, česar niso poznali. Njih

ne bo motila vročina in ne to, da nimajo zelene smreke in mahu.

Postavili smo jaslice pod vejo ombuja. Mož je zrezljal iz lesa pastirčke, ki so bili podobni gauchem in še nekaj rastlin, osatu podobnih, smo položili naokoli. To so bile naše jaslice. Vse drugo je bilo, kakor smo bili vajeni doma: žeganje in kajenje hišnih prostorov in hleva, molitve in pesmi. Vsako leto je drug otrok bral iz mašne knjige evangelij rojstva Gospodovega, vsi skupaj smo zapeli vse, kar smo znali božičnega. Začeli smo vedno z ono našo domačo: „Kaj se vam zdi...“ in potem smo vedno molili za vse žive in umrle. Zdaj so otroci že odrastli in samostojni, a bo-

BOŽIČNA NOČ, PREKRASNA SI!

O NOČ NEIZMERNE SLADKOSTI! KOLIKOR JE SRC PO SLOVENSKI DOMOVINI IN PO ŠIRNEM SVETU, TOLIKO PESMI TI JE PELO. KOLIKOR ROSNIH BISEROV POMLADI NA TRATI ZELENi, TOLIKO SOLZA NEBEŠKE RADOSTI JE IZPLAKALO TO NOČ LJUDSTVO OB TRIGLAVU, OD TURŠKIH DNI DO DANES. TOLIKO UR V ENEM LETU! TOLIKO GORJA.

V TEH DREMOTNIH VEČERNIH URAH SO POZABLJENE SKRBI IN BRIDKOSTI. EN VEČER ODTEHTA BREME LETA IN LET. KAPLJICA NEBEŠKEGA USMILJENJA POGASI STRAHOVE SRDA IN JADA, ZABRIŠE KESANJE GORE IN IN MADEŽE PRETEKLOSTI.

VSA ZEMLJA JE BETLEHEM, VSI LJUDJE SO OTROCI... VSI? O BOG, KAJ BI POČELI SINOVI SLOVENSKE MATERE, DA NIMAJO SLOVENSKEGA BOŽIČA, SVOJIH BOŽIČNIH PESMI, POLNOČNICE, JASLIC IN SVOJEGA UPANJA V VEČNO ŽIVEGA BOGA IN ODREŠENIKA SVETA JEZUSA KRISTUSA.

Ivan Pregelj: Mlada Breda

žični večer še vedno praznujemo skupaj in spomin na one prve božične večere v pampi je še vedno živ v naših srcih.“

Gotovo se ta preprosta žena ni zavedala, kako modro je ravnala z otroci. V skrbi, da bi bili otroci srečni, je svojo žalost v sebi potlačila in se veselila z njimi.

„In pravzaprav,“ je zaključila, kakor bi se opravičevala, „saj resnični Betlehem tudi ne leži med smrekovimi gozdovi. Gospod župnik nam je nekoč kazal fotografije Svete dežele in videla sem, da je prav taka kakor tukajšnja, le da imajo tam več kamenja.“

☆

Vedno povdarjamo, da je božični večer intimen, družinski praznik in da naj bo zato ta večer vsa družina zbrana doma. In je tako lepo in prav.

Govorimo in pišemo tudi, da je Božič praznik ljubezni, saj nam je Bog dal najvišji dokaz svoje ljubezni — učlo-večenje. Postal je človek, tak kakor mi

in med najrevnejšimi je hotel začeti svojo zemeljsko pot.

Če o tem premišljujemo, nam bosta dom in družina premalo, da bi samo njim izkazali svojo ljubezen. Ljubežen očičnega srca je široka in iznajdljiva: Veliko je znancev med nami, ki živijo sami in jim je božični večer v tujini prepola samote in žalosti. Povabimo jih! Pošljimo otroke z majhnim darilcem in voščilom k bolnemu prijatelju ali sosedu, tudi če je tujec. Naučimo otroke, da bodo od svojih darov vsako leto nekaj odstopili revnemu otroku. Stopimo voščiti sosedu, s katerim smo se sprli. Pri polnočnici poiščimo vse one, s katerimi morda ne govorimo, ker se ne ujemamo sam ljubi Bog ve, v kaki stvari...

Tako bomo morda s kratkimi besedami, prijaznim pogledom, stiskom roke, pripomogli, da bodo besede „in mir ljudem na zemlji...“ veljale vsaj nam, ki smo pravzaprav iz iste družine.

ANICA KRALJEVA

PŠENIČNI OTEP

BOŽIČNA LEGENDA

Nesel je pšenični otep. Z obema rokama ga je držal, da mu ni padel z ramen.

Zapihal je mrzel veter. Bilo je štiriindvajsetega decembra popoldne.

„Zima je tu,“ je vzdihnil Nahason, „dobri smo do srede februarja.“ Obstal je in prijel otep krepkeje. „Dobro, da je prenehal mrzli dež, ki je prejšnji teden kar dobro zmočil zemljo. Zavel je mrzli veter. Ni ravno prijetno...“

Misli bi se mu bile vrstile dalje, da ga ni dohitel Kaleb, sosed.

„Oho! Kaj nisi na poljani pri čredi!“

„Saj vidiš, da ne,“ mu je odgovoril skoraj zasmehljivo.

„Kaj nosiš ta otep? Pšenico, pšenico, to velja!“

„I, imaš prav,“ mu je odgovoril Nahason. Premišljeval je, ali bi kaj več povedal. Pa je že tako, da človek pove, kar bi sicer molčal, pove, če se nima drugega pogovarjati na potu.

„Veš, šel sem k bratu prav po pšenico.“

„In ti je dal otep?“

„Da.“ Skomignil je z rameni: „Pšenice nimam, tat mi jo je odnesel.“ Zakašljaj je, ker se ni hotel kaj več meniti o bratu.

„Ej, tvoj brat je skopuh, navihan. Zlagal se je. Zakaj si mu verjel?“

„Ne vem. Rekel mi je: Vzemi tam deset otefov. Nekaj je nekaj, nič ni nič. Pomagaj si, kakor si moreš.“

„Koliko pšenice bi ti bil moral dati?“

„Hm.“ Spet mu je beseda zastala v grlu. Ni hotel opravljati brata.

„A?“

Spet se je znašel v sitnem položaju. Čeprav ni hotel, je vendar povedal: „Dva mernika.“

„Dobro te je nabrisal, haha!“

S krohonom je odhitel dalje.

Nahason je vrgel otep na tla, sedel nanj in se zamislil:

„V Betlehemu, v mestu, je par tednov sem vsak dan kot semenj. Od vseh vetrov se hodijo popisovat. Težko je za tiste, ki so od daleč. Dobro, da sem blizu. Kočica tam na koncu naše poljane je sicer majhna, pa je moja. Tudi imam blizu našo pašo. ... Danes mi varuje ovce na paši Uriel; kos sira in kruha bo dobil... Ampak, kaj si je zmisлил ta rimski cesar popisovanje? Mi smo Abrahamovi potomci, ne potrebujemo Rimljanov... O, kdaj pride Rešenik, da nas reši?... Toda brat me je res opeharil; zdi se mi, da se Kaleb na moti... Pa, naj bo potoženo Bogu.“

Od nočnega bedenja pri čredi in od pota ter težkega otepa je bil truden. Zavel se je tesneje v že precej obnošen plašč; menda ga je nosil že stari oče. Gorkota in počitek sta ga zazibala v sladko spanje.

☆

Nahason bi bil gotovo spal v pozno noč, da ga nista prebudila dva revna potnika. Tudi onadva sta bila trudna. Starejši, mož, je vodil za povodec utrujenega oslička. Na njem je sedela mlada žena.

„Jožef, ne bo dobro za tegale, da bi spal kar sredi ceste v temni noči.“

„Ali misliš, Marija, da bi ga poklicala?“

Žena je priksimala.

„Hej, mož ali boš kar tu prenočil?“

Jožefov doneči glas je prebudil Nahasona. Vzdignil se je, zadehal in se zahvalil: „Bog naj vama poplača. Mislil sem le počivati, pa sem zaspal. Ne bi mi bilo ljubo, da bi se zbudil ob polnoči tu na cesti. Kam pa vidva? Saj je že pozno.“

„Iščeva prenočišča. Ni ga v Betlehemu,“ je pojasnil popotnik.

„Ali sta se prišla popisat? Potem sta iz družine Davidove. To je žalostno, da potomci tako slavnega kralja ne dobijo koččka strehe za nočni počitek.“

Žena je vzdihnila. Za trenutek so vsi utihnili.

Začel je Nahason: „Kje pa hočeta dobiti prenočišče na tej poljani? Pastirji bedijo pod milim nebom tu na travniku. Če gresta k njim, se pogrejeta pri njihovem ognju; toda ne vem, če bo kaj počitka. Če hočeta iti v mojo kočo, prav, ali treba je premeriti vso poljano.“

„Saj so tu votline, ki služijo pastirjem za hlevčke?“ je spraševaje odgovoril Jožef.

„Seveda... Toda... v hlevčku naj prenočita potomca kralja Davida?“

„Do tebe je daleč, sva trudna. Tudi bo bolje, da sva sama, nočeva ti delati nadloge.“

„Vidim, da je volja božja, da prenočiva v hlevčku,“ je tiho pristavila Marija.

„Dobro,“ je povzel Nahason, „par sto korakov od tu je votlina, hlevček mojega prijatelja Manaseja. Ni dolgo od tega, kar mu je vihar zlomil jelko tik ob njegovi hiši. Iz odlomljenega vrha je dal napraviti jasli in jih postavil v hlevček. So prav čedne, snažne, so kakor nove.“

Marija se je oddahnila: „Vedela sem, da nas nebeški oče ne bo zapustil.“

Mrak se je lovil z nočjo...

Vstopili so v hlevček.

„Glejte, voliček je tu, pa prav Manasejev,“ je vzkliknil Nahason. „Kako da ga je sem pripeljal s poljane?“

„Delal bo družbo osličku,“ je pristavil Jožef.

„Nebeki Oče je poskrbel,“ je dodala Marija. „glejte, za volička je prinesel Manase več kot dovolj sena. Če bi bil tu, bi najinemu osličku...“

„Manase je usmiljen. Na mojo besedo dajta od sena nekaj vajinemu živinčetu,“ je Marijo prehitel Nahason.

„Kako skrbi za nas nebeki Oče,“ je zašepetal Jožef. Prižgal je lučko.

„Ampak hlevček nima ležišča, nata tale pšenični otep, naj vama služi za ležišče,“ je dobrohotno ponudil njun spremljevalec in vrgel otep na tla.

Marija ga je hvaležno pogledala: „Nebeški Oče naj ti pomaga.“

V siju svetilke sta se srečala pogleda, Marijin in Nahasonov. Ta je je ostrmel. Zdelo se mu je, da se je odprlo nebo; rajsko veselje je napolnilo njegovo srce. Tako dobrohoten, čist in nedoržen pa svet pogled! Nekaj trenutkov je ostal v tem svetem začudenju. Prekinila ga je Marija:

„Vso slamo nama hočeš dati? Vzemi jo pest s seboj domov. Naj ti bo v blagoslov!“

Prvi trenutek si je Nahason mislil: „Čudno, kaj mi bo koristila pest slame, saj imam še devet oteпов pri bratu...“ Pa se mu je misel obrnila: „Če mi ni bilo težko vzeti in nesti ves snop pri ratu, ki me je, kot je rekel Kaleb, ogo-ljufal, zakaj ne bi vzel in nesel pest slame, posebno ko je ta žena videti tako sveta in dobra in mi celo obljublja plačilo.“

Vzel je pest slame, poslovil se je in hite! preko poljane k svoji koči.

Jožef je hitro razvezal otep in ga razrahljal. Vele je Mariji, naj se odpočije na zasilnem ležišču. Ta je odvila sveženj, vzela pleničke in jih položila v snažne jaslice. Voliček in osliček, ki sta stala blizu, sta te pleničke, ki so bile vsled zime mrzle, grela s svojim dihanjem...

☆

Marija je šepetala: „Tudi za to gorkoto bodi zahvaljen nebeški Oče!“

Tudi Jožef je poiskal na slamici počitka.

Proti polnoči se je v hlevčku zasvetilo. Nebeški Oče je poslal vanj svoje angelčke. Na ležišču so vzeli nekaj pšenične slamice, jo lepo razvrstili in položili v jaslice, čez so pognili snežnobeło pleničko. Pripravili so ležišče Sinu božjemu, ki je imel priti vsak čas na svet...

☆

Sveto razpoloženje je Nahasona tako prevzelo, da je pozabil na svoje ovčke in živino na paši ter hitel domov. V duši je donelo in pelo.

Ko je dospel v kočo, ni bil nič truden. Prižgal je svetilko. Pošiljala je medle

Naj božična skrivnost napolni srca naročnikov, sodelavcev in prijateljev naše revije z radostjo svete noči in jih popelje v leto 1956 z blagoslovom, ki ga podeljuje nebeško Dete vsem, ki so „dobre volje“.

Konzorcij, uredništvo in uprava revije
„Duhovno življenje“

žarke po revni sobici, A v duši Nahasomovi je bilo svetlo, kot da sveti zlato sonce na nebu...

„Pa kaj naj s tole pestjo slame...“ Ni še izgovoril do konca, ko je začuden zapazil, da je na vsaki bilki, na vsaki slamici klas, pa lep, debel, poln. Samemu sebi ni mogel verjeti. Mencial je oči, ali ne vidi morda napačno.

Ni videl napačno. Zares so bili klasi... Prišel je meti klasje. Zrna so se mu usipala v roko, kot da vrejo iz žitnice. Mel je in mel, kup pred njim je rastel in rastel.

„Čudež!“ je vzkliknil. „Kdo je ta žena? Naprej mi je napovedala, da mi bo tale pest slame koristila. In njen hvaležni in blagodejni pogled, kako me je prevzel! To ni navadna žena... Kaj, če...?“ Ni si upal misliti dalje.

Stopil je po prazno vrečo. Napolnil jo je do vrha, a je še ostalo. Vzel je še drugo. Tudi to je napolnil s pšenico, a še je bilo žita na tleh. Od začudenja se je kar tresel. Vzel je tretjo vrečo. Tudi to je napolnil.

Padel je na kolena. Povzdignil je roke in se prisrčno zahvalil. „Moj Bog, preveč si me poplačal. Pa za tisti otep slame! Ni moja zasluga, pač pa mora biti ona žena nekaj izrednega...“

V sladkem, dosedaj neznanem čustvu se mu je topilo srce.

„Ampak tu so tri vreče. Zakaj? Če bi bili dve, bi mislil, da mi je bila darovana ena-zavoljo moža, ki ima tako sveto ženo, druga vreča pa zavoljo nje. Zakaj tretja vreča...? Če bi brat vedel, kaj mi je dal, kako mi je prinesel blagoslov pšenični otep. Več imam sedaj pšenice, kot če bi mi bil dal brat vso, kar mi je je pritikal. Če bi ne bil videl otepor, če bi se bil jezil in prepiral, bi ne bil mogel postreči svetima potnikoma, ne bi imel sedaj toliko pšenice...“

Pogledal je skozi okno proti zvezdam: „Saj je že pravkar polnoč; kako hitro je minil čas.“

V naslednjem hipu je nebo zažarelo bolj kot beli dan, prav tam, kjer so čuli pastirji pri čredah, tudi njegova je bila zraven...

Planil je iz izbe. Tekel je, kar so ga nesle noge. Spotaknil se je ob kamen,

skoraj bi bil padel, zakaj nič ni gledal pod noge...

Že je bil pri pastirjih.

Tedaj se je še bolj zasvetilo... Nebeška svetloba je objela njega in pastirje. Angel se je prikazal in rekel: „Ne bojte se, zakaj, glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudstvo: Rodil se vam je danes v mestu Davidovem Zveličar, ki je Kristus Gospod. In to vam bo znamenje: Našli boste dete, v plenice povito in v jasli položeno.“ In v hipu so bile pri angelu množice nebeške vojske, ki so Boga slavile in govorile: „Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so Bogu po volji.“

In ko so angeli odšli od njih v nebesa, so rekli pastirji drug drugemu: „Pojdimo torej v Betlehem in poglejmo to, kar nam je oznanil Gospod!“

Nahason je bil ves iz sebe: „V plenice povito in v jasli položeno?... Ali ni morda to prav v hlevčku, kamor je peljal ona dva potnika? Ali ni morda ona sveta žena mati Novorojenega?“

Strah in veselje, razburjenje in neki sveti mir, vse to mu je napolnjevalo srce.

Tekel je z drugimi pastirji proti Betlehemu.

Ni se motil. Prav v hlevčku, kot je mislil, je zagledal Dete v jasli položeno; poleg pa ono sveto ženo in moža, ki jima je da otep slame za ležišče; ona žena, ki mu je svetovala, naj vzame pest slame s seboj!...

Pastirčki so bili vzeli s seboj ovčev in jih darovali Detetu.

Nahason se je ovedel. Prišel je praznih rok.

„Jaz pa nimam nič,“ je žalostno zastokal.

Marija ga je pogledala z milimi očmi. Velika duhovna radost mu je napolnila srce.

Kakor v zamaknjenju je slišal Marijine besede: „Saj si dal, dal si nama, dal si Odrašeniku, ko smo bili najbolj potrební.“

Angelsko petje je zadonelo nad hlevčkom...

Nahason je ves blažen s pastirji, z Jožefom in Devico Marijo molil učlovečnega Sinu božjega...

S. G.

KOLEDNIKI

(ODLOMEK IZ ROMANA „OČE DAMJAN“ — WILHELM HÜNERMANN)

Čevljar Jan Kuypers si je v izbi pred ubitim ogledalom z loščilom za čevlje črnil obraz. Kazal je zobe kakor pravi črnee, kakršnega je nekoč videl na semanji dan v Loevenu, in bil vesel, da se njegovi zobje kar lepo belo odražajo od črne polti, čeprav so bili postali od stalnega kajenja pipe že vsi rumeni.

„Lep kralj sem, zelo lep kralj!“ je zaklical svoji ženi, ki je stala pri mizi in s cunjjo vneto drgnila pozlačeno krono, de bi se bolj svetila.

„Da, da, lep kralj si!“ je vzdihnila žena. „Prav za prav je sramota, da sme tak postopač in malopridnež, kakršen si ti, biti za enega izmed svetih Treh Kraljev. Bog se nas usmili! Že dneve ni koščka kruha več pri hiši. Dan za dnem otepamo v oblicah krompir in nezabeljeno kašo. Izmed najinih petih paglavcev me nosi noben več cele srajce.“ Čevljar pa je dejal:

„No, no, Marija, pomiri se! Danes zvečer prinesem s koledovanja polno vrečo dobrot; slanine in klobas in kruha in hrušk. Tako boste jedli da se vam bosta sok in maščoba cedila po bradi kakor našemu županu, kadar se masti s pečeno gosko. Ha, ha! Z nabasanimi trebuščki boste šli drevi spat in morda prinesem še nekaj svetlih srebrnih novcev. Potem si kupimo...“

„Potem si kupiš žganja in se napiješ do grla, da tri dni spet ne boš za nobeno rabo. Še nikoli nisi prišel na svetih Treh kraljev dan s koledovanja trezen in vselej so morali otroci prav tako lačni zlesti v posteljo kakor druge dneve. Sramota in velik greh je to!“ Žena je sama zase tiho jokala in debele solze so ji kapale na zlato krono.

Svetega zamorskega kralja so ženine besede zelo ganile. Saj ima prav, tisočkrat prav. Kaj naj pa naredi? Tako pač je. Kralj je globoko vzdihnil in rekel:

„Žganje je dobro, človek pa slab. Daj mi zdaj plašč in krono. Moram iti. Zapomni si pa, da bo to pot petje bogato nagrajeno. Krojač Viljem van Heuvel je napravil zvezdo s svečo znotraj. Gori kakor plamenica. In Peter Kamerbeek vzame s seboj dudo, jaz pa igram harmoniko. Takih Treh kraljev ne premore vsa Flamska s Holandsko vred.“

Vzdihovaje je žena Marija ogrnila svojemu možu rdeč plašč okoli ramen in mu pazljivo nadela zlato krono na plešasto glavo. Jan Kuypers pa ji je za slovo prav res pritisnil na lice poljub, ki je pustil za seboj okroglo črno liso.

„Prismoda!“ se je branila žena in se med solzami smejala. „Glej, da se domov grede ne zvrneš z mosta v Dylo, kot si se lani.“

„Bom že pazil!“ je obljubil kralj Gašper. „Sploh pa je Dyle zamrznjena in mi imamo svetlo zvezdo z baklo. Zdaj pa Bog te obvaruj!“ Nato se je odpravil k Viljemu van Heuvelu, k možu z zvezdo. Žena Marija pa je poklicala otroke z ulice v hišo:

„Otroci, pridite noter! Molili bomo rožni venec. Oče je šel koledovat...“

☆

Hlapec Peter Winkelmohlen je medtem čepel v hlevu kmeta Franca de Veuster pri kravi liski, ki je bila, že sedmič v svojem govejem življenju, v veselem materinskem pričakovanju. Fant je utrujeno žival nalahno božal po rogovih in jo ogovarjal:

„Liska, še malo potrpi. Samo malo še. Pa boš dobila telička. Potem bo pa kmalu spet pomlad in travniki bodo ozeleleneli ter pogнали travo in cvetje. In teliček bo od samega veselja skakljal okrog tebe. To se mu boš smejala, ko boš videla, kako poskakuje.“ In hlapec v žlebu je čudno pretegnil svoje ude,

da bi kravi vsaj nakazal skoke prihajajočega telička.

Žival je neumno buljila vanj in se oglasila: „Muuuu!“ Hlapec pa je kar naprej govoril:

„Pomisli, gospodinja zgoraj je tudi že prestala. Vse svoje otroke sta dobili ob istem času, ti in gospodinja. Vsako leto enega. Ti voličke in teličke, gospodinja pa fantičke in dekličke. Pri tebi je zdaj na vrsti voliček. Saj ima gospodinja tudi spet fanta. Za Jožefa ga bodo krstili. To je zelo pobožno ime.“

Zunaj je bil mraz. Peter je hotel še marsikaj povedati pridni živali, toda zagledal je nekaj, kar bi mu skoro od začudenja pognalo pipo iz ust. Od vzpoda je vzšla zvezda, velika in lepa, kkaršne

še ni videl v življenju. In godba je igrala v ozračju, lepa godba, otožna godba! In prav zares! Zvezda se je premikala, zvezda se je zibala sem in tja, zvezda je plesala. Ali je že kdo na svetu videl zvezdo, da bi plesala? Peter Winkelmohlen še ne!

Zvezda je prav sedaj obstala tik pod križem mlina na veter in bele vrtnice so še bolj zablestele. In godba in petje sta privalovala prek zasneženih njiv.

Kaj neki naj to bilo? Se je mar čas hipoma pomaknil za dva tisoč let nazaj? Morda je spet tista božična noč, ko je zvezda priplavala nad nek hlev. Prav zares, nad nek hlev. Nad tak hlev, kakor je ta, v katerem krava pričakuje telička. Peter Winkelmohlen je morda celo eden izmed betlehemskega pastirjev? In v hiši je mati z otrokom. Morda je Marija z božjim Detetom? Mnogo čudežev se v božičnem času godi na beli zemlji.

Peter je hotel poklekniti, da bi molil čudo. Pa zvezda je že prisvetila in obstala pred hlevskimi durmi. Tedaj je hlapec naenkrat spoznal one tri, ki so, zaviti v rdeče rjuhe in z zlatimi kronami na glavah, stali pred njim, in se je zasmel, kakor se še ni nikoli v svojem življenju, glasno in hehetajoče in lovil sapo od veselosti, da je te tri svojevrstne tiče imel za čudežna bitja. Preneumno, da mu ni prišlo na misel, da na dan Treh kraljev hodijo koledniki. Oni trije pa se niso zmenili za vselega hlapca. Segli so po svoja godala in pričeli peti, pobožno sicer, hkrati si pa priželeč slanine in klobas in pijače:

„Trije smo kralji z zvezdo svetlo,
od jutra smo prišli pod vaše nebó.“

Hlapec, ki je udušil smeh, je rekel: „Pojdite z mano!“ Nato jih je peljal skozi hlev v belo poribano vežo.

„Sezujte se!“ je ukazal in vsi trije so odložili zasnežene coklje, podvlečene s slamo.

„Jaz imam luknjo v nogavici,“ se je zahehtal Peter Kamerbeek in vsi so se smejali velikemu rdečemu palcu, ki je kukal v prostost. Hlapec Peter je nato potrkal na neka vrata. Odprla so se in hlapec in kralji so stopili k veliki postelji. V njej je ležala žena, ki je hotela majhnega rdečega fantička poviti v

SVETA NOČ

*Krilatcev se trume veselijo,
med petjem nebesni strop krasijo,
da zemlja prostrana,
od zvezd obsijana,
pokloni se Detetu
nocoj.*

*In božjih svetilk blesteči soj
vse dalje premeri,
vsa srca uveri:
Sin božji prihaja —
že dan se poraja
za nočjo.*

*Naj žalost veselju se umakne,
mir božji vseh src naj se dotakne,
da slavo Gospodu zapoje
in ogenj ljubezni zanj prižgo
to sveto noč.*

*Brezkončna ko večnost je božja moč:
prepolna skrivnosti
in tihe svetosti
se v dušah oglašajo,
jim milost prinašajo
in pomoč...*

Ljubka Šorli

plenice. Pa otroče je kričalo in se upiralo ter brcalo z debelimi golimi nožicami. Mati je zdaj za nekaj časa odložila povijanje in vsa srečna podala otroka trem kraljem:

„Le pogledjte! Ali je še kaj lepšega na svetu?“ Trije kralji so se zasmejali in rekli: „Ni ne!“ In ne da bi vedeli počemu in zakaj: sneli so svoje krone raz glav, kakor da bi bili zlati pločevinasti obroči čepice. Kaj smešni so bili videti vsi, posebno črni čevljar, ki si seveda pleše ni bil namazal z loščilom. Žena se je morala prisrčno smejati.

Peter Kamerbeek pa je nenadoma mislil na goli palec in si je z drugo nogo zakril luknjo. Viljem van Heuvel je sukal svojo krono v rokah, čevljar pa se je nenadoma spomnil, da ima tudi on doma ženo in otroke in da je prav za prav zelo slab oče. Lopov, pravcati lopov, ki pusti, da otroci doma stradajo, on pa medtem v krčmi pri „Srebrni gosi“ pije žganje in črno pivo. Iz oči mu je kanila solza. Obrisal si jo je z rokavom, da se je na obrazu napravila bela lisa. Nato je plaho in hkrati pobožno gledal rdečega kričavega fantiča. Žena, ki je slutila, kaj se godi v črnem kralju, je rekla:

„No, Jan Kuypers, najbrž bi radi malo popostovali mojega otročička. Nate, le vzemite ga za nekaj časa.“

Jan je tresoč se stegnil črne roke in vzel otroka ženi iz naročja. In spet so se mu v črno polt zarisale solze.

„To je samo en otrok. Samo en otrok! Da! Jaz jih imam doma pet. A mislim, da nisem nikdar prav vedel, kaj je takle otrok. Zdaj pa vem, ko sem enega našel pri koledovanju. Čujte, mati! Ravno zdajle mi je padlo v glavo. Morda je to le nespametno besedičenje preprostega čevljarja. A meni se zdi, da je vsak otrok božje Dete, ki spet pride na svet, in da je vsaka mati Marija.“

„Morebiti nimate povsem napak, Kuypers!“ je prijazno rekla mati Ana Katarina in vzela otroka zamorskemu kralju spet iz rok. „Pa tudi doma malo mislite na to!“

„Vsak otrok je božje Dete in vsaka mati je Marija!“ je jeljal čevljar Nato je naglo poveznil na glavo pločevinasto

krono, segel po vreči, v katero je med tem hlapec k drugim priberačeniim darovom dal še slanino in kruh, ter vzkliknil:

„Domov moram! Domov moram!“ Skoraj spotaknil se je nad otroki, ki so smeje se ali s prstom v ustih stali med vrati, tako je zdirjal ven v belo noč.

Kralja sta se začudeno spogledala. Peter Kamerbeek je pozabil, da ima luknjo v nogavici. Viljem van Heuvel pa je mrmral: „Jan je znorel.“

„Ali pa se je prvič v življenju spametoval,“ je resno pripomnila mati.

Spodaj v hlevu je plašno zamukala krava liska.

„Že grem!“ ji je zaklical Peter Winkelmohlen in stekel k vratom.

Z glavo zmajaje sta si kralja naprtila vrečo na rame in se odpravila domov, kajti dveh je premalo, da bi igrala tri kralje. Žena pa je previdno povila malega kričača, ga poljubila in rekla: „O, da bi postal misijonar! Komaj tri dni si star, pa si že spreobrnil zamorca.“

Kmet Franc Veuster pa je med tem sedel pri mizi v družinski izbi. Pred

Božično drevesce, polno dobrot je poleg jaslic središče sanj in želja najmlajših

BOŽIČ NA TUJEM

*Sveta noč razpenja krila,
lega mir na tuje trate,
božje zvezdice migljajo,
bolj kot kdaj nocoj so zlate.*

*Pred očmi so se zgrnile
jaslice v domači sobi,
lučka v hlevcu je prižgana,
Bogkov kot je ves v svetlobi.*

*Med pastirce na poljani
odhiteli so spomini,
mislil so pri čredi zbrane
za gorami v domovini.*

*O, kako so nekdanj bile
tam božične pesmi krasne!
Sveta noč je vanje lila
vso sladkost z višave jasne.*

*Zdaj pa jih v božični noči
spet na tujih tleh poslušam,
njih lepoto občudujem,
srečo mladih let okušam.*

*Tudi če uho zatisnem,
slišim jih — skrivnost polnočno
in če zamižim z očesom,
vidim jaslice razločno.*

*Jaslice pod rodno streho
so na tujem mi v uteho;
draga so mi vsa voščila,
ki se niso izpolnila.*

Limbarski

njim je ležala stara, v usnje vezana, debela knjiga. Z okornimi prsti je kmet počasi in zamišljeno listal po njej in prebiral zgodovino svojega rodu, ki so jo vanjo pisali njegovi predniki. Družina de Veuster je bila prastarega rodu, ki ga je vihar že često nalomil in često razcepil blisk, a je bil kljub temu vendar še močan in svež, trden do srčike zdrav les, ki je še vedno prinašal bogate, nove sadove.

Franc de Veuster je pomočil pero v črnilo in pisal: „Sedmi otrok je fant, po imenu Jožef. Rodil se je v tisočosemstoštiridesetem letu zveličanja, tretjega januarja, in bil drugi dan krščen v župni cerkvi v Tremelovi. Ako je božja volja, naj postane kmet kakor njegov oče. Postane naj žilav in krepak kakor hrast in korenine naj požene globoko v flamsko zemljo. Vse dni življenja naj spolnjuje božje zapovedi Amen!“

Težko sopeč je kmet vstal, osušil pisanje s peskom, skrbno zaprl sveto knjigo in jo položil v omaro. Nato je stopil k oknu, ga na stečaj odprl in pogledal ven v noč. Videl je velik križ, ki so ga tvorile peruti vetrnic na mlinu. Videl pa je tudi zvezde, ki so migljale na nebu. Sklenil je roki in molil:

„Oče naš, kateri si v nebesih, posvečeno bodi tvoje ime, pridi k nam tvoje kraljestvo, zgodi se tvoja volja kakor v nebesih, tako na zemlji.“

☆

Marija, žena Jana Kuypersa, je bila vsa iz sebe od sreče in se ni mogla dovolj načuditi, da se je njen mož tako zgodaj in trezen vrnil s koledovanja. Zvrhano vrečo ji je stresel v naročje. Pet otrok je kriče planilo po dišečih jestvinah. Jedli so, da se jim je cedilo od ust kakor županu, kadar se masti s pečeno gosko. Čevljar pa si je izmil črno loščilo o obraza. In ko sta z ženo legla k počitku, jo je Jan prijel za roko in rekel boječe, a vendar odločno:

„Marija, odslej bo pri nas drugače! Popolnoma drugače!“

„Kaj se ti je vendar pripetilo?“ je začudeno vprašala žena. Mož pa je zamrmral samo nekaj besed, katerih pomena pa Marija prav zares ni mogla razumeti:

„Videl sem otroka!“

EL "PAPA DE LA ACCION CATOLICA" Y EL SACERDOCIO

La figura del Papa Pio XI adquiere más nítido relieve histórico y se hace acreedora a mayores homenajes de gratitud dentro del ámbito de la Iglesia, a medida que van transcurriendo los años. Los reclamos de los nuevos tiempos acentúan el vigor de su pensamiento fecundo y previsor.

Demás está decir que el udécimo Pío fue un profundo renovador. Quiso aprovechar las riquezas, que —en cierto modo— estaban herméticamente guardadas en el tesoro común del pueblo fiel y no rendían bastante dentro del complejo dinamismo del mundo moderno. Así alentó en forma cabal al laicado cristiano, con sus reservas de amor divino y de fervor apostólico, y lo impulsó a tomar su lugar en todos los frentes de lucha por "la paz de Cristo en el reino de Cristo". Entre los varios títulos que pudieran otorgarse a ese Pontífice múltiple en sus realizaciones, está el de "Papa de la Acción Católica".

La preocupación del Pío XI por organizar las fuerzas seculares en magnífica milicia presupone en él otra preocupación de raíces hondas. Su alma de Pontífice miraba con solicitud y contemplaba con ombeleso a aquello que es vida entrañable de la Iglesia de Cristo: El Sacerdocio, La Acción Católica era algo así como la "vitalización" del laicado, que se ponía en contacto

intimo con la jerarquía sagrada y con los ministros del altar.

Y el gran impulsor de la Acción Católica fué, lógicamente, un animador extraordinario del eterno ideal sacerdotal. Su Encíclica "Ad Catholici Sacerdotii" —quizas el más importante de los muchos luminosos documentos que le debemos— contiene acopio de doctrina y orientaciones tendientes a facilitar al mundo la comprensión de aquel misterio de la Redención que está en "el hombre tomado de entre los hombres y constituido por encima de los hombres para las cosas que pertenecen a Dios".

☆

Sobre los apóstoles laicos de la hora presente pesa la obligación de dedicar serios esfuerzos a la solución del problema que más intensamente afecta los intereses actuales del pueblo cristiano: Le escasez del clero en nuestro ambiente clamoroso de necesidades espirituales. Los altos dignatarios eclesiásticos de la América Latina, reunidos en Río de Janeiro en Julio y Agosto últimos, han manifestado su vivísimo deseo de que "la Obra de las Vocaciones Sacerdotales sea considerada en todas las diócesis como la obra fundamental é inaplazable, la que debe afanar a todos, la que merece la afectuosa solicitud y la efectiva ayuda de todos."

Joe Juck

Kakor se je sočutje Jezusovo kazalo po delih in žrtvah, tako mora biti tudi apostol pripravljen na vsakovrstno pomoč, telesno in duhovno, na vsa dobra dela, na vse odpovedi, na vse žrtve, ki mu jih narekuje krščanska ljubezen.

Papež Pij XII.

PASTIRJEV GLAS

NAŠE ŽIVLJENJE -- POT K BOGU

Sveto pismo poroča o stvarjenju človeka: „Bog je rekel: Naredimo človeka po svoji podobi; naj gospoduje ribam morja in pticam neba, živini in vsem zverem zemlje in vsej laznini, ki lazi po zemlji.“ Ko je potem ustvaril prva dva človeka, jima je naročil: „Množite se, napolnjujte zemljo, podvrzita si jo in gospodujta nad njo. Glejta, dal sem vama vse semeno zelišče na vsej zemlji in vse drevje, na katerem je sad s semenom; naj vama bo v živež.“

Z rojstvom smo stopili tudi mi v vidno stvarstvo božje na zemlji. Vanj nas je vsemogočni Stvarnik postavil in tudi nam rekel: podvrzi si zemljo in gospoduj nad njo.

Neizmerno veliko in pestro je božje stvarstvo. Mnogi ste že videli velik del zemlje in morete to spoznati. Žito in drevje z užitnim sadjem in druga hranilna in zdravilna zelišča v toliki množini, v toliko različnih vrstah, oblikah in okusih, da jih je skoraj nemogoče vse popisati. In živali na suhem, v vodi, v zraku, od največje pa do komaj vidnih mušic in komarčkov, koliko množina in raznolikost! V sredo pa je postavil človeka. In vse to je dal človeku: „Glejta, dal sem vama,“ je rekel prvima človekoma in vsem njunim potomcem.

Nam je dal — v kakšen namen? Bog je *vse sebi ustvaril*, torej tudi zemljo in vse, kar je na njej. Zemljo je določil človeku za bivanje in obdelovanje, vse stvari na zemlji pa v porabo in užitek. Hvaležno sprejmimo ta dar. Noben dan ne pozabimo se Bogu zahvaliti za vse materialne dobrine, ki jih uživamo v hrani, obleki, stanovanju in v vsem drugem. Njegov dar je vse to. Iz njegovih vsemogočnih rok je vsa snov, on je v njo položil naravne zakone, po katerih raste, se razvija, da postane nam bolj koristna in uporabna.

Nam v uporabo! Materialne dobrine niso cilj, ne namen našega življenja na zemlji. Ni naš cilj, da se trudimo in pehamo le za čim večjo množino tvarnih reči in jih kopičimo v blagu, posesti in denarju. Ni namen našega življenja, da le čim več in čim boljše reči uživamo in si ničesar prostovoljno ne odrečemo.

V uporabo — to se pravi, da so nam stvari le *sredstvo*, da moremo svoj resnični cilj, večno življenje v Bogu, bolj lahko in bolj gotovo doseči. Sredstva so, ki naj jih rabimo po pameti in vesti, nikdar pa ne zlorabimo. Vse preobilno stvarstvo, ki ga vidimo na zemlji, ki ga gledamo in občudujemo v ozvezdijih, nam razumljivo priča o vsemogočnem Stvarniku. V tem smislu nam je najprej sredstvo, po katerem spoznamo Boga. vsaj toliko, da je vsemogočen Stvarnik vseh reči. Sv. Pavel pravi, da se je Bog razodel tudi poganom, ne sicer tako kakor Judom po očakih in prerokih, ampak po vidnih delih stvarstva, v katerih morejo spoznati njegovo večno moč in božanstvo. Sredstvo nam pa je tudi vse to, kar človek naredi z materialom, ki ga je Bog ustvaril. Vse to, kar nam poveča

udobnost bivanja na zemlji in olajšuje delo, kakor na primer udobne hiše, prometna sredstva po suhem, po vodi in po zraku, elektrika, telefon in brzojav in sto in tisoč iznajdb, vse to ni cilj in namen ampak sredstvo in pripomoček, da dosežemo zadnji cilj — *Boga!*

V vsakdanjem življenju vsak po svoji pameti pravilno presoja, kakšna sredstva naj rabi, kdaj in koliko jih potrebuje. Vsak ve, za katero delo potrebuje kladivo, za katero pa sveder ali pilo. Obrtnik pri svojem delu in kuharica pri kuhi in zdravnik pri bolniku, vsi vedo, kaj potrebujejo in koliko vsake reči potrebujejo, da izvršijo pravilno svoje delo. Toliko pameti in spoznanja moramo imeti tudi pri uporabi sredstev, ki nam jih je Bog dal v vidnem stvarstvu, da pridemo na svoj cilj. Da bi se ne zmotili, nam je v svojem razodetju, posebno v evangeliju Jezusovem razložil in nam daje po nepretrganem učenju Kristusove Cerkve taka navodila, da more povprečno šolan kristjan vsa različna sredstva pravilno uporabljati. Toliko jih rabiti, kolikor pomagajo k zadnjemu cilju, k zveličanju, in tista uporabiti, ki resnično pomagajo; odreči pa se tistim stvaram, ki nas ovirajo, zadržujejo ali nam celo onemogočajo doseči večno zveličanje.

Preprosto pravilo, pa vendar ga ni lahko izpolnjevati v vsakem primeru. Nekaj nas naša po izvirnem grehu ranjena narava nagiba k prekomernemu uživanju, ki nas vodi v greh in nas moti, da napačna sredstva izbiramo, dobra in primerna pa odklanjamo. Nekaj pa nas okolje, v katerem na zemlji živimo, zapeljuje, da se preveč priličimo „svetu“. Sv. Pavel resno opominja kristjane: „Ne ravnejte se po tem svetu.“

Edino pravilno razmerje do stvari in do razmer na zemlji je: porabiti jih tako, kakor jih je Bog dal, da nam služijo, da nam pomagajo na poti k Bogu; ne smemo pa se jim popolnoma udajati, jim posvetiti ves trud, ves čas in vse moči in jih imeti za edini cilj življenja; ne smemo zanemarjati tega, kar je važnejše, potrebnejše in večno trajno. Vse, kar je minljivo in zgolj tuzemsko, je le sredstvo in nič več. Boga pa prosimo z besedami cerkvene molitve tretje nedelje po binškoštih za milost, da bomo pod njegovim vladanjem in njegovim vodstvom tako šli skozi časne dobrine, da ne bomo izgubili večnih.

Jaslice, ki so stale ob božičnih praznikih 1946-47 v begunski kapeli v Seginalliji (Italija) in sta jih izdelala Jože Korošec in Vinko Petkovšek

JEZUS KRISTUS

Sredi med vami stoji, katerega vi ne poznate (Jan 1, 26). Tako je dejal Janez Krstnik Judom, ki so ga prišli spraševati, kdo je on. Kristus je tedaj bil na tem, da prične svoje javno delovanje. Janezovo poslanstvo se je bližalo koncu. Moral je povedati ljudstvu, da je Odrešenik že med njimi, čeprav ga še ne poznajo.

Sredi med vami stoji, katerega vi ne poznate. Ali ne bi mogel Janez Krstnik iste besede nasloviti tudi na nas, kristjane 20. stoletja. Imenujemo se kristjane, a Kristusa tako malo poznamo, čeprav stoji sredi med nami.

Kristus stoji sredi med nami, ker je kot Bog povsod pričujoč. Kristus stoji sredi med nami v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa. Kristus stoji sredi med nami s svojo milostjo, s svojim naukom, s svojim zgledom, s svojo Cerkvijo, s svojimi zapovedmi in vendar ga tako malo poznamo. In ker ga ne poznamo, ga tudi ne ljubimo in se ne trudimo, da bi mu postali vsak dan bolj podobni.

Apostol Pavel je drugače cenil spoznanje Jezusa Kristusa. Takole piše:

Da, vse imam za izgubo zaradi vzvišenosti spoznanja Kristusa Jezusa, mojega Gospoda, zaradi katerega sem vse zavrgel in imam za smeti (Flp 3, 8).

Prvak apostolov pa nas naravnost vzpodbuja, da se potrudimo za boljše spoznanje Jezusa Kristusa:

„Vi torej, preljubi, rastite v spoznanju našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa“ (2 Petr 3, 18).

Sledimo pozivu svetega Petra in skušajmo bolje spoznati Jezusa Kristusa!

Kdo je Jezus Kristus?

Jezus Kristus je pravi Bog in pravi človek. Kristus je Bog, druga oseba presvete Trojice ali Bog Sin. V vsem je enak Očetu razen v rojstvu. Enako kot Oče je tudi Sin večen, vsemogočen, pov-

sod pričujoč, vseveden, nespremenljiv, neskončno svet, pravičen, dober in moder. Je z Očetom enega bistva, a je rojen iz Očeta pred vsemi vekmi.

Pred 19. stoletji je Bog Sin zaradi nas ljudi in zaradi našega zveličanja prišel iz nebes. Utelesil se je po Svetem Duhu iz Marije Device in postal človek.

Njegov oče je torej Bog Oče, njegomati Devica Marija. Angel je prinesel z nebes ime, ki ga je določil Oče učlovečenemu Sinu. Mariji, njegovji bodoči Materi in njenemu možu, Jožefu, je angel naročil, naj mu dasta ime Jezus.

Jezus pomeni Odrešenik ali Zveličar, kajti Jezus je obljubljeni Odrešenik človeškega rodu. Drugo ime zanj je Kristus ali Mesija, kar pomeni Maziljenec. V stari zavezi so kralje, preroke in duhovnike mazilili z dišečim oljem. Kristus združuje v sebi vsa ta dostojanstva. On je kralj, prerok in duhovnik hkrati. Kristus se imenuje tudi Sin Davidov, ker je bil po svoji Materi potomec judovskega kralja Davida. Sam se je Kristus imenoval Sin človekov, ker je bil po Materi človeškega rodu.

V Kristusu sta združeni božja in človeška narava v eni sami osebi, ki je druga oseba presvete Trojice. Zato je Kristus pravi Bog in pravi, popoln človek. Kakor vsak človek ima tudi Kristus dušo, ki je bila ustvarjena v trenutku njegovega učlovečenja. Njegova duša ima svobodno voljo in razum. Kristus ima pravo, človeško telo, ki je bilo za časa zemeljskega življenja zmožno trpeti in umreti, a je sedaj poveličano v nebesih in ne more ne trpeti ne umreti.

Kristus je bil nam, ljudem, enak v vsem, kar spada k bistvu človeške narave. Apostol Pavel pravi o njem: Moral se je izenačiti bratom v vsem (Hebr 2, 17) razen v grehu (Hebr 4, 15). K bistvu človeške narave ne spadajo greh, nevednost in poželjivost. Zato Kristus

tega ni sprejel in kot Bog tudi ni mogel sprejeti. Kristus ni grešil in ni mogel grešiti in tudi ni imel slabega poželenja, ki je v nas kot posledica greha prvih staršev.

Na vsaki strani evangelija se nam kaže Kristusova božja in človeška narava.

Kot Bog se rodi iz Device, angeli mu strežejo, Bog Oče ga imenuje svojega ljubljenega Sina, dela čudeže, se spremeni, vstane od mrtvih in gre v nebesa v poveljčanem telesu.

Kot človek raste, čuti, je lačen in žejen, se utruja, joka, sočustvuje, trpi in umrje. Toda vedno je ista oseba, druga oseba presvete Trojice. Zato moremo z vso pravico reči, da je Bog tisti, ki

se rodi iz Device, se utruja, joka, trpi, umre vstane od mrtvih in gre v nebesa.

Pokleknimo v duhu pred Jezusa Kristusa, pravega Boga in pravega človeka in mu polni žive vere recimo z apostolom Petrom: Ti si Kristus, Sin živega Boga. Potrudimo se, da bomo vedno bolj spoznavali, ljubili in posnemali njega, ki je pred stoletji živel med ljudmi na zemlji, prebiva sedaj med nami v presveti Evharistiji in sedi v svojem poveljčanem telesu v nebesih na desnici Boga Očeta, a je po besedah svetega Pavla vedno isti:

Jezus Kristus včeraj in danes, isti tudi na veke (Hebr 13, 8).

STANKO KOŠČAK

DESET NAČEL

V cerkvenem listu škofije Passau v Nemčiji so izšla lani naslednja načela o pravem zadržanju mladine do duhovnika. Takole se glasijo:

1. V katoliškem duhovniku gledamo Kristusa. Zato ga spoštujemo in pozdravimo ne glede na to, ali ga osebno poznamo ali ne.
2. Čim bolj neverni svet zaničuje naše duhovnike in jih skuša osmešiti, tem več spoštovanja jim hočemo mi izkazovati kot Kristusu Gospodu.
3. Čim bolj skuša neverni svet hujskati javnost proti duhovniku, tem bolj se hočemo mi zanj zavzeti, ga ščititi in skušati ustvariti duhovniku prijazno okolje.
4. Do duhovnika se hočemo vedno dostojno in spoštljivo zadržati, da mu ne bomo nikoli škodovali na njegovem dobrem glasu. Hudobni jeziki govore več, kot morejo dokazati, in s tem mečejo v blato tudi najsvetejše.
5. Čas naših duhovnikov nam je svet. Zato jih nočemo nikoli po nepotrebnem zadrževati.
6. Vse organizatorično delo je naše delo. Ne smemo z njim še duhovnika obremenjevati. Sramotno bi bilo za nas, če bi se morali duhovniki naših župnij brigati za razdeljevanje listov, za pobiranje prispevkov ali za sporočila in za polnoštevilno in pravočasno udeležbo pri naših skupnih prireditvah.
7. Če je duhovnik v naši sredi, njegovo duhovniško besedo pazljivo poslušamo in sprejemamo.
8. Za naše duhovnike moramo moliti, ker se zavedamo veličine, pa tudi težkih nalog njihovega poslanstva. Zlasti molimo, da bi njihova beseda našla pot do vseh src!
9. Pomagati hočemo našim duhovnikom, kjer le moremo. Nikdar naj nas ne prosijo zastonj pomoči, dokler obstoji le ena možnost, da moremo pomagati. Tu ne sme biti nobena naloga pretežka, noben čas predragocen in nobena pot predolga.
10. Darujmo tudi radi za duhovniški naraščaj, za duhovniško pomoč in molimo za dobre duhovnike!

NOVA POTA PROTESTANTOV

(K MOLITVENI OSEMDNEVNICI ZA ZEDINJENJE KRŠČANSKIH CERKVA OD 18. DO 25. JANUARJA)

Pozorni čitatelj more v moderni literaturi zadnjega časa čutiti, kako krščanstvo v teh razburkanih časih išče rešitve povezanosti z Bogom v meništvu. Prav zadnji čas sta nastali dve za nas katoličane nad vse važni knjigi, ki sta obe izšli izpod protestantskega peresa. Prvo „O skrivnosti menihov“ (Vom Geheimnis der Mönche. Armetis Verlag, Zürich), je izdal zuriški evangelijski teolog Walter Nigg. Te zgodovine menihov pa ni napisal v prvi vrsti kot zgodovinar, čeprav nam v bibliografiji podaja veliko število starejših in novejših tozadevnih del. Meništvo hoče zajeti z očmi duše. In zato srce in verstvo rodita njegov topel in razgiban slog. Red je zanj „integralni del“ telesa Kristusovega. „Kaj bi bil svet postal brez nas redovnikov?“ navaja sv. Terezijo iz Avile.

Ko so je v konstantinovi dobi zdelo, da bo krščanstvo izplahnelo, ko sta ga ogrožala državna oblast in herezija, je šel prvi menih, sv. Anton, v puščavo. Bazilij Veliki je samostan združil z bogoslužjem Cerkve, duševno skupnost menihov pa z znanostjo in filozofijo; položil je temelje vzhodnemu cerkvenemu meništvu, ki je postalo velik in močan fundament za vso vzhodno Cerkve.

V latinski Afriki so burje Vandalov in pozneje Islama pometle s skupnostmi klerikov sv. Avgušтина, njegova pravila pa so ostala temeljni kamen zapadnega meništva. Sto let po Avguštinovi smrti postane sv. Benedikt s svojim pretehtanim redovnim pravilom oče zapadnega sveta in meništvo največja ustvaritev zapada, zibelj srednjeveške kulture in osnova zapadnega krščanstva.

Ko se v srednjem veku Cerkev in samostan zdita ogrožena od posvetnja-

štva, tedaj po dvorih in gradovih zaveje plamteči dih velikega pridigarja križarskih vojsk, Bernarda iz Clairvauxa.

Sveti Frančišek postavi jaslice in križ pred oči bogatelega meščanstva visokega srednjega veka. On in njegovi mlajši bratje s svojim lajičnim pokretom izvedejo neko notranjo cerkveno reformo, neko duševno revolucijo. Skoro istočasno pa sv. Dominik in njegovi veliki učenci s pridigo in sveto znanostjo zgradijo zatvornice, da zajezijo vdirajoče valovje krivih ver. Sv. Tomaž Akvinski s svojo „Summo“ sezida veliko duhovno stolnico srednjeveške šolaštike.

Vsi ti redovi so doživeli vzbrstenje, procvit in propad, toda življenjska sila meništva se je vedno poizkusila v reformah, ki so se prilagodile razmeram časa.

V najtežjem ogrožanju Cerkve se je v reformiranem Karmelu sv. Terezije ali Janeza od Križa vnel nov mističen ogenj, ki vse do danes ni ugasnil. Z Ignacijem iz Loyole so nastopili „vojščki Kristusovi“, ki so v velikih bojih za Cerkev v dobi reformacije nosili zastavo božjo in vse do danes skušajo izklesati samostojnega, polnoletnega kristjana.

In nam je naravnost v doživetje, ko beremo, kako Walter Nigg slika velikega jezuita in pobudnika protireformacije. Misli, kako brez predsodkov skušajo katoličani danes Luthrovo sliko nanovo in pravično naslikati (n. pr. Lortz in J. Hessen), prav tako pa tudi na protestantski strani skušajo biti pravični ustanovitelju jezuitskega reda.

In Walter Nigg polnozavestno pravi, da bi se protestantizem moral zopet pridobiti za meništvo. Luther zanj ostaje sin sv. Avgušтина in v vsej svoji no-

Tiho padajo sne-
žinke. Čas se bliža
polnoči... Prelepe
poezije zimske sve-
te noči smo bili de-
ležni, ko smo nek-
daj gazili sneg do
razsvetljene vaške
cerkve. Mnogokje
v tujini ni snega,
ni domače cerkve,
niti rodne strehe.
Nič zato. Naš bo-
žič more biti zato
prav tako lep, ali
celo lepši. Prav
gotovo pa več kot
samo obujanje le-
pih in žalostnih
spominov. Skušaj-
mo veličino praz-
nikov zajeti čim
bolj globoko in na-
še doživetje bo lepo
in veselo tudi v
tujini.

tranji globini „menih“ vse do časa svo-
jega „grobianizma“. Na starost pa zo-
pet zahrepeni po miru zadnjega daro-
vanja samega sebe Bogu. Luther ni ho-
tel popolnoma uničiti redovne misli, toda
njegov protirinski afekt so prevzeli re-

formatorji in ga oddali poznejšim do-
bam. Za pisatelja je to „odprta rana“
protestantizma, „previsoka cena“, kate-
ro je plačal z odcepitvijo od stare Cer-
kve. S Kierkegaardom tudi on misli, da
mora krščanstvo zopet nazaj v samo-

stan, iz katerega je izšel Luther. Že Tersteegen je zbral okrog sebe neke vrste redovno občino. Hrepenenje po v Bogu urejenem samostanskem življenju je rodilo Ritschlovo diakonisijsko gibanje in najnovjši je poizkus protestantskega meništvja v Taizé pri Clunyu v Franciji.

Res je, da v očeh katoličana ne more biti vsaka črka te redovniške zgodovine prav zadeta, vendar pa moramo pisatelju priznati prostodušnost in plemenitost, s katero obravnava najtežje probleme.

Tolažljivo je, kako Walter Nigg meništvu smatra za rešilno barko nad valovjem modernega sveta, in kako smo mi vsi, katoličani in protestanti, na poti k osmemu dnevu Gospodovemu, k novemu ustvarjanju sveta, in kot on, smemo iz temne noči sedanjosti polni hrepenenja gledati proti cilju.

☆

Drugo knjigo je napisala luteranska žena, Edith Thomas „Duhovno življenje žene“ (Geistliches Frauenleben, Hannover, 1954). Resno stremljenje te knjige, predvsem pa nova pota junaških evangeljskih žen, ki v zmešnjavi in potrebi današnjega časa vidijo rešitev v duhovnem življenju in ustanavljanju samostanov, me, katoliške sestre, pozdravljamo z veseljem in spoštovanjem. Saj je nekaj čisto novega, kar je vzrastlo iz evangelija ter ima velik vpliv na žensko mladino v protestantskih krogih.

„...Danes boleče občutimo, kako v luteranstvu napačno pojmovanje „svobode krščanskega človeka“ ogroža cerkveno občino prav tako kot duhovno življenje posameznika. Vprav zato smatramo red ne več kot posebnost rimske Cerkve, ampak se resno povprašujemo, če s tem ni mišljeno nekaj, kar tudi nas tiče. ... In hvaležno smemo priznati, da tudi v evangeljski Cerkvi obstoja prenekateri začetek nove preureditve. — — Hrepenenje po novem začetku, po novem redu, je veliko med nami, toda uresničenje je zelo težko — — toda poleg tihih in skritih poizkusov novega reda, imamo prav radikalne začetke resničnega redovnega življenja,“ pravi pisateljica.

Nato navaja, kako sta Flieder in Löhe pred približno sto leti ustanovila red diakonis, pri čemer jima ni šlo v prvi vrsti za krščansko delo usmiljenja, h kateremu je bila poklicana žena, pač pa sta hotela ustanoviti domove duhovnega življenja. Ker pa danes bolnišnice upravljajo vse bolj zakoni zdravniške vede, je moralo to, kar se je takrat zasejalo, vzkliti drugje. Tako imamo danes, kot že zgoraj omenjeno, v Franciji prav resne začetke protestantskega moškega reda, v Nemčiji pa je nastajanje raznih bratovščin znamenje, kako zelo posamezni člani s trdno skupnostjo in obveznim življenjskim redom iščejo pomoči, katere ne najdejo v cerkveni občini.

Edith Thomas navaja v prvi vrsti irenski krožek (Irenenring), ki družijo poklicno zaposlene žene, ki svoj poklic še naprej izvajajo, ki pa so med seboj povezane s strogimi pravili: urejeno življenje molitve.

Poleg irenskih sestrá najdemo tudi „Marijino sestrstvo“, ki je radikalen poizkus, da sestro pokliče iz njenega okolja v dom, kjer se, kakor menihi prvega krščanstva, popolnoma posveti službi božji v molitvi, ki je najvažnejša naloga Marijinih sester. Ožjemu okviru teh sester se pridružuje širši krog žen, ki svojo službo upravljajo v poklicu in družini, ki pa žive po pravilih in se od časa do časa notranje pogloblje v materini hiši.

Končno pisateljica nakaže še en poizkus, ki ne zadeva samo žene in predstavlja edinstveno združenje molitve in dela. To je posebna hiša, ki — samo v zaupanju v Boga — sprejema kakršne-koli pomoči potrebne, katerih nihče ne mara sprejeti. Majhen krog prostovoljnih pomagačev stoji hišnim starešinam ob strani in velik krog prijateljev pomaga nositi finančno breme.

Pa najsi bodo ti poizkusi še tako različni, vse v bistvu družijo to, kar je sv. Benedikt dal svojim redovnim bratom kot navodilo: „Molitev in delo morata enako polniti življenje kristjana. Ne more in ne sme — kot to dostikrat stori — izčrpavati se v delu. Pravo središče našega življenja je — molitev.“

Dr. Julijana Payman, Argentina

MALDINSKA IGRA

Dušebrižnik je že dalj časa mislil na to, da bi povabil k maši Laknerjevo Pavlino, ki je nikoli ni bilo videti v cerkvi.

Pavlina je bila pred vojsko v šoli pri nekih nunah. Kot vneta nacistka je kljub nezadostni izobrazbi postala učiteljica za ročna dela nekje pri Velikovecu. Po vojski je bila odpuščena iz službe in je doma čakala na ženina. Takega, kot si ga je ona želela, ni bilo blizu, zato jih je po vrsti odklanjala. Dela na gruntu se ni sramovala, a tudi s svojo polizobrazbo se je rada pohvalila. Med koroško narečje je mešala besede iz književne nemščine, zlasti tiste izraze, ki so jih Avstrijci med vojsko prevzeli od rajhovskih Nemcev. S tem je menda hotela pokazati, da je bila v šolah.

Dušni pastir je upal, da bo Pavlina po materini smrti spet začela k maši hoditi, a se je motil. Le njen oče je po ženini smrti večkrat zašel na Slemenico. Je pač čutil, da je bil doma napoti in je zato rajši prihajal na ženin grob in s pokopališča stopil tudi v cerkev.

Neke nedelje popoldne se je gospod Simon le opogumil in vstopil k Laknerju. V sobi je dobil očeta, ki je bral Volkszeitung, in Pavlino, ki je na platnen prtiček vezla večbarvne cvetove.

Dušebrižnik je najprej pohvalil očeta, da tako pridno k maši prihaja in izrazil upanje, da bo kmalu prišla za njim tudi Pavlina v cerkev.

Pavlina je očitno že komaj čakala na povabilo. Kar bruhnila je iz sebe:

„Tudi če me z dvema paroma konj vlečete na Slemenico, me ne spravite v svoj tempel.“

Oče je odložil dnevnik in Pavlino ježno pogledal. Vendar se v pogovor ni vtaknil. Odkar je mladi gospodaril, ni imel pri hiši še manj besede, kot preje, ko je živela kmetica. Zato je rajši mol-

čal in pustil župniku, da se sam pogovori s Pavlino.

Gospoda Simona je odgovor spravil v nemajhno zadrego. Nekaj časa se kar ni znašel. Le kako se je mogla Pavlina tako zelo odtujiti Cerkvi? Bo pač treba najeti cel kloster nun, da bodo izprosile milost spreobrnjenja tej zakrknjeni duši!

„Bi mi hoteli povedati, kaj vas je tako zelo odbilo od cerkve,“ je čez čas vprašal.

„Še vprašate!“ je bila Pavlina še vedno neprijazna. „Vam povem, gospod župnik da imam jaz maš za vse življenje dovolj. Sem bila več let pri nunah v šoli in vam rečem, da imam maš čez glavo dosti.“

Gospod Simon je podobne izjave bivših gojenk nunskih zavodov že slišal. A drugekrat se zanje ni dosti menil. Sedaj pa je šlo za osebo iz njegove fare in zato ni mogel ostati brezbržen ob njenih trditvah. Hotel je pa tudi поблиže spoznati upravičenost takih ugovorov in v danem primeru Pavlini pomagati, da spet najde pot v cerkev.

Vsekakor je imel dušebrižnik pred seboj težek primer. Potrebna mu je bila skrajna previdnost, da se Pavlina ne bi še bolj zagrenila in da bi po drugi strani ne storil krivice njenim vzgojiteljicam. Zato je najprej želel, da bi mu Pavlina povedala vse, kar jo je težilo.

„Ste šli pri sestrah pogosto k maši?“ je vprašal.

„Le kaj sprašujete, gospod župnik. Saj morate vendar vedeti kako je pri nunah. Vsak dan so nas gonile na vse zgodaj zjutraj v kapelo.“

„In to vam ni bilo prav, kajne?“

„Jasno da ne! Prav malo katera od nas je rada šla vsak dan k maši. Nekateri se niso upale dosti ugovarjati, ker so se bale, da bi jih nune drugo leto več ne sprejele v zavod. Večina nas je bilo pa odločno proti.“

Gospod Simon je hotel vedeti, ali je bila Pavlina načelno proti maši ali pa le proti obveznemu obisku maše ob delavnikih. Zato je tipal dalje:

„Vam ob nedeljah tudi ni bilo všeč, da ste hodile k maši?“

„Ne! Ob nedeljah je bilo prav da smo šle. Napak je bilo to, da so nas nune silile k maši ob delavnikih, ko tega nobena zapoved ne ukazuje. Ob nedeljah pa je bilo spet to narobe, da smo morale iti dvakrat k maši, zjutraj in ob desetih. Jaz pravim: Če se nunam tako prav zdi, naj bodo radi mene ves dan v cerkvi. A naj ne silijo k temu drugih, zlasti mladih deklet, ker se otroku v tem času upira vse, kar je ukazano in se mu tako tudi maša za vse življenje pristudi. Sem govorila glede tega s priznanimi vzgojitelji in so mi vsi prav dali.“

Dušebrižnik je hotel nekaj reči, a mu Pavlina ni pustila do besede. Še ni vsega povedala:

„Ako bi nam dale nune na izbiro, da ob delavnikih hodimo k maši ali ne, bi verjetno marsikatera rada šla. Tako pa smo bile vse do kraja naveličane, čeprav tega nekatere niso pokazale.“

Šele sedaj je prišel župnik do besede:

„Kot vidim se midva popolnoma strinja. Jaz sem zelo vesel, ako pridejo ljudje le ob nedeljah k eni sami maši. Ob delavnikih pa dajem vsakomur na izbiro, da k maši pride ali pa doma ostane.“

Vendar se Pavlina ni dala tako zlahka pogovoriti:

„Sedaj je že prepozno, gospod župnik. Mene nihče več ne spravi v cerkev ne v petek ne v svetek.“

A tudi dušebrižnik ni tako brž izgužil upanja na uspeh. Zato je še kar naprej spraševal.

„Koliko let ste bili v zavodu?“

Pavlina je nekoliko pomislila, nato pa nekam negotovo odgovarjala:

„Se ne spomnim več dobro. Kalki dve leti. Prvo leto je bilo najhujše, ker smo morale iti vsak dan, tudi pozimi, na vse zgodaj zjutraj, o pol sedmih, v mrzlo cerkev. Pozneje že ni bilo več tako strogo. So morale sestre popustiti.“

„Drugó leto vam ni bilo treba iti vsako jutro k maši?“

„Načelno obisk maše ob delavnikih

ni bil več obvezen razen ob prvih petkih, ob godovih sester in ob drugih hišnih praznikih, ki jih ni bilo malo. Vendar smo po drugi strani še vedno veliko trpele.“

„Na kak način?“ je bil spet radoveden župnik.

Pavlina mu je rada postregla z izčrpnim poročilom o življenju v zavodu:

„Prav, da vas vse to zanima. Vidim, da se da o teh stvareh z vami govoriti. Drugo leto obisk maše ob delavnikih res ni bil več obvezen. Nekatere gojenke so šle večkrat celo prostovoljno v kapelo, da bi se sestram prikupile. Druge smo bile bolj značajne in smo rajši ostale v učilnici in se pripravljale za šolo. Toda vselej, kadar je čez dan katera od nas v mladostni razposajenosti napravila kako neumnost, jo je že kregala sestra vpričo vseh, tudi mlajših deklet:

— Vidiš? To se je zgodilo zato, ker nisi šla zjutraj k sveti maši.

To sestro je prednica o božiču zamenjala. A druga sestra je bila še bolj sitna. Za vsako malenkost nas je kaznovala. Najprej je prizadeti gojenki napravila dolgo pridigo in ji nato naložila pokoro:

— Za kazen boš šla jutri k sveti maši. Ako te sveta maša ne bo predrugačila, zate ni več rešitve.

Lahko si mislite, s kakimi občutki smo drugo jutro vpričo vseh sester kot kaznjenke prisostvovala maši. Nekatere sestre so si nas ob taki priložnosti še posebno ogledovale, da nas je bilo bolj sram. Tako smo spet morale hoditi k maši. Ne sicer več iz dolžnosti, temveč za kazen.

Na naše veliko veselje je tudi to sestro, ki je bila zelo mlada, o veliki noči zamenjala druga, priletna, bolj izkušena in zelo pobožna sestra. Takoj v začetku nas je razveselila z obljubo, da nam ne bo nikoli očitala, ako ne bomo šle vsak dan k maši, ker so sestre uvidele, da prisiljena reč ne velja dosti. Tudi za kazen nas ni pošiljala v kapelo, kakor prejšnja nadzornica. Pač pa je delala ravno nasprotno. Kadar je bila katera od nas bolj pridna kot po navadi ali je dobila v šoli dober red, jo je vpričo vseh gojenk pohvalila in ji nato dejala:

Sv. Jakob v Rožu

— Ker si bila tako zelo pridna, boš šla jutri k sveti maši! Lepšega plačila si pač ne moreš želeti.“

Lahko si mislite, da smo ji nagajale kot skrateljčki, samo da nas ni pošiljala v cerkev.

Dušebrižnik je pozorno poslušal malce neverjetno pripovedovanje. Ves čas je pazil, da ne bi v čem dal prav Pavlini, saj je le predobro vedel, da ženske rade posplošujejo in pretiravajo in vsakogar, ki jim le malo pritrди, smatrajo in razglašajo za svojega zaveznika in somišljenika.

Ker ni prišla Pavlina s kakimi novimi obtožbami na dan, je pa končno le moral tudi on spregovoriti nekaj besed v obrambo njenih vzgojiteljic:

„Veseli me, da sem končno na jasnem, zakaj ne prihajate v cerkev. Mislim sem namreč, da vas zadržuje kak drug bolj tehten razlog. Tako pa se mi zdi, da z vsem povedanim ni mogoče opravičiti niti enkratnega izostanka od nedeljske maše. Cerkev ukazuje mašo ob nedeljah za vse brez razlike, tudi za one, ki so v mladosti radi ali neradi hodili celó ob delavnikih k sveti maši.

Prav tako sem mnenja, da vaših častitih vgojiteljic ni mogoče dolžiti kakke krivde. Zavod je imel pač tak dnevni red, ki je bil napravljen bogve kje in kdaj, vsekakor v času, ko se je zdel tak dnevni red staršem in gojenkam popolnoma primeren. Ako gredo drugi ljudje, ki imajo daleč do cerkve, tudi ob delavnikih, velikokrat po slabih potih in ob slabem vremenu v cerkev, je za dobre katoličane pač lahko razumljivo, da bi tudi gojenke katoliškega zavoda, ki imajo kapelo pod isto streho, izkoristile priložnost in vsako jutro z veseljem prisostvovala sveti daritvi. Sprememba dnevnega reda, ki je veljal že dolga leta, ni lahka stvar. Saj končno sestre nikogar ne silijo, da vstopi v njihov zavod. Od tistih, ki vstopijo, pa upravičeno zahtevajo, da se hišnemu redu podvržejo, dokler zavoda ne zapuste.

Sestre, ki so vas k pogostemu obisku maše morda res nekoliko preveč živo navajale, bi mogli primerjati materi, ki v pretirani materinski ljubezni neprestano tlačí svojemu otroku sladkarije v usta. Otrok se jih bo preobjedel ali bo celo obolel, morda bo pozneje kdaj ma-

teri tudi oponeslajeno ravnanje, a kake hudobije materi v tem primeru pač ne bo mogel nihče očitati. Iz vsega, kar ste mi povedali, morem sklepati, da so vaše vzgojiteljice sveto mašo zelo cenile in brez dvoma so imele v materinski skrbi za vaš dušni blagor najboljši namen, ko so vas želele imeti vsak dan poleg sebe v kapeli. Predno bo kdo izrekel dokončno sodbo o njihovi vzgoji, bo pač upošteval ne le dobre in slabe posledice njihove vzgoje v vsakem posameznem primeru, temveč tudi njihov namen.

Iz okoliščin, da obisk maše ob delavnikih zadnje leto ni bil več obvezen, je itak razvidno, da so tudi one iskale pri vzgoji novih potov in se odločile, da dajo gojenkam več svobode v tej kočljivi zadevi. In le nebrzdana gorečnost posameznih sester, ki se v novi red niso mogle dosti hitro vživeti, je bila kriva, da ste morale iti pozneje kdaj nekatere tudi proti svoji volji za kazen ali za plačilo ob delavnikih v kapelo. Prepričan pa sem, da bi vse od kraja rade hodile ob delavnikih k maši, ako vam bi le kdo pravočasno in na primeren način razložil vrednost maše in bi vam bilo že od začetka dano na izbiro, da k maši greste ali pa v učilnici ostanete.“

Pavlina je župnika mirno poslušala. Všeč ji seveda njegove besede niso bile. Misliła je, da je dobila župnika že čisto na svojo stran, zdaj pa je uvidela, da se je zmotila.

„Hvala lepa za pridigo. Tudi mene veseli, da ste končno prišli s pravo barvo na dan,“ mu je užaljeno oponesla. „Zdaj vsaj vem, da pri vas ne morem iskati razumevanja. Sicer vam pa za vaše besede niti ne morem dosti zameriti. Vi pač morate tako govoriti, ako nočete priti s svojimi predstojniki navzkriž. Končno pa mene vse to ne zanima. Jaz ostanem na svojem stališču in me ne spravite v cerkev, tudi če me za lase vlečete na Slemenico.“

V zadnjih besedah je bilo čutiti nekoliko popuščanja od prvotnega stališča, vendar je bilo gospodu Simonu jasno, da bi bilo vsako nadaljnje vabilo v cerkev brezuspešno ali celo škodljivo. Pavlina je potrebovala časa, da vse to, kar ji je povedal, premisli. Zato je du-

šebrižnik sklenil, da o dosedanjih zadevi ne bo več govoril. Pač pa se mu je zdelo primerno, da Pavlino spomni na sončne strani zavodskega življenja.

„Nič se ne bojte!“ jo je miril. „Nihče vas ne bo za lase vlačil v cerkev in še manj z dvema paroma konj. Bogu je le to všeč, kar mu damo prostovoljno in z veseljem. Le o svojih sestricah mi še kaj lepega povejte! Gotovo ste se v zavodu veliko lepega naučili.“

„Ne rečem, da me, a tudi veliko siba,“ je bila Pavlina spet osorna. Zlasti lagati se nauči človek v zavodu. Vam povem nekaj primerov:

Za god prednice ali kake druge sestre je bilo treba opraviti čim več molitev in darovati kar največ obhajil. Tisto gojenko, ki je darovala največ obhajil in največ molila, je sestra še posebej pohvalila in jo stavila drugim za zgled. To smo se lagale, ko smo pisale duhovne šopke sestram za god. Jaz sem nekoč napisala v duhovni šopek, ki sem ga poklonila sestri nadzornici, 25 rožnih vencev, v resnici pa še enega nisem zanj zmolila. In 300 pobožnih vzdihljajev, v resnici sem pa le to Boga prosila, da bi tisto sestro zamenjali. Na srečo me je Bog uslišal in sestra je bila poslana na drugo, bolj odgovorno mesto, kakor nam je rekla ob slovesu. Kar hočem reči, je to, da se na ta način otroci nehoté navadijo lagati, kar jim ostane za vse življenje.

„Saj vas vendar nihče ni silil, da bi se lagali. Kje pa je bila vaša značajnost, ki ste o njej pred kratkimi govorili. Meni bi bilo tudi prav, ako bi mi farani za god poklanjali duhovne šopke, in bi pohvalil tistega, ki bi zame največ zmolil,“ se je skoraj razburil dušni pastir ob takem dokazovanju.

„Vam pa povem še drug primer, kjer vam bo postala moja gornja trditev morda bolj jasna,“ je v zadregi vztrajala pri svojem Pavlina. „Kadar je kaka gojenka napravila kako hudobijo in jo priznala je bila vselej kaznovana. Ako je vse lepo zatajila, se ji ni seveda nič zgodilo, da je le druge gojenke niso izdale. In to moram reči, da smo skupaj držale kakor ne vem kaj. Tako smo bile prisiljene lagati se, da smo se izognile

kazni. Na ta način v zavodu vzgajajo človeka za lažnivca in hinavca.“

„Po vašem bi torej morala sestra gojenko, ki se je slabo vedla, pohvaliti,“ spet ni bil zadovoljen z njenim dokazovanjem gospod Simon.

„Da! Ne zaradi slabega dejanja, temveč zaradi odkritosrčnega priznanja. Tako bi se nikoli nobena ne zlagala.“

„In vsaka počela, kar bi se ji zljubilo.“

„Že vidim, da daste spet sestram prav. A vam bom kljub temu še nekaj povedala o življenju v zavodu, da boste tako o vsem poučeni. Kdaj pozneje vam lahko vse to še prav pride. Meni se je zdelo zelo napak, da so sestre imele nekatere gojenke rade, drugih pa niso marale,“ je zaključila Pavlina vrsto očitkov na račun zavodske vzgoje.

„Vas so gotovo rade imele, ker ste tako odkriti,“ je pripomnil župnik. Mislil je, da ji spet ne bo ustrezno, a Pavlina je resno vzela besede. Pohvalo človek le prerad zares vzame.

„Da, sestra Filomena me je imela zelo rada in sem se zato pri njej tudi dosti lepšega naučila. Bila je tako dobra do mene...“

V Pavlininih očeh so se zaiskrile solze. Gospod Simon je brž uvidel, da se bo mogel pred odhodom s Pavlino o sestri Filomeni še najlažje mirno pogovoriti. Brž je vprašal:

„Kateri predmet je poučevala sestra Filomena?“

„Učila nas je ročnega dela in petja. Le pogledjte, gospod župnik! Vse te stenske in namizne prtičke sem sama naredila. Nekatere že pri sestri Filomeni. Še pravi čas sem si kupila toliko prejce vseh barv, da še vedno lahko po malem delam.“

„Torej le niso bila leta, ki ste jih preživeli v zavodu izgubljena,“ je z veseljem ugotavljal dušebrižnik.

To pot Pavlina ni ugovarjala. Vprašala je župnika, ali zna kak lep izrek, primeren za prtiček, ki ga bo podarila neki prijateljici za rojstni dan.

Gospod Simon je pomislil. Rad bi dal Pavlini kak izrek, ki bi jo spominjal na večnost. Spomnil se je kitice, napisane na podobici, ki jo je imel v brevirju. Brž jo je poiskal.

„Se mi zdi, da bi bilo tebe primerno, če ni predolgo.“

Dušebrižnik je ponudil Pavlini podobico, ki je imela na eni strani sliko krškega škofa z molitvijo zanj, na drugi strani pa podobo dveh popotnikov in pod njo napis:

Das Leben ist ein Wandern
Von einem Ort zum andern.
Halt fest im Aug' zu aller Zeit
Das grosse Ziel: Die Ewigkeit!
Življenje je popótovanje
iz enega kraja v drugi kraj.
Nikdár ne izgubi izpred oči
glavnega cilja: večnosti!

Pavlini je bila kitica všeč in jo je prepisala. Med tem se je dušebrižnik namenil, da izve od nje tudi o petju kaj več. Prav tedaj je iskal pevcev za cerkveni zbor. Kaj ko bi Pavlino po tej poti spravil v tempel?

„Ste se lepih pesmi tudi naučili pri sestri Filomeni?“ je vprašal, ko je spravljal podobico v brevir. „Se mi zdi, da ste dobra pevka.“

Sedaj šele je minila Pavlino do kraja vsa slaba volja. Zaiskrile so se ji oči, ko je pripovedovala:

„Da. Zelo dobra. Sestra Filomena je večkrat dejala, da si brez mene sploh ne upa izvajati kake težje pesmi. Večkrat sem morala peti solo. Ob medeljah je vsa kapela prisluhnila, ko sem se jaz oglasila. Druge gojenke so mi bile zato seveda nevoščljive, a jaz sem tako rada peła. Kadar je na Slemenici maša, jaz tu v hiši prepevam, kakor da bi bila v cerkvi.“

Gospod Simon je Pavlino presenečeno pogledal, a ona mu je še z večjim navdušenjem govorila:

„Mi ne verjamete, kaj ne. Vendar se že boste morali prej ali slej prepričati, da jaz nisem tako hudobna, kakor vi mislite. K maši res da ne grem, drugače mi pa nihče ne more kaj očitati. Morda sem boljša kot tisti, ki hodijo v cerkev zato, da jih vi vidite. Tudi na sestre nisem tako huda, kakor morda sklepate iz današnjega razgovora,“ se je Pavlina delala vedno lepšo. Jo je pač vest pekla, ker je tako grdo govorila o svojih vzgojiteljih.

Gospod Simon je še trdneje upal, da

bo Pavlina kmalu pela tudi v slemeniški cerkvi. Zato je hotel še to vedeti, kateri glas poje.

„Najrajši pojem sopran. Če je treba, tudi alt. Na žalost v teh hribih izobražen človek nima priložnosti, da bi se izživljal v tem smislu,“ mu je rada pojasnila Pavlina.

Gospod Simon je izvedel dovolj. Vstal je in se poslovil:

„Veseli me, da radi požete. Znamenje dobrega srca je to. Vsekakor nas še spremljajte v duhu in s pesmijo, kq boste ob nedeljah slišali zvon, ki vas bo vabil v cerkev.“

Pavlina je mislila, da jo bo župnik začel k maši vabiti in se je že pripravljala, kako bo trdovratno vztrajala na svojem stališču. Zato ji je bilo nekam nerodno, ko je dušni pastir tako naglo odšel. Kakor da bi se bala ostati sama z očetom, je tudi ona odšla iz sobe.

☆

Naslednjo nedeljo se je stari Lakner po maši zamudil na pokopališču dlje kot po navadi. Vsi ljudje so se že razšli, le on je še stal pri grobu rajne žene. Želel je govoriti z župnikom, ki je molil v cerkvi. Skupaj sta odšla v župnišče. V pisarni je Lakner vprašal župnika, ali ni nevarnosti, da bi ju kdo slišal, ker bi mu rad nekaj zelo važnega povedal.

Župnik je šel zaklenit vežna vrata, da ju ja ne bi kdo zalotil pri pogovoru. Nato je še moral možu obljubiti, da ne bo z nikomer govoril o tem, kar bo zvedel, dokler ne bo stari Lakner pod zemljo. Sedaj šele se je kmet upal s skrivnostmi na dan:

„Gospod župnik! Prišel sem vas prosit odpuščenja namesto hčere, ki se je do vas tako predrzno obnašala. Pa tudi čestitati vam moram, da ste sestre tako vztrajno branili. Končno je hči vendarle dobila, kar ji je šlo. Kam pa pridemo, če si bo vsak otrok sam določal dnevni red! Hči sester ne mara, ker so jo pred koncem drugega leta zaradi slabega vedenja izključile iz zavoda. Z rajnko ženo sva veliko pretrpela zaradi nje. Vse to je ženi pripomoglo da je šla prezgodaj v grob. Zavoljo tega vas tudi niso pravočasno klicali, ko je zbolela.

Bali so se, da bi vam o tem kaj po-
tožila...“

Dušebriznik je hotel starega kmeta tolažiti, a on mu ni pustil do besede:

„Glavnega vam še nisem povedal. Pomislite, gospod župnik! Vse tisto, kar vam je hči matvezila o sestrah, je izmišljeno. Hči vam je pripovedovala skoraj dobesedno to, kar je videla in slišala v neki mladinski igri (Jugend-schauspiel). Igro je sestavil neki nacistični učitelj, da je z njo smešil sestre pred otroki. Hči je poučevala na isti šoli in midva z ženo sva bila prav tedaj pri njej na obisku, ko so jo otroci igrali. Vse tisto, kar vam je hči pravila, kakor da se je zgodilo v zavodu, sva morala gledati na odru in še veliko več. Ko ste bili pri nas, si ji nisem upal ugovarjati. Sklenil sem pa, da vam ob prvi priložnosti povem vso resnico.“

„Kaj pa tisto je res, da dobro poje?“ je vprašal župnik.

„Poje pa res dobro. Tudi za vsako delo pri hiši rada prime. Le vero je med vojsko čisto izgubila.“

„Da le poje dobro, kaj vse drugo!“ se je gospod Simon z mešanimi čustvi poslavljaval od starega Laknerja.

Hitler torej le ni kar tja v en dan grozil, da bo osmešil nune in duhovne pred mladino.

Pavlina se je pa tudi dobro naučila laganja, ker je sestre niso pohvalile, kadar je kaj slabega storila.

Kljub temu je gospod Simon še vedno upal, da bo Pavlina kmalu pela sopran v slemeniškem templu.

☆

V zgodbe Gregorja Hribarja se je vrinilo nekaj napak (druga številka pomeni stolpič, tretja pomeni vrsto): Str. 17, 2, zadnja vrsta prav karte namesto ljudje; str. 94, 2, 1 prav „viselo toliko podkev“; str. 95, 2, 22 prav drugo namesto prvo; str. 95, 2, 35 prav jajčkov namesto jajčk; str. 209, 2, 12 prav Perova namesto Perava; str. 211, 1, 19 prav Kostanj namesto Gozdanj; str. 368, 1, 39 prav tresejo kosti se trhle“; str. 368, 2, 46 prav „obsegalo Ljubljansko pokrajino, Julijsko Benečijo in Videmsko pokrajino“; str. 421, 2, 14 prav razsvetljenje; str. 424, 2, 5 prav „da bi

EVANGELIJ PO *Sv. Luku...*

RAZLAGA DR. MIRKO GOGALA

JEZUS PRVIČ POMNOŽI KRUH

Nekako v sredini marca (leta 29) — bila je namreč blizu velika noč, judovski praznik (Jan 6, 4) — so se apostoli vsi utrujeni vrnili s prvega misijonskega potovanja in se v Kafarnaumu spet zbrali okrog svojega Učenika. Istočasno je prišla do Jezusa pretresljiva vest o smrti Janeza Krstnika, kar je Gospoda silno potrlo (prim. Mt 14, 12-13). Učenci so potrebovali počitka, Jezus sam pa si je tudi želel samote, da bi v molitvi utešil svojo žalost. Ker pa so jih v mestu ljudje neprestano oblegali, se je Gospod skupaj z apostoli zgodaj zjutraj v čolnu odpeljal proti Betsajdi:

Množice pa so to zvedele in šle za njim. Sprejel jih je in jim govoril o božjem kraljestvu, in kateri so potrebovali ozdravljenja, jih je ozdravljaj (Lk 9, 11; prim. Mt 14 13-14; Mk 6, 33-34; Jan 6, 1-4).

T. ne sprejel ponudbe.“; str. 424, 2, 10 prav njegovi namesto svoji; str. 476 je izpadel predzadnji odstavek: „Poleg osmrtnega opravila za čelnikom, je bil isti dan na Slemenici tudi pogreb. Pogreb nje, ki je preminula v nedeljo dopoldne v trenutku, ko je gospod Simon oznanil čelnikovo smrt.“ —Nadalje je več opomb, ki se zde radi mlajših bralcev umestne, iz tehničnih razlogov razmeščenih med tekst. Starejši bralci, ki dobro poznajo zgodovino in zemljepis Koroške in umejo latinski, naj to velikodušno oprostite.

Jezusov odhod so ljudje zapazili in iz smeri čolna so kaj lahko ugabili, kam se pelje. Takoj so udarili za njim, „ker so videli čudeže, ki jih je delal nad bolniki“ (Jan 6, 2). Šli so kar peš po severni obali Genezareškega jezera, prekoračili so Jordan ob njegovem izlivu in dospeli so še pred Jezusom na samotni breg vzhodno od Betsajde. Ko se je Gospod izkrcal s svojimi apostoli, ga je tamkaj že pričakovalo mnogo ljudstva; kajti skupini iz Kafarnauma so se na potu pridružili tudi ljudje iz drugih okoliških mest in naselij (Mk 6, 33).

Čeprav je Gospod prišel tjakaj zato, da bi se izognil množicam, je nenadoma spremenil svoj načrt o samoti in počitku. Ko je namreč videl, da ga ljudje tako željno iščejo, „so se mu zasmilili, ker so bili kakor ovce brez pastirja“ (Mk 6, 24). Zato jih je sprejel z vso dobroto in ljubeznivostjo. Govoril jim je o božjem kraljestvu, in kateri so potrebovali ozdravljenja, jih je ozdravljaj.

☆

Med poukom in čudeži so ure neopazno potekale. Jezusovo dobrohotno usmiljenje pa zato ni nič pojemale, ampak se je še stopnjevalo, dokler ni prikipele do svojega viška, ko se je zvečerilo. Tedaj je namreč Gospod čisto nepričakovano naredil najpomembnejši čudež tistega dne, ko je pomnožil kruh in nasitil lačno množico:

Dan pa se je začel nagibati. In pristopili so dvanajsteri in mu rekli: „Odpusti množice, da odidejo v bližnje vasi in pristave in prenoče ter dobe živeža, zakaj tukaj smo v samotnem kraju.“ Toda rekel jim je: „Dajte jim vi jesti.“ Oni pa so dejali: „Nimamo več kakor pet hlebov in dve ribi, razen če bi šli in kupili jedi za vse to ljudstvo.“ Bilo je pa okoli pet tisoč mož. In rekel je svojim učencem: „Posadite jih v skupinah po petdeset!“ Storili so tako in jih posadili vse. Tedaj je vzel tistih pet hlebov in dve ribi, se ozrl v nebo, jih blagoslovil ter razlomil in jih dal učencem, da bi jih položili pred množico. In vsi so jedli in se nasitili. In pobrali so, kar jim je ostalo, dvanajst kosov koscev (Lk 9, 12-17; prim. Mt 14, 15-23; Mk 6, 35-46; Jan 6, 5-15).

Ljudje so ob Jezusu na vse pozabili: na jed, na utrujenost in na dom. Čeprav se je med tem zvečerilo in cel dan niso nič jedli, še prav nič ni kazalo, da bi se hoteli raziti. Tedaj pa so apostoli pristopili k Jezusu in mu razodeli svojo skrb za ljudstvo. Poudarili so, da v tisti samoti ni mogoče dobiti hrane. In ker je bilo že pozno, tudi ni bilo misliti, da bi ljudje šli naravnost na svoje domove. Zato predlagajo Jezusu: „Odpusti množice, da odidejo v bližnje vasi in pristave in prenoče ter dobe živeža.“

Ta pobuda ol strani apostolov je silno zanimiva, ker nam kaže, kako velik razvoj se je izvršil v njihovem mišljenju (prim. Dillersberger 108 sl). Prva misijonska pot, s katere so se ravno takrat vrnili, jih je namreč zelo spremenila. Ko so zadnje tedne v Gospodovem imenu samostojno učili in delali čudeže, so se tako tesno povezali z ljudstvom, da so se sedaj že čutili odgovorne za njegovo srečo in so smatrali za svojo dolžnost, da mu v potrebi pomagajo. Zato so tedaj iz lastnega nagiba hoteli poskrbeti za ljudi in so v ta namen pri Jezusu zanje posredovali.

Poleg tega se iz vsega nastopa vidi, da je zadnji čas tudi njihovo razmerje do Gospoda postalo veliko bolj zaupno, kar že skoraj „tovariško“. Apostoli so torej lepo dozorevali za svoje bodoče poslanstvo, ko bodo morali pri Gospodu zastopati ljudske koristi. To novo mišljenje, ki se razodeva v njihovem ravnanju, ta novi duh, ki veje iz njihovih besed, je veliko važnejši kot pa besede same. Saj je bil njihov predlog celo v pravem nasprotju s tem, kar je Gospod nameraval storiti. Pa nič za to, ker se Jezus pri prošnji ni toliko oziral na besede kot pa na srčno željo, ki je prošnjo narekovala.

Ker so apostoli že tako zelo skrbeli za ljudi, jim je Gospod, kakor bi čakal njihove besede, odgovoril: „Dajte jim vi jesti.“ Jezus je torej apostole še bolj potrdil v njihovi odgovornosti za ljudstvo, katera se je v njih tako nenadoma vzbudila. Da je takrat zahteval nekaj nemogočega, to Jezusa očitvidno ni motilo. S tem jih je hotel najprej pripraviti k ponižnemu priznanju svoje stiske in popolne nemoči. V božjem kraljestvu pač vlada takšna zakonitost, da se milost daje samo ubogim in zapuščenim, kakor je Gospod oznanil v svojem govoru na gori.

Jezusove besede so dosegle svoj zaželeni učinek. Apostoli so ponižno priznali, da si iz zadrege ne znajo pomagati. Tudi če bi šli kupit za dvesto denarjev, kar je bila že velika vsota, bi ne bilo zadosti, da bi vsak le kaj malega dobil. Tako je modroval Filip (Jan 6, 7) in prav je imel. S seboj pa tudi miso nič prinesli. Na razpologo je bilo le „pet ječmenovih hlebov in dve ribi“ (Jan 6, 9), ki jih je imel neki deček. Tako je razlagal Andrej, Petrov brat. In da bi bolj podčrtal vso resnost položaja ter izključil vsak dvom, je še pristavil: „A kaj je to za toliko ljudi“ (ibid). Bilo je namreč tamkaj navzočih „okoli pet tisoč mož“, kot nam pove Luka. Evangelist Matej pa kot bivši

davčni uradnik še pristavi, da v tej številki niso vštete ne žene ne otroci (Mt 14, 21). Lačnih ust je torej bilo še veliko več!

Pri vsem tem pa je zelo značilno, da apostolom sploh ni prišlo na misel, da bi se položaj dal rešiti s čudežem. Iz tega se vidi, da so bili veliko bolj neobčutljivi za resnične čudeže kot pa nagnjeni k temu, da bi hlinili izmišljene čudeže. To dejstvo je brez dvoma silno važno, da znamo bolje ceniti zgodovinsko resničnost evangelskih čudežev na sploh.

Apostoli torej niso videli nobene možnosti, kako bi oni sami ljudi nahranili. Jezusa pa ta njihova stiska ni spravila v zadrego. Nasprotno, dala mu je priliko, da jim je lahko pomagal. Gospod namreč tudi sedaj ni toliko gledal na njihove besede kot pa na smisel njihovega odgovora: Radi bi za ljudi poskrbeli, če bi le mogli in znali, to je zvenelo iz njihovih besed. Zato jim je Jezus priskočil na pomoč, da so končno res oni sami dali jesti ljudem. V ta namen je Gospod z veličastno preprostostjo naredil svoj veliki čudež.

☆

Jezus je najprej naročil učencem, naj vse ljudi razdele po skupinah in jih razposade kar po tleh. Na tistem kraju je namreč bilo veliko trave, kot nam pove Janez (Jan 6, 10). Apostoli sicer niso razumeli, kakšen pomen naj bi to imelo, vendar so kljub temu brez ugovora osebno izvršili povelje. Vso množico so razdelili v skupine po petdeset in jim ukazali sedeti. Evangelist Marko poleg skupin po petdeset omenja tudi skupine po sto, dočim naš Luka govori le o prvih. V tem bi samo kak pikolovec lahko našel kako nasprotje. Dve skupini po petdeset, ki sta se bolj skupaj vsedli, sta pač bili kot ena skupina po sto.

Ko so se ljudje že razposedli po zeleni travi, „tedaj je (Gospod) vzel tistih pet hlebov in dve ribi, se ozrl v nebo,

jih blagoslovil ter razlomil in jih dajal učencem, da bi jih položili pred množice“. Hlebi in ribe so se na Jezusov blagoslov začeli množiti v njegovih rokah, ko jih je dajal apostolom. Ti pa so jih razdeljevali ljudem in med tem se je pomnožitev nadaljevala tudi v njihovih rokah. Vsi navzoči so toliko dobili, da se je prav vsak lahko do sitega najedel, pa jim je še ostalo.

Pojedina se je izvršila po vseh tradicionalnih judovskih običajih. To se vidi iz razposaditve ljudi, iz predhodne molitve, iz lomljenja kruha, ki ga je vedno izvršil družinski poglavar. In ker so Judje imeli navado, pobrati po jedi vse ostanke, so tudi takrat to storili. Tudi ta posel je bil na skrbi apostolov, ki „so pobrali kosce, dvanajst polnih košev in nekaj rib“ (Mk 6, 43).

☆

O učinku, ki ga je čudež naredil na množice, nam Luka ne poroča, pač pa govore o njem ostali trije evangelisti. Kot je bilo pričakovati, je ljudi ta materialna plat, da so se lahko nasitili, veliko bolj prevzela kot pa vse duhovne dobrine tistega dne. To je toliko bolj razumljivo, ker so si Judje celo mesijansko kraljestvo čisto materialno predstavljali. Prepričani so bili, da jim bo Mesija prinesel zemskega blagostanja, ko jih bo še prej rešil rimskega jarma in jim dal politično nadoblast nad vsemi drugimi narodi. Ob Jezusovem čudežu se je to njihovo mesijansko-politično hrepenenje z novo silo prebudilo. Cel dan so Jezusa poslušali, ko jim je govoril o nebeškem kraljestvu, končno pa so še videli, kako je Jezus pomnožil kruh in ribe, da so se vsi lahko nasitili. Vse to je bilo zanje jasen dokaz, da je Jezus tako željno pričakovani Mesija. In takoj so naredili praktični sklep: Jezusa so hoteli s silo odpeljati v Jeruzalem in ga oklicati za kralja! Prav tedaj se je tudi bližala velika noč, ko so Judje obhajali spomin na rešitev iz egiptovske sužnosti, kar je še bolj podžigalo nji-

hove nacionalne strasti. Kako lepa pri-
ložnost je to bila, da bi se proglasilo
mesijansko kraljestvo in se začela sveta
vojska za rešitev izpod rimskega jar-
ma. In Jezus, ki je bil zmožen napra-
viti tako velik čudež, bi z lahkoto in v
kratkem času uresničil te njihove me-
sijanske sanje: „Ko so torej ljudje vi-
deli čudež, ki ga je storil, so govorili:
ta je zares prerok, ki mora na svet
priti. Ker je tedaj Jezus spoznal, da
hočejo priti in ga po sili vzeti, da bi
ga postavili za kralja, se je spet sam
umaknil na goro“ (Jan 6, 14-15).

Če je Gospoda veselilo, da ga imajo
ljudje za „preroka, ki mora na svet
priti“, pa ga je toliko bolj žalostila nji-
hova namera, da bi ga oklicali za poli-
tičnega kralja. Proti njihovemu zmot-
nemu pojmovanju božjega kraljestva se
je Gospod neprestano boril. Skrbno je
pazil, da bi že v naprej izjalovil vsako
priložnost, ki bi jo ljudje hoteli izra-
biti v mesijansko-politične namene. Tudi
takrat je Jezus modro in energično pre-
križal ljudem njihove načrte.

Čim so se ljudje najedli in še pre-
den so mogli podvzeti kak praktičen
ukrep, je Gospod „svojim učencem ve-
lel stopiti v čoln in se peljati pred njim
na drugo stran proti Betsajdi, medtem
ko je on razpuščal množice“ (Mk 6,
45). Ko je Jezus spoznal namero ljudi,
se je najprej hotel rešiti apostolov, da
mu ne bi oni še bolj zapletli položaja.
Tudi apostoli so bili polni napačnih me-
sijanskih idej in nevarnost je bila, da
bi se dali zapeljati ljudskemu navdu-
šenju. Zato jih je Jezus kratko malo
odpravil. Ko pa je bil sam, je tudi z
ljudmi prav lahko opravil. Po svoji
navadi se je umaknil na goro molit
in množice so se hočeš nočeš morale
razkropiti. In med tem, ko si je Gospod
z molitvijo tešil svojo dušo, so pa apo-
stoli polagoma pluli proti Kafarnaumu.

☆

Prva pomnožitev kruha je edini ču-
dež, o katerem nam poročajo vsi štirje

evangelisti. Medsebojna primerjava nji-
hovitv opisov je silno poučna. Matejevo
poročilo je jedrnat in močnih potez;
Markovo je bolj obširno in slikovito;
Janezovo pa je najbolj podrobno in dra-
matično. Nobeno od teh poročil ne za-
visi od drugega, ke izvirajo od prič, ki
so čudež na lastne oči videle. Lukovo
poročilo pa je umerjeno, obdelano, za-
okroženo, skoraj stilizirano, narejeno
na podlagi daljšega ustnega izročila, ki
ga je Luka prejel od verodostojnih pri-
povedovalcev (Pavel, Barnaba), ki pa
vendar čudeža niso osebno doživeli. Pri
vseh teh literarnih razlikah pa se toliko
lepše odraža popolna bistvena istovet-
nost vseh štirih poročil, ki sovpadejo v
navedbi čudeža kot zgodovinskega dej-
stva. Poleg tega v poročilih ne zasledi-
mo niti najmanjšega razvoja glede ču-
dežnih potez dogodka in njega sestav-
nih delov. Že samo to dejstvo, ki se v
evangelijih stalno ponavlja, bi zadosto-
valo, da se postavijo na laž vse evolu-
cionistične fantazije, s katerimi skuša-
jo brezverci pačiti evangelsko zgodovi-
no (Bover).

☆

Če hočemo, da bomo vsebino dogodka
v celoti izčrpali, moramo končno pouda-
riti še njegov simbolizem. Res je bil prvi
in neposredni namen čudeža praktičnega
značaja. Jezus je pač v svojem velikem
usmiljenju hotel nasiti lačne množice.
Vendar pa nam je istočasno Gospod v
tem čudežu hotel dati predpodobo Euhar-
ristije.

Na zvezo pomnožitve kruha z Euhar-
ristijo kaže predvsem Janezov evange-
lij. Že to je značilno, da nam četrti
evangelist sploh govori o tem čudežu.
Janez se je namreč skrbno varoval, da
ne bi ponavljal, kar so že prvi trije
evangelisti napisali. In prav ta čudež je
edini, pri katerem je Janez naredil iz-
jemo, kar se ni le slučajno zgodilo,
temveč prav zaradi njegovega euhari-
stičnega simbolizma. Na to nas opozar-
ja tudi miselna zveza, v kateri nam Ja-

SV. MARJETA IZ RODBINE ARPADOV

V martirologiju sv. rimske Cerkve beremo 18. januarja: „V Budi (t. j. Budimpešti) na Ogrskem smrti dan oz. rojstni dan za nebesa svete device Marjete iz kraljevske družine Arpadov, nune dominikanskega reda, znamenite zaradi kreposti, čistosti in najstrožje spokornosti, ki jo je papež Pij XII. vpisal v zapisnik svetih devic.“

Kakšno je bilo njeno skrito in spokorno življenje?

Marjeta izvira iz kraljevske družine Arpadov, ki šteje v svojem rodu celo vrsto svetnikov in svetnic. Med svetnike štejejo štefana, prvega kralja in apostola Ogrske. Samo v 13. stoletju je ta rodbina dala Cerkvi pet svetih ženskih osebnosti: sv. Elizabeto, katero je že Gregorij IX. prištel med svetnike leta 1235, blaženo Nežo Praško, ki je bila sestrična svete Elizabete, dve hčerki kralja Bela IV.: Kunigundo in Jolindo, katerih češčenje je sv. stolica tudi potrdila. Marjeti, tretji hčerki istega kralja Bela IV., pa je papež Pij XII. potrdil naslov svetnice in slovesno izjavil, da je res med svetnicami v nebesih. Rodila se je okoli leta 1242 na nekem utrjenem gradu v Dalmaciji, kamor sta se pred divjimi Tartari, ki so tedaj pod vodstvom Batthovim strašno požigali, ropali in morili po Poljski, Ogrski in Panoniji zatekla njen oče kralj Bela IV. in mati kraljica Marija Lascaris. Starši so se po tedanji navadi zaobljubili, da bodo dete, če bo hčerka, posvetili Bogu. Res se jim je rodila hčerka, s katero so se kmalu po njenem rojstvu mogli vrniti v Budim, ker se je tartarsko divjanje naglo poleglo.

V Veszpemu pri dominikancih

Otroka je dobra mati še preden je dopolnil štiri leta, izročila dominikankam v samostanu sv. Katarine, device in mučenke, v Veszpemu, kjer je bil okoli 700 let potem za škofa znameniti

dr. Tihamer Toth, vzgojitelj mladine, pisatelj in pridigar, za katerega se je pred kratkim tudi začel menda škofij-ski postopek za proglasitev blaženim.

Marjetka je že kot dete silno vzljubila sveto samostansko življenje in popolnoma pozabila na kraljevski dom. Proti pričakovanju je že kot otrok gojila angelsko pobožnost do Jezusa in njegove Matere Marije. V vsem je razodevala plemenit značaj in notranjo nedolžnost in čistost. Bila je učljiva in pokorna, zato so jo nune prav rade imele. Z vsjo ljubeznijo se je mala deklica oklenila križanega Jezusa.

V samostanu na Donavi

Komaj pet let je bila stara, ko je že hotela biti stroga do sebe kot odrasle redovnice: postiti se in nositi spokorni pas. Bela IV. je bil ves zaposlen z utrjevanjem proti tatarskim napadom. Sebi in svojemu kraljestvu bi rad izprosil božjo pomoč. Zato je na otoku reke Donave, ki se danes imenuje **Otok svete Marjete**, dal zgraditi samostan v čast preblaženi Devici Mariji, kamor naj bi se naselile pobožne in svete dominikanske redovnice, ki bi se kot živa daritev popolnoma posvetile Bogu, prepevale hvalnice Bogu in deviški Materi božji ter klicale božji blagoslov in usmiljenje na preizkušano kraljestvo. Tja naj bi se preselila tudi njegova ljubljena hčerka, ki jo je zaradi njene bogoljubnosti nežno ljubil.

Svete redovne obljube

Mlada Marjeta je dobro umela apostolove besede: „Vse imam za izgubo zaradi vzvišenosti spoznanja Kristusa Jezusa, mojega Gospoda, zaradi katerega sem vse zavrzel in imam za smeti, da pridobim Kristusa“ (Flp 3, 8). Imela je priložnost, da bi se pošteno omožila z nekim poljskim knezom, pa je rajši že kot dvanajstletno dekle napra-

vila kot dominikanka slovesne zaobljube pred Humbertom, častitljivim magistrom dominikanskega reda. A kljub temu jo je češki kralj Otokar resno prosil za ženo. Marjeta je poroko seveda spet odklonila. Rada bi v zadevi poroke za vselej imela mir. Hotela je za vsako ceno Kristusu ohraniti deviško zvestobo do smrti. Zato ji je ponovno 14. junija 1261 nadškof esztergomski pred oltarjem sv. Elizabete, Marjetine tete, slovesno nadel sveto redovniško pokrivalo. Navzoči so bili tudi drugi cerkveni dostojanstveniki, med katerimi sta bila tudi škofa iz Vacza in Nitre. Marjeta je slovesno dala slovo svetu, prezirala svet in sebe ter skušala postati podobna Kristusu Kralju mučenecem. Krotila je svoje telo, nosila vedno najslabšo obleko, želela opravljati zadnjo službo. Z veseljem je pometala po hiši, čistila, pripravljala jedi, prenašala težka bremena. Bolnim sestram in celo deklam, katerim so se druge zaradi nalezljivosti boleznih bale streči, je Marjeta stregla s toliko ljubeznijo in hrepenenjem, da bi bila povsod zadnja, da si je izključno zase lastila vse najtežje in najbolj nerodne dolžnosti do sester in dekel.

Sveto spokornišтво in molitveno življenje

Roke je imela dostikrat ozeble, kolena so ji zaradi klečanja na golih tleh zatekala, a se zaradi spokorniškega duha ni menila za take stvari. Ostro je trpinčila svoje čisto telo s posti, spokorniški pasovi (ciliciji), bičanjem in bdenjem ponoči. Te spokorne vaje je vršila zlasti ob petkih, pred Gospodovimi in Marijinimi prazniki in petnajst dni pred veliko nočjo.

S posebno pobožnostjo je premišljevala in živo hrepenela po mučeništvu. Pred Jezusom, skritim v zakramentu presv. Rešnjega Telesa, ali pa pred podobo križanega Jezusa je najrajši razlivala svoja srčna čustva; dnevno je tako preklečala po cele ure. Sicer je itak bilo vse njeno življenje molitev, ker je druga opravila znała vršiti v zvezi z Bogom, z vajo v božji pričujočnosti in z ustno molitvijo.

Borba med očetom in stricem

Marjeta se je posebej izkazala veliko v krepostih, ko je nastala silno huda vojska med njenim očetom, kraljem Belom IV. ter njegovim bratom Štefanom zaradi vladanja in nasledstva na prestolu. Borba je trajala okoli štiri leta. Pravičnost je zatemnela in strah božji je ginil med cerkvenimi dostojanstveniki in knezi. Mnogo nedolžnih je moralo umreti.

Tako huda nesreča je Marjeto zelo žalostila. Saj je videla svojo domačo družino v divjih sporih, ljudstvo vse od kraja v stiski, Cerkev ne le doma, marveč tudi v drugih pokrajinah preganjano, samostane in svete kraje opustošene; krivica je gospodarila. Marjeta bi tako rada potolažila jezo vsemogočnega Boga in svojemu ljudstvu izprosila božje usmiljenje. Zato je še mnogo več molila in svoje telo mučila s posti in spokorniški pasovi. Obžalovala je grehe vseh, ki so tako grdo žalili Boga, ter objokovala nesrečo stiskanih ter se popolnoma posvetila molitvi, da bi Gospod Jezus s svojo vsemogočno desnico zaustavil moč krivičnikov ter branil nedolžne ter svojo Cerkev.

Marjetin odločni nastop

Marjeta pa svojega delovanja za spravo in pomirjenje ni omejila samo na gorečo molitev in najstrožjo spokornost, marveč si je upala očito grajati krivico, čeprav jo je storil tisti, ki je imel najvišjo oblast in dostojanstvo. Zato si je nakopala očetovo jezo in celo preganjanje, čeprav jo je skraja skušal pridobiti s prilizovanjem, ki pa ni nič izdalo. Sama se preganjanja ni bala, marveč ga je neustrašeno prenašala, vztrajno grajala človeško hudobijo, obenem pa skušala nasprotujoče si duhove pomiriti.

Brata se spravita

Njene obilne prošnje, katerim je pridružila še mrtvičenje svojega deviškega telesa, je Bog dokončno uslišal. Oba brata sta se spravila in slovesno podpisala mir leta 1266 v prav istem samostanu, ki ga je Marjeta posvetila s tako popolnim življenjem.

Marjeta še tretjič odkloni možitev

Bela IV. je menil, da bo kraljestvo vedno bolj pomiril, če stopi kraljevska družina v sorodstvo s knezom Karlom Anjoum, ki je leta 1266 postal neapeljski kralj. Marjeta naj bi se z njim poročila. Bela IV. je sodil, da bo pri papežu Klementu IV. lahko dosegel odvezo od redovniških zaobljub. Marjeta pa je tudi tedaj odklonila možitev ter odgovorila, da hoče ohraniti Gospodu Jezusu Kristusu svojo deviško čistost.

Marjeta sveto umrje

Marjeta je vedela, da se ji je smrt približala. Zato je goreče hrepenela, da bi večkrat prešla svete zakramente. Prejemala jih je z angelsko pobožnostjo. 18. januarja 1270, na god sv. Priske, pa je odšla k Jezusu v nebesa, ko še ni dopolnila trideset let.

Marjetin spomin bo trajal

Marjetino ime je hitro zaslovelo. Njeno češčenje je posebno širil dominikanski red. Saj se dominikanski red po naša, da mu je Marjeta pomagala do hitrega razširjenja. Šest let po Marjetini smrti se je začel apostolski postopek o preiskavi njene svetosti. Pri tem postopku so pričeli Marjeti često dajale naslov blažena oz. sveta, ki ga je potrdila tudi najvišja oblast. Češčenje pa so Marjeti izkazovali od njene smrti pa prav do danes. Madžarski narod je s posebnim praznikom častil njen spomin ter gojil do Marjete gorečo pobožnost. Pij VI. je leta 1789 najprej dal dovoljenje transilvanski škofiji, da sme opravljati brevir in darovati sv. mašo v čast blaženi Marjeti. Pij VII. pa je leta 1804 isto dovoljenje dal dominikanskemu redu. 26. januarja 1805 so dominikanci prvič z vso slovesnostjo obhajali praznik v čast blaženi Marjeti v Rimu v baziliki svete Marije sopra Minerva. Kardinal Serédi, primas Madžarske in nadškof v Esztergonu, je v svojem in v imenu vseh madžarskih škofov prosil sv. očeta Pija XII., naj Marjeto proglasi za svetnico. Prošnjo so podprli voditelji in knezi ter skoraj ves madžarski narod. Obenem pa so isto prosili general dominikanskega reda, drugi redovi ter

BLAŽENOST

Kako je lepó, sladkó,
biti poplavljen od sija —
kakor Devica Marija
ob angelovem oznanenju!

V srcu brez bremena nadlog
rajske ptičke pojó,
nebeški cvetovi cvetó
in v hrepenenju
v najslajšem sozvočju
počiva Bog
kot Ljubi v ljubečem naročju...

Bogdan Budnik

dolga vrsta kardinalov in škofov. Zgodovinski odsek svete rimske kongregacije za obrede je vso zadevo s skrajno kritično natančnostjo preiskal po navodilih papeža Benedikta XV., katerih se drži sveta stolica, kadar gre za osebe, katerim se že dolga stoletja izkazuje češčenje. Ko se je vsa zadeva srečno iztekla, je papež Pij XII. sredi druge svetovne vojske 19. novembra 1943, na god sv. Elizabete, izdal posebno dekretalno pismo „Maxima inter munera“, v katerem kot vrhovni učenik Cerkve slovesno izjavlja dokončno sodbo, da je blažena devica Marjeta iz kraljevske družine Arpadov, nuna reda sv. Dominika, sveta in jo je zato treba vpisati v zapisnik svetnikov. Obenem pa določa, da morajo v rimskem martirologiju z vdano pobožnostjo obhajati spomin te svete device vsako leto na njen smrtni dan, to je 18. januarja.

Pred sedemsto leti je živel, pa nas še danes uči, kako moramo ceniti čistost in spokornost ter se žrtvovati kot nedolžna žrtev za spravo med narodi. Papež Pij XII. jo je sredi najhujšega pokolja med drugo svetovno vojno proglasil za svetnico v trdnem upanju, da se bo sedaj v nebesih ponovno zavzela za svoj madžarski narod ter za vse druge narode, ki so med seboj tako sprti in razklani ter s svojo mogočno priprošnjo od preusmiljenega Gospoda, Očeta usmiljenja in Boga vse tolažbe, dosegla mir, ki temelji v pravičnosti in Kristusovi ljubezni.

DR. FILIP ŽAKELJ

Spisal E. William, ilustrira: Hotimir Gorazd

MED BOLNIKI

Čun Tien, kmetovalec je živel v nizki hiši, zgrajeni iz blatne opeke ob poti, ki vodi iz naselja številka tri v južni smeri proti misijonski postaji. Tja je ministrant vodil Carmodyja, potem ko ga je našel pri onih nesrečnih ženah slabega slovesa.

Pred hišo je stalo nekaj žena. Carmody se zanje ni zmenil. Naglo je stopil v notranjost, ki je bila po kupu nagrmdenih drv razdeljena v dva dela. V prvem je našel mladega moža močne postave, ki je sedel nepremično s hrbtom naslonjenim na steno in z glavo povešeno globoko na prsi. Tudi misijonarjev prihod ni nič vplival nanj, da bi spremenil svojo držo. Dan, Carmodyjev ministrant je pojasnil:

„To je Čun Tien. Nima olike, ker je trenutno žalosten.“

„Dan, bolje je, da ga pustimo samega v njegovi žalosti,“ je odvrnil Carmody in vstopil v notranji del stavbe. Duh po krvi mu je udaril v nos. Pao Ču, Čun Tienova žena je ležala nepremično na slamnici. Bila je še mlada in bleda v obraz. Ob njej so stale štiri ženske: njena mati, mati od moža in dve babici. Otrok ol Pao Ču ni hotel priti pravilno na svet, tako so žene pojasnjevale Carmodyju, pa je umoril svojo mater, stvar, ki na zadnje ni tako čudna, ker se med Kitajci pogosto primeri. Pao Ču je še bila pri zavesti, kar pa ostalih žena ni motilo, da se ne bi že pogovarjale o njeni smrti. Pao Ču je usmerila svoje kostanjeve oči hrepenče k misijonarju, se prekrižala in zašepetala: „Rada bi opravila sveto spoved.“

Carmody je namignil ženam, naj ga pustijo samega. Nato se je sklonil k nji in prisluhnil njeni obtožbi. Bila je preprosta, kot je bilo preprosto njeno življenje. Komaj je izpolnila štirinajst let. Carmody je napravil nad njo znamenje oaze in jo nato vprašal: „Ali si, Pao Ču, še kaj želiš?“

Ona je iztegnila roko in on jo je nežno položil na svojo. „Šen Fu, povej mi kako zgodbo!“

„Katera pa ti je najbolj všeč?“ je Carmody poizvedoval.

„Tista o hlevcu in Devici Mariji in sv. Jožefu!“

Mlada mati, ki ni dočakala trenutka, da bi v svoje roke vzela lastno dete, je hotela slišati vsaj zgodbo o nebeškem Detetu, preden ga zagleda na rajskih poljanah.

Carmody je začel pripovedovati: kako sta Jožef in Marija zaman iskala prenočišča, kako je Devica Marija ves prezir hudobnih ljudi potrpežljivo prenašala in kako sta se morala končno zateči v reven hlevček sredi betlehemskih poljan.

Carmodyjevo pripovedovanje je pritegnilo pozornost žena. Tiho so se spet vrnile k ležišču in z njimi je prišel tudi mož. V trenutku, ko je Carmody pripovedoval o angelskem petju in o odprtih nebesih, je Pao Ču zaprla za vedno svoje oči.

Ženske so podzavestno opazile trenutek smrti in bruhnile v krčevit jok, ki je našel takojšen odmev pri ženah, ki so stale pred hišo. Nenaden sunek je pretresel vso hišo. Carmody je nežno izvil svojo roko iz roke rajne Pao Ču in z grozo opazil, kako se Čun Tien z glavo

zaletava v zid. Kri mu je že tekla po obrazu, toda on se je tolkel neusmiljeno naprej. Mišice na tilniku so mu bile napete, kot da bi bile iz železa.

V enem samem skoku je bil Carmody pri njem. Zgrabil ga je za levo rame in ga potegnil proč od stene. Čun ga je gledal presenečen. Toda že je vstala v njem želja, da se bori z novim nasprotnikom. Carmody je to opazil. Naglo je sprožil svojo levico in ga udaril v podbradek. Mož se je sesedel ne da bi zgubil zavest.

„Čun Tien, ne delaj neumnosti! Poklekni! Molili bomo rožni venec za dušni blagor tvoje žene.“

Čun Tien je za hip okleval. Nato je zamolklo zagodrnjal kot da bi bil ranjena žival in pokleknil, z glavo skrito med rokama. Za njim so pokleknile tudi navzoče žene. Carmody je povzdignil glas in začel z molitvijo.

Melodičnost molitve je napolnila prostor. Vse ozračje se je napolnilo z neko sladko tihoto. Čun Tien sprva ni molil. Toda pri četrti skrivnosti se je duša otajala. Začel je odgovarjati tudi on. Bog je bil zmagal.

Ko se je Carmody vzdignil, je zagledal na vratih doktorja Sigmana. Čelo je bilo polno grozečih gub, ki so naznajale nevihto. Carmody se je tiho umaknil in se vsedel pred hišo.

Šele čez pol ure je prišel zdravnik. Obraz mu je bil teman. „Oče, midva tu nimava ničesar več iskati! Pojdiva.“

Nekaj časa sta hodila molče. Zdravnik je delal nenavadno dolge korake. Končno ga je le premagalo. „Oče, kar ste naredili s Čun Tienom, je bilo zelo modro. Histeričnih ljudi se drugače ne da ukrotiti. In ta je povrh še močan kot bik.“

Takoj nato je doktor Sigman dobil divji izraz.

„Preklete babure, ki se domišljajo, da so babice. Kar znajo, je, delati neumnosti. Ta vas je od vseh najbolj zaostala. Kar so naredile na ubogi Pao Ču, je prava klavnica.“

Čez čas se je pomiril. Pogledal je Carmodyja in zamrmjal: „Oče, oprostite mi, če sem se preveč razburil!“

Carmody je odgovoril: „Za vaš značaj je včasih dobro, da se zdvijate.“

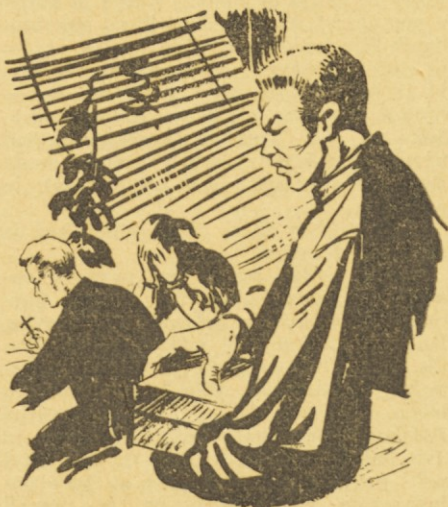
Nato sta spet molčala. Carmodyju ni bilo za pogovor. V srcu je čutil nek odpor do zdravnika.

Toda zdravnik je hotel govoriti. Sprožil je zadevo, ki je tisti dan Carmodyja še bolj žrla kot smrt Pao Ču.

„Joj, skoro sem pozabil,“ se je smejal med zobmi, „ali niste dames obiskali hiše na rumenem hribu?“

Carmody se je za hip vstavil. Isto je storil zdravnik. Vas smrti je bila že daleč za njima.

„Da, bil sem v tisti hiši. Našel sem tam štiri ženske, štiri človeške izvrške. Nobena ni več mlada. Kar je mladih deklet, ki bi utegnile iti za njimi, so že na varnem na misijonski postaji. Štiri-deset jih je zaposlenih v šoli za sirote in osemnajst v šoli za bolničarke. Vidite, doktor, tu je razlika med znanostjo in vero. Vi zdravite žensko, če jo sploh še morete, njene bolezní, a ji ne vrnete smisla za dostojno življenje. Cerkev dela drugače: vzgaja voljo in rešuje takrat,

Med tem ko je Carmody pomagal mladi kitajski ženi Pao Ču krščansko umreti in pomiril njenega moža, se prikaže na vratih zdravnik David Sigman, ki pa že ne more storiti drugega kot ugotoviti, da je Pao Ču zares umrla

ko še ni mlado dekle padlo. In če je že imelo to nesrečo, jo skuša dvigniti iz greha, Seveda, vedno to ne gre. In menim, da je primer teh štirih žensk eden takih. Seveda pa s tem vi še nimate pravice reči, da je Cerkev odpovedala in da je znanost uspešnejša kot vera. Ali se vam ne zgodi često, da morate tudi vi izjaviti: Ta rak, ta jetika, ta gobavost nimajo več leka. Pa bomo zato rekli, da je znanost brezkoristna?"

Carmody se je skoro razburil. Naglo se je obrnil in začel hoditi z dolgimi koraki. Čez nekaj minut je opazil, da mu zdravnik sledi. Toda šele na pothu proti vasi, kjer leži misijonska postaja, ga je dohitel. Še sta molčala nekaj časa. Zdravnik je bil prvi, ki je pretrgal tišino. Njegov glas je bil miren.

„Oče, ne zamerite, toda žaliti vas nisem hotel. Saj veste, da imam strast do debatiranja. Toda kar tiče onih štirih žensk, vas zagotavljam. storili ste vse, kar je bilo v vaši moči.“

Carmody ni sicer nič odvrnil, toda njegov rahli nasmeh je pričal, da je sprejel premirje, ki mu ga je zdravnik ponudil. Zato je doktor Sigman, po tem znamenju opogumljen, nadaljeval:

„Oče O'Shea, na oni strani reke, kjer vidite sredi hriba, pokritega z drevjem, rdečo streho budističnega samostana, me čaka bolnik, ki pa ni katoličan. Ali greste z menoj?"

„Grem, če vam je všeč,“ je kratko odgovoril Carmody.

☆

Prekoračila sta viseči most preko reke in se začela vzpenjati po hribu navzgor. Poslopje samostana je dajalo vtis zapuščenosti. Zdravnik se je za hip vstavil in si z robcem otrl obraz in obrisal roke. Strma pot ga je precej zdelala in pognala pot iz telesa.

„Pozabil sem vam povedati, kakšno bolezen ima bolnik. Gobav je!“

Carmody se je zdržnil. „Gobav je!“ je nehote ponavljal. Njegove besede so izražale grozo in odpor.

Zdravnik si je porinil robec v hlačni žep in mirno dejal: „Bolezen ni prijetna, gotovo ne. In ker bolnik ni katoličan, ampak taoističen duhovnik, menim da niste dolžni iti z menoj.“

Carmody je čutil ost proti sebi in

Cerkev. Zdravnik ne gleda na versko prepričanje in gre, kamor ga kličejo, katoliški duhovnik pa išče le svoje ovce, drugih pa mu ni mar. Odlučno se je zdravil in odsekano dejal: „Gospod doktor, naprej!“

Zdravnik se je namuznil. Zapustila sta pot in stopila na stezo, ki je bila od bujnega rastlinstva skoro popolnoma preraščena. Obšla sta tempelj in vstopila v poslopje, ki je ležalo za svetiščem. Visok mož, s podolgovato glavo in tankimi udi jima je prišel naproti. Obleden je nosil široke opanke. Zdravnika je je bil v tuniko sive barve, na nogah pa spoštljivo pozdravil, Carmodyja pa le s pogledom, ki se je zdel brezizrazen.

Treba je bilo prekoračiti kratek hodnik, tlakovan s kamniti kockami. Soba sama je bila temna. Kolikor je bilo svetlobe, je prihajala preko dveh majhnih lin, ki sta bili poleg stropa. Neznosen smrad je Carmodyja skoro pahnil nazaj. Toda zdravnik tega ni pokazal. Mirno je stopil k ležišču, kjer je bilo videti človeka, pokritega s sivo pregrinjačo in z obrazom, ki je bil ovit v bel robec in iz katerega so se videle je žareče oči. Bilo je jasno, da pod robcem ni bilo več obraza, temveč brezoblična ploskev, kjer bi zaman še iskal nosu, brade in lic.

Zdravnik si je nadel gumijaste rokavice in vprašal: „Kako kaj bolečine?"

Bolnik se je obrnil do meniha v rjavem oblačilu, ki je na vhodu sprejel zdravnika in Carmodyja. Meneh je v očeh gobavca razbral odgovor in odgovoril: „Pravi, da ga ne boli več.“

„To je zato, ker jemlje tablete zoper bolečine,“ je odgovarjalo zdravnik. „Danes sem prinesel nove.“

Meneh se je spet sklonil k bolniku. Nato se je vzravnaval in rekel: „Pravi, da se zahvaljuje za zdravila.“ Nato se je obrnil do Carmodyja in nadaljeval: „Bolnik želi vedeti, če si ti Kristusov duhovnik?"

„Da, to sem.“

„Mi pravi, naj ti povem, da mu je Kristus poslal to bolezen takrat ko je bila v teh krajih ustanovljena misijonska postaja. Ljudje so zapustili njegovo svetišče in odšli za Kristusom. Pravi, da Kristusa ne sovraži, ne razume pa, za kaj ga je tako strahovito udaril.“

Zdravnik je pravkar dvignil sivo odejo, da gobavca preišče. Duh je postal skoro neznoten. Carmody je dihal le s težavo. Toda bolnikove oči, tako polne življenja so mu dale moči, da je odločno odgovoril: „Kristus ti te bolezni gotovo ni poslal.“

Bolnikove oči so se spet obrnile k menihu in ta je govoril: „Pravi, od kod ti to veš, ko ga je vendar gobavost zadela preje, preden si ti prišel v te kraje.“

„Tako bom pojasnil,“ je odvrnil Carmody. Vsedel se je k postelji in začel pripovedovati zgodbo o desetih gobavcih, ki jih je Kristus ozdravil in od katerih se mu je le eden prišel zahvalit. Gobavčeve oči so mu pozorno sledile in ko je končal, so nadaljevale tih razgovor z očmi meniha v rjavi obleki. Čez nekaj časa se je menih priklonil Carmodyju in dejal:

„Pravi, da si povedal lepo zgodbo in da ti je zanjo hvaležen. Zelo je vesel, da ni bil Kristus tisti, ki mu je poslal bolezen. Toda ne želi si, da bi ga Kristus od nje ozdravil. Pravi, da bi se mogel naučiti mnogo važnih stvari, če bi bral Laotseja, ki je edini, ki nas prav uči pot resnice.“

Carmody se je s poklonom zahvalil menihu in možu, ki je ležal v postelji ter nato odvrnil: „Zelo mi je hudo, da si bolan in zelo obžalujem, da te nisem že preje spoznal.“

Med tem časom je zdravnik končal s svojo preiskavo. Spravil je gumijaste rokavice v žep, izročil škatljico z zdravili menihu in spregovoril nekaj vzpodbudnih in sočutnih besed. Nato sta se s Carmodyjem poslovila.

Sveži zrak, ki sta ga mogla spet vdihavati, je Carmodyja in zdravnika globoko prevzel. Carmodyju se je zdelo, da je imel grozne sanje: človek, ki izraža svoje misli z očmi, menih, ki te misli tolmači, obraz, razjeden od gob, strašni duh po razpadanju, vse se mu je zdelo grozna mora, ki ga je tlačila, ne da bi si vedel kako pomagati. Zdravnik je korakal molče poleg njega, pogreznjen v svoje misli. Bil je prvi, ki je prekinil molk. Njegov glas je sedaj zvenel prijazno.

V večernem mraku sta misijonar in zdravnik v prijateljskem razgovoru odšla proti misijonski postaji, potem ko sta obiskala gobavega budista v samostanu na vrhu hriba !

„Vesel sem, da ste šli to pot z menoj, oče. Dobro delo ste storili.“

Carmody ga je hvaležno pogledal. „Odkrito povedano,“ je odgovoril čez čas, „zdi se mi, da sem se zmotil v vas. Spočetka sem čutil odpor do vas. Toda sedaj vidim da sem se motil. Uspelo vam je narediti iz mene dobrega katoličana.“

„Tudi vi, oče, mi postajate simpatični. Vesel sem, da ste spreobrnilli sebe mesto da bi to poskušali z menoj. Le škoda, res velika škoda, da ste abstinent. Kako rad bi se z vami pošteno opil!“

Carmody se je nasmehnil. Bilo bi prijetno, opiti se z zdravnikom. Toda on je bil duhovnik, zato kaj takega ni smelo prodrati miti v njegove misli. Tiho sta se bližala misijonski postaji. Sonce je že pred nekaj časa izginilo za griči in mrak je že ležal v dolini, ko sta prišla na cilj. Carmody je z vzdihom olajšanja vstopil v svojo sobo. Končan je bil dan, ki je bil tako poln doživetij.

PO SVETU

SVETI OČE GOVORI

Papežev govor „najmlajšim“ Kato-liške akcije. Papež je sprejel 2. oktobra 1955 naraščajnice Katoliške akcije. Ime-nuje jih kratko „najmlajše“. V uvodu svojega govora sveti oče odkrito pové, da je zaradi izredne zaposlenosti težko našel čas, da jih je sprejel. Vendar za-radi desetletnice obstoja njihovega od-seka in njihove velikodušne pripravlje-nosti storiti vse, kar Cerkev želi, ni mogel zavrniti prošnje in dopustiti, da bi tako izbran del Katoliške akcije odšel iz Rima, ne da bi videl papeža.

Pogled na množico deklic, polnih apostolskega duha, svetega očeta zelo gane in prevzame. Zdi se mu, da so kakor množice angelov, ki čakajo bož-jeja naročila. Zato so tudi njegovo ve-liko veselje in krona. Potem pa nada-rljuje: „Zahvaljujemo se vam za radost, navdušenje in zaupanje, ki nam ga ska-zujete s tem prizorom vlnudnosti in vda-nosti, sloge in iskrenosti. Gotovo veste, s kako iskreno skrbjo smo spremljali vaše vrste. Nastale ste tedaj, ko je v Italiji in zunaj nje vse prevzemal strah, da bo prišla žalostna zima in dolgo mu-čila duhove s svojim ledom in nočmi brez konca. Zato se nam je vaš začetek zdel kakor polet jate lastavic, znanilk nove pomladi in ponovni dokaz neizčrpne rodovitnosti Cerkve in njene trajne mla-dosti.“

„Imenujemo vas najmlajše. In zares niste več deklice, pa tudi še niste do-segle viška polne mladosti. Zato se ni čuditi, če v vaši dobi domišljija hiti za vašimi sanjami in volja postaja zelo spremenljiva, pogosto vznemirjeno srce se pa dá tako lahko ujeti zdaj nepriča-kovanemu navdušenju, zdaj globokemu malodušju...“

Potem jim sveti oče priporoča, naj se varujejo, da se stalno valovanje med

gorečnostjo in mlačnostjo, med lučjo in temó ne bo končalo z odmori brez dela ali celo z nazadovanjem. Cerkev pričakuje od ženske mladine, da ne bo stavila na laž njenih upov in tudi ne razočarala njenega pričakovanja.

Po desetih letih življenja imajo v vsej Italiji 14.000 odsekov in 200.000 članic in to kljub temu, da je bila izbira stroga in vzgoja odločna. Papež se po-naša z njimi. Da bi bila njihova bodoč-nost vredna njihove preteklosti, jim dá sveti oče tri važna navodila:

1. Predvsem je potrebno, da so vest-ne. Vestnost ne zahteva od njih, da se odpovedó lastnostim svoje dobe: zuna-nji privlačnosti, ognju navdušenja in zdravemu veselju. Pač pa morajo skr-beti, da teh darov ne bodo zlorabljale za žalitev Boga in pogubljanje duš. Pa-pež pravi, da se morajo vsak dan bolj zavedati dostojanstva božjega otroštva in utrjevati v prepričanju, da se nobena lepota in milina, nobeno bogastvo in sila ne morejo primerjati veličini njega, ki je — kakor ve — deležen božjega živ-ljenja.

Papež potem pravi, da vsi znaki ka-žejo, da so časi, v katerih živimo, naj-odličnejši izmed vseh v zgodovini krščan-stva. Zdi se, da Bog hoče pripraviti ljudi, da bi bolj goreče in vztrajno iskali Kri-stusa in ga klical, naj jih reši. Cerkev bo imela vedno večjo odgovornost in vedno več dela. Zato se morajo vedno bolj zavedati odgovornosti in obsežnih dolžnosti, katere jim nalaga Katoliška akcija. Predvsem naj poskrbé, da si bodo pridobile temeljito in pravilno znanje verskih resnic in z razumom in voljo pritrdirle vsemu, kar je Bog razodel in sveta Cerkev zapoveduje verovati.

2. Potrebno je tudi, da so edine. Med njimi mora vladati popolno soglasje v mišljenju in delovanju. Da bi se tega

Sveta konzistorijalna kongregacija je 16. junija izdala odlok, s katerim je izobčila iz Cerkve vse, ki so povzročili, da naslovni in pomožni škof in generalni vikar v Buenos Airesu, dr. Emanuel Tato, ni mogel več vršiti svoje službe in ga pregnali iz domovine. Ta kazen zadene vse, ki so k temu dejanju nagovarjali, ga ukazali in pri izvršitvi sodelovali. Tako Cerkev spoštuje in brani svoje škofo. Tudi predsednike držav kaznuje, če se spozabi nad katoliškimi škofi.

bolj zavedale, ponovi papež in jim tudi razloži krstno obljubo.

3. Biti morajo borbene. Človekovo življenje je boj. Pri birmi vsak kristjan postane Kristusov vojak. Zato naj se ne čudijo, če jim papež pravi, da se morajo boriti. Naj se zavedajo, da obstoja borba ljubezni in zmaga, ki premaganka ne okuje v verige in ne ubije, ampak ga reši sužnosti in mu dá pravo prostost. Če pa hočejo biti borbene, morajo biti junaške in resnični apostoli.

„Ali hočete nesti ljubezen tja, kjer je sovrašтво, čistost tja, kjer je pokvarjenost, luč tja, kjer je tema, življenje tja, kjer je smrt?“ Ko je sveti oče na ta vprašanja dobil navdušen pritrtilen odgovor, jim je dal še zadnje naročilo: „Vrnite se na svoje delo in bojujte se neprestano, toda ne za to, da bi se odprla peklenska vrata, ampak za to, da bi vsemu svetu in vsem srcem zavladal Jezus, sladki Vladar ljubezni.“

Papeževa beseda Mednarodnemu društvu za spravo in mirno sodelovanje med narodi. Papež je 13. sept. 1955 sprejel člane omenjenega društva in jim tudi govoril. Cilji tega društva odgovarjajo hrepenenju vsega današnjega človeštva. Saj po dveh strašnih vojskah ničesar bolj ne želi ko mirnega sožitja. Sveti oče potem v prvem delu govora odkriva vzroke nasprotovanj in spopadov med narodi, v drugem pa opozarja na načela Cerkve za spravo in pomirjenje.

1. Papež je v svojem lanskem božičnem govoru razmotrival o življenju

narodov pod tremi vidiki: sožitje v strahu, sožitje v zmoti in sožitje v resnici. Opozoril je tudi Zahodno Evropo, da je njeno poslanstvo varovati in širiti krščanskega duha. Meseca julija je konferenca v Ženevi ugotovila, da so zelo velika nasprotja in tudi spori med narodi in da je zelo težko najti pot, ki bi jih premostila. Papež pravi, da se je v prvi polovici tega stoletja življenje na tem svetu zelo spremenilo na naroden, gospodarskem, socialnem, kulturnem in idejnem polju. Medsebojna odvisnost narodov je vedno večja. Zato je tudi vpliv mednarodnih ustanov vedno večji in odločilnejši. Prenapeti narodni čut, ki se na nekaterih krajih pojavlja, delo mednarodnih ustanov zelo ovira in uničuje. Treba je torej temeljito preučiti duševnost, naravo, gospodarske, družabne in idejne razlike posameznih narodov, vzroke sporov in nesoglasij in delati modro in vztrajno na to, da se napetosti in razlike med narodi zmanjšajo in na miren način poravnajo.

Vendar pa delo za skupnost narodov ne sme imeti za edini cilj: pridobivanje čim boljših sredstev za občevarje in čim ugodnejšo zamenjavo svetnih dobrin, ampak mora polagati važnost na duhovne dobrine. Predvsem morajo posamezne države upoštevati katoliško vero, ki more edina uspešno delati za spravo in mir med narodi.

2. Načela Cerkve za spravo. Kdor hoče uspešno delati za spravo in pomirjenje med narodi, mora priznati naravni zakon, ki je skupen vsem ljudem in vsem narodom. Naravni zakon je skupna podlaga pravic in dolžnosti, ki jih ima vsak posameznik in človeška družba. Ta zakon je najvišje prizivno sodišče za poravnavo sporov in spopadov med narodi. Spolnjevanje določb naravnega zakona lajša in zagotavlja mirno sožitje in daje smernice za medsebojno sodelovanje. Cerkev vedno zelo povdarja obstoj naravnega prava in tako kaže pot, po kateri morejo narodi priti do pomirjenja in soglasja.

Drugo načelo pa je Kristusovo poslanstvo. To poslanstvo je v svojem bistvu božji klic po spravi, predvsem po spravi med Bogom in ljudmi in po spravi med ljudmi samimi. To Kristusovo

poslanstvo ima namen, vse ljudi pripeljati do pravega in resničnega miru. Najvažnejša naloga Cerkve je oznanjevanje Kristusovega poslanstva ljudem. To poslanstvo obsega resnico, da imamo vsi ljudje in narodi isti izvor in isti cilj, da je Bog Oče vseh ljudi, da moramo Boga in bližnjega ljubiti, da imamo vsi skupnega Odrašenika, ki je ustanovil Cerkev za vse narode, da bi bila ena čreda in en pastir. „Ljudje vseh narodov so med seboj bratje in sestre, ki izpovedujejo isto vero in uživajo isto božjo hrano pri isti evharistični mizi. Toda ne samo bratje in sestre, ki so otroci iste matere Cerkve, vsi ljudje na svetu so vredni spoštovanja, usmiljenja in ljubezni. Ta ljubezen je sila, ki uničuje samoljubje narodov in zagotavlja svetu mir. Zavest krščanske ljubezni mora biti živa v vsakem katoličanu že od mladosti. Buditi in hraniti jo mora družina, šola, vzgoja, narodna pesem, knjiga in film...“

Obstoja tudi krščanski socialni nauk. Papeži so mu določili glavna načela. Kdor dela za rešitev iz stisk in olajšanja bede, dela tudi za spravo in mir med narodi. Delati je treba na to, da bo izginilo sožitje v strahu in zmoti, na njegovo mesto pa zmagoslavno prišlo sožitje v resnici in ljubezni.“

Beseda svetega očeta športnikom. Ko se je začel šport naglo razvijati in osvajati vedno večje množice, je Cerkev zvesto spremljala njegov razvoj in delala načrte, kako bi ga pokristjanila. Prva jedra katoliških športnikov so se organizirala v začetku tega stoletja na ponovno pobudo svetega papeža Pija X. Ta jedra, ki so prejela poseben blagoslov svetega očeta, so morala pozneje bojevati hude boje s svetom, ki jim je na vso moč nasprotoval. Ko so ta jedra zaradi nasprotovanj in žalostnih ostavk že skoraj propadla, jih je papež Pij XII. spet dvignil in 1945 obnovil. Pod okriljem mladinske Kat. akcije se je osnovala Italijanska katoliška športna zveza. Sedanji papež ji je dajal vedno novih pobud za delo. Tako se je ta katoliška športna organizacija hitro razširila v vse kraje Italije.

Ob desetletnici ustanovitve so italijanski katoliški športniki papežu na čast

priredili veličastno proslavo. Svoj moččen in pester spreved so začeli na trgu del' Esedra nasproti postaje Termini. Otvorilo ga je nad 200 motociklistov, sledilo so jim kolesarji, rokoborci, basketbolisti, igrači nogometa in tenisa, telovadci, planinci, plavači, brodarji z jadrnicami, veslači, smučarji in še mnogo zastopnikov drugih vrst športa. Vsi so bili v svojih značilnih športnih oblekah.

Ves trg sv. Petra je napolnjen z zastavami športnih klubov in poln športnih uniform, blestečih se v soncu, nudil očem veličasten prizor. Ob balkonu je pričakovalo papeža 12 kardinalov, mnogo škofov in nadškofov, več zastopnikov italijanske vlade z notranjim ministrom in rimskim županom na čelu.

Ko se je papež prikazal na osrednjem balkonu bazilike, so ga športniki pozdravili s ploskanjem rok; glasovom trobent Palatinske straže so se pridružile godbe različnih združenj, brnenje motorjev in hupanje avtomobilov. Ko se je navdušenje poglelo in je nastal spet molk, je papež začel govoriti množici več ko 150.000 športnikov.

Papež je vesel in srečen, ko gleda pred seboj bujno življenje in kipenje mladih sil. Ti mu predstavljajo vso krščansko mladino, ki jo zdaj očetovsko pozdravlja in blagoslavlja.

V binškojih po stražni vojski, ki je zelo razburila in zbegala duhove, obenem pa zbudila gorečo željo po vstajenju in novih geslih, je papež prvič sprejel in pozdravil zastopnike te športne organizacije. Tedaj je pojasnil stališče Cerkve do športa. Delokrog Cerkve niso samo izključno verske in duhovne zadeve. Zato se mora zanimati tudi za naravno kulturo in negovanje telesa. Za razvoj in zdrav napredek športa so nujno potrebne naravne in krščanske kreposti. Krščanska načela odpirajo športu višja, nadnaravna obzorja. Brez njih bi nujno zašel v popoln materializem in postal sam sebi namen. Papež jim je po desetih letih obstoja izrekel priznanje, da so zvesto spolnjevali njegov nauk o športu. Zato so dosegli v organizaciji in tehniki velike uspehe, pridobili zaupanje mladine in obudovanje drugih narodnih organizacij.

Glavni cilj katoliškega športnega društva je, posredovati krščanskega duha športnemu svetu. Krščanski duh športu ne škoduje, pač pa ga spopolnjuje. Zato papež katoliškim športnikom naroča: „Bodite kvas krščanstva na športnih igriščih, na cesti, na gorah, na morju, povsod, kjer bo ponosno vihrala vaša zastava!“

Nato dá papež nekaj navodil za bodočnost. Najprej jim priporoča, naj širijo zdrav šport posebno med revno, zapuščeno mladino. „Šport kroti in utrjuje telo, vzgaja duha in ga pripravlja na najvišje zmage.“ Nobene skupine mladcev ne sme revščina oropati koristi zdravega športa.

Potem govori papež o načelih krščanske športne vzgoje z besedami: „Najprej se morajo mladi ljudje prepričati, da skrb za telo ni sama sebi namen, ampak mora duhovno in npravno spopolnjevati dušo.“ Šport ne sme dijaka, delavca, obrtnika ovirati pri spolnjevanju stanovskih dolžnosti, ampak ga vsaj posredno podpirati s posredovanjem novih moči. Vsak športnik mora vedno spoštovati splošni npravni zakon, ki mu nalaga dolžnosti do Boga, do družine in družbe in do človeka samega. V obžalovanja vredno zmoto so zašli vsi tisti športniki, ki mislijo, da smejo neomejeno, samó po svoji volji, razpolagati s telesom; ga izpostavljati v očividno nevarnost, mu nalagati napore preko mere ali se posluževati celo zelo škodljivih sredstev (močnih dražil), da bi si zagotovili moč, ki jo lastne sile ne morejo dati.

Športna vzgoja mora gledati na to, da v vsakem športniku čim bolj razvije zmoglosti duha in volje. Pomagati mu mora, da si pridobi kreposti, ki jih potrebuje pri športnem udejstovanju. Te kreposti so: poštenost, zvestoba, ki ne pozna pretvez in izgovorov, učljivost, pokorščina skupinskemu voditelju, duh odpovedi, zvesto spolnjevanje obveznosti, skromnost, kadar doseže zmago, velikodušnost do premaganih, vedrost v nesreči, potrpežljivost do gledalcev, pravičnost, čistost in zmernost. Teh kreposti pa ne more pridobiti in v njih napredovati, kdor nima krščanskega duha in duha molitve. „Nobena stvar ne more

bolje rešiti šport obžalovanja vrednih zablod, kakor krščanski duh in kreposti, ki izvirajo iz njega.“ S temi besedami zaključí papež glavni del svojega govora in preide na konec.

V Rimu bodo olimpijske igre. Tudi papež se jih z njimi veseli. Mladi katoliški športniki naj bodo vpričo tujcev vredni imena in veličine katoliškega Rima. Odlikujejo naj se v krepostih katoliškega športnika.

Šport, ki upošteva krščanska načela, je uspešna šola za ono veliko borbo, katere cilj je: popolnost duše, večno plačilo, neminljiva slava. Vendar pa je med duhovno borbo in tekmo v športu velika razlika. Kdor je v športni tekmi premagan, se mora odstraniti in ne more nič več tekmovati. Kdor pa v duhovni borbi podleže, ga je Bog, ki hoče, da bi se vsi ljudje zveličali, pripraviljen takoj dvigniti in ga s svojo milostjo usposobiti za boj večne zmage. Papež vsem katoliškim športnikom želi, da bi si zagotovili palmo večne zmage. V potrdilo te želje jim podeljuje svoj blagoslov.

Sveti oče je govoril Pobožni zvezi italijanskih pastirjev. Sveti oče je 12. oktobra 1955 sprejel člane Pobožne zveze pastirjev, ki so imeli v Rimu svoj drugi kongres. Ta Pobožna zveza je bila ustanovljena na pobudo Papeške ustanove za pomoč.

Papežu je njihova zveza zelo pri srcu. Zato njene člane že drugič z veseljem sprejema. V njej je včlanjenih 35.000 poglavarjev družin. Sveto pismo pojasnjuje s sliko dobrega pastirja in njegove črede zgodbo odrešenja sveta. Ko se je Bog učlovečil in postal slaboten otrok, je prve na zemlji k sebi poklical betlehemske pastirje in sprejel njihove darove. Izmed vseh prilik, ki jih je Jezus rabil, da bi ljudem povedal, kdo je, je najlepša o dobrem Pastirju, ki pozna svoje ovce, jih kliče po imenu, jih vodi na dobro pašo in zanje dá svoje življenje, da jih tako reši sužnosti hudobnega duha. Zato papež potem pravi:

„Zdaj vidite, ljubljeni sinovi, kako je Gospod razumel vaše življenje in vaše delo in kako je ljubil kreposti, ki so odlike pravega pastirja: odpoved, prostost, oddaljenost od vsake domišlja-

vosti, ki mine in ne zapusti za seboj ničesar drugega kakor grenkost in razočaranje.“

Papež pozna nadloge in stiske pastirjev, posebno na planinah. Ne morejo uživati udobnosti sodobnega življenja. O teh vprašanjih so razpravljali na kongresu in iskali pripomočkov za rešitev. Papež želi, da bi njihovo prizadevanje rodilo bogate uspehe, obenem pa jih spominja na ugodnosti in lepoto njihovega poklica.

„Namesto, da bi hodili vsak dan na delo v mesto, polno hrupa, v pisarno ali tovarno in se podvrgli enoličnemu, večkrat zelo napornemu delu, se veselite veličastnega razgleda po naravi in štirih zaporednih letnih časov, ki jih je Bog sam pripravil svojemu stvarstvu. Uživate molk in samoto, ki sta tako pripravna za molitev in premišljevanje.“

Na starih krščanskih pokopališčih v Rimu so bile večkrat podobe dobrega Pastirja, ki nosi na ramah ovčico, podoba krščanske duše, ki jo je odrešil s svojo krvjo. Odrešenika naj posnemajo, potem ne bodo zašli na pot pogube.

KATOLIŠKO ŽIVLJENJE PO SVETU

Dunajski kardinal Innitzer je umrl. Dne 9. oktobra 1955 je v bolnišnici na Dunaju umrl kardinal Teodor Innitzer, dunajski nadškof. Rojen je bil 25. decembra 1875 v nadškofiji Praga. V duhovnika je bil posvečen 25. julija 1902. Opravljal je najprej župnijsko službo, potem pa je na bogoslovni fakulteti dunajskega vseučilišča poučeval eksegezo (razlago) sv. pisma nove zaveze. Tu je bil tedaj njegov iskren prijatelj in sodelavec mons. Seipel, poznejši kancler.

Kakor mons. Seipel je bil tudi profesor dr. Innitzer iz vseučilišča pozvan v vlado mlade republike. Vladni predsednik Schober mu je poveril ministrstvo za socialno pomoč. Ko je pozneje ta predsednik umiral, mu je nudil duhovnik Innitzer duhovno tolažbo.

Papež Pij XI. ga je 13. maja 1933 imenoval za kardinala. Star je bil tedaj 58 let. Škofovska služba kardinala Innitzerja je bila neke vrste mučeništvo, polno skrbi in trpljenja. V sosednji Nemčiji so 30. januarja 1933 prišli na oblast narodni socialisti, veliki sovraž-

Pokojni dunajski kardinal dr. Theodor Innitzer (umrl 9. IX. 1955 star 80 let) in narodni delegat mons. dr. J. Jagodic

niki katoliške Cerkve. Kancler Dolfuss je bil 25. julija 1935 nekaj korakov od nadškofije umorjen. Štiri leta potem, 13. marca 1938, je Hitler priključil malo in neoboroženo Avstrijo Nemčiji. Tedaj je kardinal Innitzer, ki se je zavedal svoje odgovornosti, poslal vernikom posebno pastirsko pismo, s katerim je obvaroval in ohranil javni mir in red. Tedaj je postal kardinal Innitzer nekak simbol domovine in duhovni voditelj svojega naroda.

Kljub prirojeni milini in spravljive-mu nastopanju kardinala Innitzerja pa je trdnost krščanskih in dušnopastirskih načel morala skupaj trčiti z neupravičenimi zahtevami novih oblastnikov. Napadalci so 8. oktobra 1938 pripravili proti njegovi osebi nasilno demonstracijo. Vdrli so v nadškofijsko palačo in jo ze-

lo opustošili in poškodovali, osebe pa, ki so jih našli v njej, pretepalii in jih več zelo ranili. Pozneje je doživel še več drugih zelo žaljivih in sovražnih demonstracij.

Druga svetovna vojska je s svojim strašnim razdejanjem naložila kardinalu Innitzerju celo množico novih skrbi in težav, ki jih je z občudovanja vredno potrpežljivostjo prenašal. Pred nekaj tedni je še zdrav opravil zahvalno službo božjo za znova pridobljeno svobodo. Tedaj se je zadnjikrat pokazal v javnosti. Kmalu potem je zbolel in po kratki boleznii v bolnišnici lepo pripravljen na odhod v večnost mirno zaspal v Gospodu.

Ali je ogerski kardinal Mindszenty res prost? Pred nekaj meseci so ogerski komunistični časopisi prinesli uradno poročilo, da je kardinal Mindszenty oproščen „kazni“ in izpuščen iz ječe. Dne 16. junija 1955 je bila objavljena sledeča izjava: „Na podlagi prošnje kardinala Mindszentyja samega in zboru ogerskih škofov, zaradi starosti in slabega prelatovega zdravja, je minister za pravosodje izdal odlok, da se odloži prenašanje kazni, na katero je bil obsojen. Za bivanje se mu je določilo cerkveno poslopje, ki so ga predlagali škofje.“ Izjava je zbudila v svetu veliko pozornost in odnev. Tiskana je bila z velikimi črkami, pripombami in fotografijami. Od tedaj časopisi o kardinalu spet molče in ni nobenih poročil o njem. Kardinal je zdaj star 62 let.

Jugoslovanska komunistična vlada je 1950 zagrebškega kardinala Stepinca preselila iz ječe v Lepoglavi v Krašič in ga tam internirala. Nekaj časnikarjev ga je tedaj moglo obiskati in z njim kratko govoriti. Gotovo je tudi ta skopa velikodušnost jugoslovanske komunistične vlade gnala vodo na njen mlin. Vendar so bila poročila o kardinalu Stepincu precej natančna in točna.

S kardinalom Mindszentyjem pa ni tako. Še vedno je vprašanje, ali je res bil preseljen iz ječe v cerkveno poslopje. Zanimivo je, da nekateri ogerski časopisi, ki večkrat ponavljajo, da ima katoliška vera v republiki zelo ugodne pogoje, odloka ministra za pravosodje niti

z eno besedo niso omenili. Omenjena izjava torej nič ne spremeni pravnega položaja ogerskega primasa in nadškofa. Bila je namenjena predvsem inozemstvu.

Znano je, da so zapor, sodni postopek in obsodbo tega kardinala hoteli komunisti izrabiti ne samo za notranji boj režima s katoliško Cerkvijo, ampak tudi za mednarodno propagando, s katero so hoteli vzeti ugled katoliški veri po vsem svetu. V začetku je res nekaj ljudi, posebno iz protestantsko anglikanskega sveta, nasedlo varanju in verjelo, da je bil ogerski kardinal in primas res politični priganjač in povzročitelj obširne, nazadnjaške in protiljudske zarote. Kmalu pa so spoznali, da je bil kardinal obsojen samo zato, ker je branil nadvlado duha nad snovjo in pravice katoliške Cerkve. In kakor se je Jugoslaviji vse preganjanje osredotočilo v osebi kardinala Stepinca, tako se je na Ogerskem v kardinalu Mindszentyju. Lahkoverni ljudje spet verjamejo, da je na Ogerskem popolna verska svoboda in da zadeve kardinala Mindszentyja ni več, ker se je komunizem oklenil lepše, svetlejše poti. Pa se tudi zdaj motijo. Komunizem spreminja taktiko, nikdar pa načel.

Kaj je z nadškofom Groeszem? Radio v Budimpešti je objavil tudi poročilo, da je oproščen ječe nadškof Jožef Groesz, ki je bil obsojen na 15 let zopora. Po poročilu radia so bili izpuščeni iz ječe tudi štirje katoliški duhovniki, ki so bili obsojeni na ječo za nedoločen čas. V odloku, s katerim pravosodni minister „oprošča“ nadškofa Groesza ječe, so isti izrazi, kakor v odloku, s katerim je „oprostil“ kardinala Mindszentyja. Zasluzena kazen mu je odložena. Ta „oprostitev“ mu more olajšati trpljenje, ne daje pa mu zadoščenja za krivice in ne svobode izvrševanja nadpastirske službe. Tudi njemu je določeno bivališče v poslopju, ki je cerkvena last. Toda ostal bo pod policijskim nadzorstvom. Sicer pa se po treh mesecih odložitve kazni tudi zanj ne ve, kje je njegovo bivališče. Tudi „oprostitev“ nadškofa Groesza naj bi bil dokaz nove, širokogrudne politike komunističnega režima. V resnici pa je to le nov način varanja.

Med izseljenci

ARGENTINA

Četrty socialni dan. Kakor že prejšnja leta, tako so naši socialni delavci v Argentini tudi letos organizirali socialni dan, ki je bil posvečen vprašanju ohranitve slovenske družine. Ta socialni dan se je vršil v nedeljo, dne 20. novembra, v cerkveni dvorani v Ciudadeli. Ob osmih zjutraj je pristopil k oltarju, ki je bil pripravljen na odru, direktor slovenskih dušnih pastirjev v Argentini, g. Anton Orehar, ki je imel po evangeliju lep in temeljit cerkveni govor o duhovnem in socialnem pomenu družine. — Takoj po sv. maši je pozdravil vse navzoče predsednik Stalnega odbora slovenskih socialnih dni, g. Majeršič Janez. Zahvalil se je g. direktorju za sv. mašo in odličan govor ter povedal, da je med letom odstopil prejšnji predsednik Stalnega odbora g. prof. dr. Ivan Ahčin, ki je dal pobudo za socialne dneve in ki je tudi izbral tvarino za letošnji socialni dan in sicer vprašanje ohranitve slovenske družine v zamejstvu. G. Majeršič se je g. dr. Ahčinu za to delo in sploh za vsa njegova ogromna prizadevanja na socialnem polju iskreno zahvalil. — Nato je bilo na predlog g. Albina Magistra izvoljeno predsedstvo zborovanja. Za predsednika je bil soglasno izvoljen šolski nadzornik g. Aleksander Majhen, za podpredsednico gđc. Mara Bidovec in za tajnika g. Jože Šeme. G. Majhen je takoj nato dal besedo prvemu referentu g. prof. Alojziju Geržiniču, ki je obravnaval vprašanje: Pojem krščanske družine. Naglasil je v svojem jedrnatem govoru, da je družina vir novega življenja in prava vzgojna ustanova, ki vzbuja socialni čut odgovornosti. Temelj družine pa je enoten in neločljiv zakon, ki ga je Kristus dvignil v zakrament. — Drugi referat je imela gospa K. Privatjeljeva, ki je govorila o tem, kakšnim nevarnostim je izpostavljena slovenska družina v zamejstvu. Že doma in tudi v

taborišču je bilo veliko nevarnosti. Še več pa jih je sedaj v velemestih. Te nevarnosti so v službi, na cesti, v poplavi slabega tiska, v kinu, v modi itd. Nevarne so tudi šole, še bolj pa seveda tovarne. — Kot zadnji govornik je razpravljal g. J. Mavrič star. o pogojih za urejeno družinsko življenje. Ti pogoji so sledeči: pravilni odnos moža do žene in obratno, pravilno razmerje otrok do staršev in obratno, pravilni odnos družine kot celote do Boga, pravilni odnos družine do soseske ter primerno gmotno stanje družine. — Za svoja temeljita izvajanja so vsi govorniki želi krepko ponvalo vseh navzočih. G. Majhen je nato zaključil nadvse lepo uspeli socialni dan s pozivom na vse navzoče, da naj gredo vsi na delo za ohranitev naše najvažnejše socialne celice — naše slovenske družine.

Smrt slovenskega duhovnika v Buenos Airesu. Na posledicah sladkorne bolezni je umrl 22. novembra v bolnišnici Alvarez nekdanji župnik na Rudniku pri Ljubljani Karel Zajc. Rodil se je 10. junija 1887 v Sodražici in bil posvečen v duhovnika 18. julija 1912. Konec prve vojske ga je našel na Primorskem, od koder se je moral radi divjanja fašistov umakniti v Jugoslavijo. Begunska leta je preživel na Koroškem, v Argentini pa je zadnja leta živel v Duhovniškem domu v Buenos Airesu. Veliko ur je preživel v spovednici v baziliki sv. Jožefa na Floresu, kjer je bil tako pri slovenskih kot pri argentinskih vernikih zelo priljubljen. Oboji ga bodo težko pogrešili. Zadnji pokoj je našel blizu slovenske vasi v Lanusu na pokopališču Lomas de Zamora, kamor so pokopali neka; mesecev preje njegovega brata, ki je živel v Lanusu. Duhovni sobratje so se od dragega pokojnika poslovili dne 23. novembra s pogrebno mašo, ki jo je opravil direktor slovenskih dušnih pastirjev preč. g. Anton Orehar.

Meseca novembra so opravile v dneh 19. in 20. novembra svoje zaprte duhovne vaje slovenske žene in matere, 40 po številu. Vodil jih je preč. gospod župnik Franc Novak na splošno zadovoljstvo vseh udeleženk. Decembra meseca sta bila še dva tečaja duhovnih vaj: 10. in 11. za može, ki jih je bilo 105 in 17. za žene. Tudi ta dva tečaja je vodil isti gospod.

Prvo sv. obhajilo slovenskih otrok je bilo letos nad vse veličastno. 55 jih je pristopilo k angelski mizi. Bili so iz mesta Buenos Aires, Lanusa, Ramos Mejía, Morona, San Justa, Floride in Hurlingham, Res škoda, da nobeno leto ne pridejo otroci iz San Martina. Bilo bi to potem res prvo sv. obhajilo vse slovenske skupnosti iz Vel. Buenos Airesa. Kakor prejšnja leta je bila svečanost tudi letos v župni cerkvi Ramos Mejía. Sv. mašo je opravil katehet slovenskega tečaja iz San Justa preč. g. France Novak, ki je imel tudi pred sv. obhajilom priložnostni nagovor na otroke. Za vse navzoče je bilo prijetno presenečenje otroški zbor iz slovenske vasi v Lanusu, ki je pel tako dovršeno, da je zadivil vse poslušalce. Bistveno zaslužno pri tem ima gotovo gđ. Zdenka Virant, ki se ni ustrašila ne naporov ne izgube časa, da je otroški zbor prišel do tako zavidljive višine. Po prvem sv. obhajilu so se otroci najprej slikali, nato pa se vsedli k pogrnenim mizam, da zaživijo obilen zajutrek, ki ga je financiralo kot vsa leta Društvo Slovencev. Nato je še katehet mestne skupine č. g. Jože Jurak razdelil med prvoobhajance spominske slike s slovenskimi napisi, nakar so se otroci v spremstvu staršev zadovoljni razpršili na svoje domove.

Letošnji Miklavž je pokazal do slovenske skupnosti izredno naklonjenost. Prejšnja leta se je zdelo, da skoro ne najde poti med nas — krivi smo bili seveda mi sami —, letos pa je imel toliko častilcev, da se je komaj zvrstil. Najprej je obiskal v soboto zvečer 3. decembra slovensko mladino na Pristavi v Moronu. Našel jo je dobro razpoloženo pri pogrnenih mizah. Razdelil je svoje darove med otroke in odrasle, se spomnil gg. direktorja in poddirektorja slovenskega dušnega pastirstva ter podporni-

kov obeh mladinskih organizacij kot ing. Albina Mozetiča, dr. Vinka Brumen, dr. Julija Savelli in Rudolfa Smersu, dal marsikak koristen nasvet tako mladim kot starim, nato pa šel prenočevat, kajti drugi dan je moral obiskati otroke in odrasle v Lanusu ter v slovenski gostilni „Ilirija“ v Ramos Mejía. Bil je nad vse prijazno sprejet, pa tudi udeleženci so bili z njegovo radodarnostjo zelo zadovoljni. Tri dni nato se je javil v farni dvorani v San Justo, kjer je našel izredno tople sprejem in celo kopicu otrok, ki so v strahu in trepetu prejeli darove iz njegovih radodarnih rok. Pri tem se je enemu izmed hudobnih duhov zgodila čudna nezgoda: kljub temu, da je bil duh, si je zlomil nogo. Naslednjo soboto, 10. decembra je Miklavž nato zaključil svojo pot pri Žužkovih na Floridi.

Letošnji praznik Brezmadežne je bil za argentinske katoličane dan zahvale Mariji Devici za zmago, ki jo je v septembru izvojevala nad silami temé. Bilo je prav pred letom dni, ko so se zbrali katoličani na Plaza de Mayo, da s svojo navzočnostjo protestirajo proti vladi, ki je nekaj tednov preje nepričakovano začela s svojo borbo proti Cerkvi. Vlada je na manifestacijo odgovorila s tem, da je uzakonila prepoved cerkvenih procesij, uvedla razpoko in javne hiše. Tako se je pričela borba, ki je trajala devet mesecev in dosegla svoj višek dne 11. junija s procesijo sv. Rešnjega Telesa. To pot pa se je praznik Brezmadežne izvršil že v znamenju zmage katoliških sil nad hudobijo sveta. Isti mons. Tako se je pričela borba, ki je trajala je 11. junija organiziral kljub prepovedi vlade procesijo sv. Rešnjega Telesa in bil tri dni nato izgnan v Rim, je vodil versko manifestacijo in razlagal sv. mašo. Bila je navzoča vsa vlada s predsednikom države generalom Aramburujem, ki je na svoje stroške dal okrasiti oltar z rožami. Prostrani Majski trg je bil poln v vsem svojem obsegu in še ulice, ki se vanj zlivajo, so bile polne ljudstva. Med njimi je bilo videti tudi mnogo slovenskih obrazov, saj smo Slovenci dobro vedeli, kaj bi prišlo nad nas in vso Argentino; če bi bivši predsednik uspel uresničiti svoje načrte.

Brezmadežni na čast se je naša mladina zbrala k svoji mladinski maši dne 8. decembra v kapeli sv. Frančiška na ulici Belgrano, kjer ji je v pridigi preč. g. direktor Anton Orehar povedal polno globokih misli v zvezi z Marijo in sv. čistostjo. Skoraj vsi udeleženci so tudi prejeli sv. obhajilo in s tem potrdili, da hočejo biti tudi v bodoče čist rod. Naslednjo nedeljo pa sta obe mladinski organizaciji priredili pristržno akademijo na čast Brezmadežni v prostorih farne dvorane v Ramos Mejii, ki je bila namenjena vsem rojakom in lepo uspeła.

Študijski dan SKASa. Slovensko katoriško akademsko starešinstvo priredi vsako leto poseben študijski dan. V zadnjih letih so bili študijski dnevi posvečeni vedno odnosom katoliških inteligentov do visokih vrednot ali do pe-rečih sodobnih vprašanj, tako do vere, narodnosti in do socialnega vprašanja. Letošnji študijski dan se je pečal z odnosom katoliškega inteligenta do kulture, posebno umetnosti. Vršil se je pri če. šolskih sestrah na Paternalu, udeležilo se ga je 17 starešin in 5 akademikov. Ob pol desetih je imel v zavodovi kapeli sv. mašo direktor vič. g. Anton Orehar, ki je v cerkvenem govoru razčlenil kulturno življenje kot poseben božji dar človeku. Naloga katoliškega izobraženca je, da goji zlasti to vrednoto in jo vodi nazaj k Bogu, v njegovo čast in slavo. — Na zborovanju je imel glavni referat g. Marijan Marolt, ki je govoril o odnosu kat. izobraženca do sodobnega umetnostnega ustvarjanja. V komunističnih deželah velja danes norma: socialistični realizem v vsebini in formi. Navedel je številne primere iz vse držav za železno zaveso, s kakšno doslednostjo propagirajo tam, tudi v Jugoslaviji in posebej v Sloveniji, ta umetniški program. Prav tako je navedel številne primere, kako ustvarjalci pod tem programskim diktatom trpijo. Temu nasproti je pokazal na vzpodbudno stališče Cerkve, ki sicer nekatere pojave v moderni umetnosti odklanja, ker niso v skladu s cerkvenim naukom, a ničesar ne predpisuje, kar bi omejevalo ustvarjalno svobodo umetnikov. Predavatelj je priporočal vso podporo izseljenski umetnosti. Koreferenta sta bila

prof. Lojze Geržinič in univ. prof. dr. Ignacij Lenček, S tehtnimi pojasnili sta posegla v debato, ki je trajala poldrugo uro, tudi dr. Tine Debeljak in dr. Vinko Brumen. Študijski dan je vodil predsednik SKASa ravn. Ivan Prijatelj, ki je sproti komentiral in ocenjeval izvajanja govornikov.

HOLANDSKA

Tudi holandski Slovenci smo se oddolžili spominu naših pokojnih bratov in sester, ki jih pokriva s premogom pomešana tuja zemlja. Na praznik Vseh svetnikov je bila v Heerlerheide maša za pok. p. Teotima in vse pokojne Slovence. Ob pol dveh popoldne pa smo se zopet zbrali v farni cerkvi v Heerlerheide, kjer smo zmolili za rajne žalostni del rožnega venca; sledila je pridiga in litanije vseh svetnikov. V sprevedu smo se nato zvrstili za križem na pokopališče, kjer je po molitvah za rajne pevski zbor „Zvon“ zapel pesem „Vigred“, nato pa menjaje z dušnim pastirjem „Usmili se me Bog“. Žalni spomin smo zaključili z našo „Glejte, kako umira pravič-ni...“ Jesensko mehko sonce, lahni šelest odpadajočega listja in naša pesem so nas prestavili zopet v domovino, da smo se čutili z nje žalostjo — vsi eno.

Edinstven primer tujca, ki je postal, kakor je sam trdil, po srcu in čutenju Slovenec, je pokojni p. Teotim. To potrjuje tudi spomenik na grobu, ki nosi le slovenski napis in ob njem rožmarin, ki bohotno pokriva njegov grob. Ta grob, ki je v Heerlenu, so istega dne obiskali naši pevci in se tako oddolžili njegovemu spominu.

Eygelshoven je mesto ob nemško-holandski meji, kjer živi močna slovenska kolonija. Tam tudi spijo naši rojaki svoj večni sen. Že je padal mrak na mesto pokrito z rudniškimi sajami, ko so tja prišli pevci „škrjančka“ in ostali Slovenci. Padajoči mrak, megla in mraz ter vrba žalujka, pod katero smo stali, so nas še bolj razpoložili za dojemanje naših žalostink. Z drevja je planil na skupinico Slovencev jesenski piš vetra, da je trgal iz rok note in privabljal iz grl melodije, ki so se spojile z ozračjem in se razpršile na vse strani — tudi v slovensko domovino.

JOK RAZVALIN

Tri stoletja, ki so prenehala živeti v eni sami noči...

Bila je to noč, ki je argentinski narod oropala najbolj dragocenih verskih narodnih in kulturnih svetinj.

Noč, polna sovraštva do Boga, polna bogoskrunstev in satanizma.

Noč, ko so naščuvane tolpe Kristusa znova križale na ulicah vele-mesta Buenos Aires.

Ta noč se je začela na večer 16. junija in končala v jutranjih urah 17. junija, ko je vsa katoliška Cerkev praznovala praznik Srca Jezusovega.

Bil je ta praznik za argentinsko Cerkev nekaj edinstvenega: skoro vsi duhovniki odpeljani ponoči neznanokam, svetišča zapuščena, tabernaklji brez varuhov, oltarji brez svete daritve, ljudje s solzami v očeh in v nemí boli pred vrati cerkvá.

HUODOBIJA NA DELU

Pravkar je človek nesrečnega spomina, ki je bil nekdanj predsednik Argentine, naznanil presunjenemu narodu, da je upor, ki ga je mornarica vodila proti njemu, propadel. Bilo je to ob 17,30, ko je mrak počasi prihajal nad vznemirjeno mesto.

Ob 17,45 so se pokazali na oglu ulic Defensa in Alsina ljudje sumljive zunanosti. Prihajali so na vozilih, ki so nosila ime ustanove, ki je danes ni več in ki jo je ustanovila žena bivšega predsednika Eva Perón. Na vozilih posode napolnjene z bencinom za požiganje. Ljudje oboroženi s krampi, železnimi drogi, kiji, vihteč v rokah goreče baklje in noseč v posodah obilo raztreliiva.

Prišli so na ukaz Saula González Ruiz, človeka ki je bil eden zlih duhov bivšega predsednika in med glavnimi organizatorji požigov cerkvá. Revija „Esto es“ je objavila foto-kopijo originalnega besedila, ki se takole glasi:

„Ustanova Eva Perón

Buenos Aires, 16. junija 1955

Gospodu Davidu Abramov

SIC.

Blagovolite priti v spremstvu moža, ki vam bo prinesel to pismo, na kraj, ki sem vam ga svoječasno označil. Skli-

čite ljudi svoje skupine in jim naročite, naj se zberejo na oglu ulic Defensa in Alsina, kjer bodo dobili na razpolago vse, kar potrebujejo za izvedbo nage, ki vam je naložena.

Vas pozdravljam z izrazi najglobljeja spoštovanja,

Saul González Ruiz“

Iz povedanega je razvidno, da je imel nalogo izvesti požig David Abramov, poljski žid. Notranji minister, Angel Borlenghi je bil namreč tudi sam židovskega porekla in je rad zaupne posle izročal Abrahamovim potomcem.

Moštvo za požig je bilo v glavnem sestavljeno iz ljudi, ki so živeli brez kakšne posebne zaposlitve v naselju „Barrio Pistarini“. Bili so pač tam, da ob času potrebe izvršijo „posebne naloge.“

Ob 17,45 je torej vogal ulic Alsina in Defensa zadobil posebno lice. Tam stoji namreč bazilika sv. Frančiška. Napadalcí so vrgli z drogoví železna vrata s tečajev, nato pa se razlili po notranjosti bazilike. Pričelo se je divjanje, ki je trajalo osem ur in popolnoma ali deloma razdejalo 11 katoliških svetišč. Med vsem tem časom je bila vojska na ulicah in mirno gledala, kaj se dogaja, dasi je bilo ob 17,30 proglašeno obsedno stanje. Policija je imela nalogo, da pusti

napadalce na miru. Gasilci niso smeli gasti. Luksuzni avtomobili — med njimi je bilo videti tudi vozila prosvetnega ministrstva (v njem je gospodoval prosluli zdravnik Méndez San Martín, ki je smrtno sovražil Cerkev in pripravil cel kup dekretov za uničenje katoliškega šolstva v Argentini) in kamijoni Ustanove Eva Perón so pridno dovažali bencin in raztreljivo.

Sto metrov proč od bazilike sv. Frančiška stoji cerkev sv. Ignacija. Ko so jo zločinski elementi napadli, jih je tamošnji župnik Alberto Lattuada prestregel na cerkvenih vratih. Med njim in voditeljem požigalcev, plavolasim fantom visoke postave se je razvil tale razgovor:

Župnik: „Premislite! Nič se ne pridobi, če uničite kipe in slike, ki so last vseh Argentincev.“

Vodja skupine: „Moramo maščevati svoje tovariše, ki so padli na Majskem trgu.“

Župnik: „Potem se niste obrnili na pravi naslov. Tu ni ne strojnic, ne pušk, ne topov. Ubijte mene, a pustite hišo božjo!“

Vodja skupine: „Vaše življenje nas ne zanima. Prišli smo požigat cerkve, ker nam je bilo tako ukazano.“

Nato je zgrabil župnika za roke in ga osebno odvedel na varno. Potem se je pričelo uničevanje tudi pri sv. Ignacijo

Naslednji dan je bivši predsednik brez sramu zatrdil po radiu: „Ponoči so komunistični elementi požgali nekaj cerkv.“ Dasi je policija vedno odkrila resnične in neresnične zarote, to pot ves čas do Peronovega padca ni mogla odkriti požigalcev, ki so osem ur brez strahu divjali po mestu na okrog. Vendar je imel bivši predsednik deloma prav: požigali so komunisti, toda ne tisti, ki bi jih poslala komunistična stranka, temveč tisti, ki so se vrinili v njegovo stranko in jo dejansko pripeljali v komunistične vode. Saj je znano, da je bil zadnji komisar (interventor) peronizma v Buenos Airesu dr. John William Cooke aktiven član komunistične partije. On je tudi sprožil misel, naj se cerkve požgejo.

Dokler je še vladal Perón, resnica o požigu cerkvá ni smela nikdar priti v javnost. Zato je bivši vladi sila neprijetno delo, ko je kardinal Spellman iz New Yorka izjavil, da je požig svetišč vodila Ustanova Eva Perón. Režimsko časopisje je seveda zadrževalo in označilo kardinala za lažnjivca („El cardenal se olvidó del octavo mandamiento“ — „Kardinal je pozabil na osmo zapoved“, je zapisal dnevnik Eve Perón „Demokracija“), toda resnice se ni dalo več ubiti. Širila se je dalje, dokler ni 16. septembra razprostrla svojih kril preko vse argentinske zemlje.

Obiščimo sedaj posamezne cerkve in ogledmo si razdejanje, ki so ga bile deležne!

BAZILIKA SV. FRANČIŠKA

Leta 1583 so frančiškanski misijonarji postavili prvotno cerkev in svetišče na prostoru, ki jim ga je določil ustanovitelj Buenos Airesa Don Juan de Garay. Na tem prostoru stoji sedaj kapela sv. Roka, ki je bila dovršena leta 1759. Leta 1754 je zrastle iz tal sedanja cerkev, ki je od leta 1919 bazilika. Zakonca Unzué sta leta 1911 cerkev, kapelo sv. Roka in samostan obnovila v vsem sijaju.

Ta cerkev je utrpela od vseh poškodovanih najtežje udarce.

Od glavnega oltarja ni ostalo prav nič. Njegovo ozadje, ki je segalo prav do stropa, je bilo iz finega cedrovega lesa. Izdelali so ga pred 200 leti gvaranijski Indijanci v jezuitskih redukcijah pokrajine Corrientes. Ogromni plameni so segli prav do kupole in jo uničili, tako da sedaj kaže le gola rebra, kot tudi ostala streha. Kupola je bila okrašena s šestimi dragocenimi slikami na platno, delo slavnega španskega umetnika Julija Borell. Prikazovale so prizore iz življenja sv. Frančiška.

Požigalci so znosili na kup klopi v notranjosti cerkve in napravili iz njih ogromno grmado. Ista usoda je zadela šest lepih in starinskih spovednic. Orgle so sicer ostale, a radi silne vročine se je v njih raztopilo vse, kar je bilo kovinskega

Monštranci so odbili vse žarke in iz-

trgali iz nje dragocene kamne. Kamnite plošče z ostanki mučencev so bile razbite na štirih stranskih oltarjih. Kipi karmelske Matere božje in sv. Roze so bili onečaščeni. Divjaški napadalci niti niso spoštovali posmrtnih ostankov rodnih bratov Gabrijela in Janeza Arregui, ki sta zgradila baziliko sv. Frančiška in bila prva škofa domačina v Argentini. Njun pepel so razmetali na vse strani.

Strašen pogled nudi tudi zakristija. Bila je ena najlepših v Južni Ameriki, vsa opažena s cedrinim lesom iz Paragvaja. Dvajset kelihov, več ciborijev in monštranc, slavni prenosni oltar, ki ga je še uporabljal apostol Južne Amerike sv. Frančišek Solano so izginili ali v rokah požigalcev ali v ognjenih zubljih.

Od kapele sv. Roka je ostal samo zid. Zgorel je kip velikega svetnika proti kugi, oglje je postala celo njegova relikvija — del kosti, uničene so bile vse podobe in predmeti, ki so bili izraz zahvale vernikov in so krasili stene kapele. In — tudi to se je zgodilo: svete podobe so bile pohojene in onečaščene.

V samostanu so v pritličju napadalcii razbili vsa okna in požgali vse celice. V prvem nadstropju so odnesli, kar so mogli. K sreči bogata knjižnica, ki ima 30.000 zvezkov, ni utrpela škode.

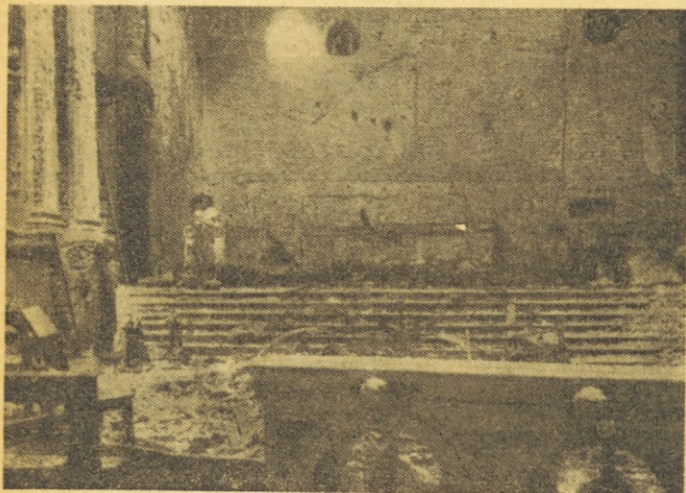
BAZILIKA SV. DOMINIKA/

Leta 1600 so prišli v Buenos Aires dominikanci in leta 1602 zgradili samostan, ki leži 200 metrov proč od bazilike sv. Frančiška. Temeljni kamen današnje bazilike je bil položen leta 1750; dokončana je bila stavba leta 1779. Leta 1822 je Rivadavia (argentinski Jožef II.) dominikance razpustil, toda ne željo predsednika Rosasa so se že leta 1835 vrnili. V predvorju bazilike počiva general Manuel Belgrano, ustanovitelj argentinske zastave, kot je to želel v svoji oporoki.

Ker so bili oltarji iz lesa, zlasti glavni, so popolnoma zgoreli in ni videti sedaj drugega kot očrnele zidove. Žrtev plamenov so bile tudi orglje, ene najboljših v Južni Ameriki. Uničeni so bili dragoceni mašni plašči iz kolonijalne dobe in popolnoma razdejana zakristija.

CERKEV SV. IGNACIJA

V neposredni bližini gori omenjenih bazilik stoji tudi že omenjena cerkev sv. Ignacija. Prvo cerkev so zgradili leta 1607 jezuiti na Majskem trgu, kjer je sedaj centralna banka. Leta 1662 pa so zasedli prostor med ulicama Bolivar in Alsina. Tam je jezuitski pater Kraus

Gola stena in razbit presbiterij glavnega oltarja v baziliki sv. Frančiška nemo pričata o satanskem divjanju požigalcev

Tak izraz ima sedaj nadškofijska palača v Buenos Airesu. Zgoraj: Ostanki knjižnice, kjer je zgorelo 80 tisoč knjig. Spodaj: Kardinalova spalnica je ostala le še kup razvalin

leta 1710 začel z zidanjem sedanjega svetišča, ki je bilo dovršeno leta 1722. Isti jezuit je poleg cerkve zgradil „El colegio grande“ in „El Colegio Máximo“ v Córdoba. Cerkev sv. Ignacija hrani podobo Marije Snežne, ki je bila od leta 1611 zavetnica Buenos Airesa. Ob napadu na cerkev ji je nekdo odnesel krono z glave.

V tej cerkvi so požigalci bolj divjali po župnišču, pisarni in zakristiji kot samem svetišču. Zakristija, ki je bila obložena z dragocenim lesom iz Paragvaja, je ostala le kup razvalin. Farni arhiv je gorel več dni in je postal neporaben. V sami cerkvi so naščuvani divjaki popolnoma porušili obhajilno mizo in stranski oltar, kjer se je hranilo Najsvetejše. Nerazumljivo je, zakaj so pustili na miru glavni oltar, ki je prav taka

umetnina kot požgani oltarji pri sv. Dominiku in Frančišku. Kipu sv. Jožefa so odbili glavo, sveti Tereziji roke in noge; kip sv. Jakoba so razsekali in zrgali, enako sv. Alojzija Gonzaga.

CERKEV NAŠE GOSPE MERCEDARCEV

Že leta 1589 so se naselili na prostoru med ulicama Reconquista in Cangallo (2 kvadri od Majskega trga) patri mercedarci. Tam so leta 1602 zgradili prvotno kapelo v čast Mariji Mercedski, leta 1603 pa še samostan. Današnja cerkev je bila dana vernikom v uporabo leta 1740. V njej so bili med drugimi krščeni general Belgrano, predsednik Rivadavia, general Pueyrredón in žena osvoboditelja Argentine Remedios de Escalada de San Martín. L. 1822 je

Rivadavia nasilno izgnal patre mercedarce in spremenil samostan v vojašnico. Dames so v njem uradi Socialne pomoči. Župnijo samo upravljajo sedaj svetni duhovniki.

Napadali so cerkev samo pustili na miru. Divjali so po hodnikih župnišča, po pisarni in knjižnici. Knjige iz arhiva si spravili na kup, da jih zažgejo. Iz neznanih vzrokov potem od tega ni prišlo. Popolnoma je bila uničena dragocena zakristija, ki je hranila starodavna liturgična oblačila.

Požigalci so se spravili tudi na zastavo, ki jo je argentinska vojska uradno poklonila kipu Naše Gospe Mercedske kot izraz zvestobe in priznanja Njej, ki je prvi general argentinske vojske. Napol sežgano in v nespoznavnem stanju so potem gasilci odnesli na neznan kraj.

STOLNICA IN NADŠKOFIJSKA PALAČA

Leta 1580 je ustanovitelj Buenos Airesa Juan de Garay določil prostor, kjer naj bi stala prva cerkev novega naselja. Že leta 1585 je stala tam cerkev, zgrajena iz nežgane opeke. Leta 1603 so začeli z gradnjo sedanje stolnice, delo ki je bilo dokončano leta 1671. Sedanja dokončna oblika z dvema stolpoma je iz leta 1791. Od leta 1620 je stolnica škofijska cerkev. V njej počiva od leta 1880 tudi začetnik Argentine general José de San Martín.

Najhujšo škodo je pretrpela v tej cerkvi zakristija. Od nje ni ostalo ničesar. Ker je bila iz lesa, je ogenj udaril skozi vrata tudi v kapelo sv. Rešnjega Telesa in jo popolnoma umazal s sajami. Oltar sv. Petra iz leta 1758 je bil divjaško oskrunjen, prav tako grobnica device in mučenice sv. Florencije, čije ostanke so napadalci razmetali na vse strani. Kipoma sv. Terezike in sv. Antona so razbili glavo, popolnoma pa razbili kip praškega Jezuščka, ki je bil prinešen naravnost iz Čehoslovaške.

Prostor, kjer stoji sedaj nadškofijska palača, je bil do leta 1822 pokopališče. Kasneje je prvi buenosaireški nadškof mons. Mariano Escalada na njem zgradil nadškofijsko palačo.

Od tega poslopja so ostali le očrneli zidovi, ki žalostno štrle proti nebu in

obtožujejo tiste, ki so svojo oblast zlorabili za najbolj nizka dejanja.

Zgorel je dragocen arhiv s preko 80 tisoč listinami, in z njimi zgodovina Argentine od leta 1600. 350 let preteklosti se je spremenilo v prah in pepel.

Kardinal Jakob Copello je izgubil prav vse, razen kar je imel na sebi, prav tako njegov hišni kaplan Slovenec Jože Guštin. Strop njegove sobe, ki je bila v prvem nadstropju, se je udril in zgrmel v pritličje. Tam iz ruševin štrlijo ostanki železne postelje in ničesar več.

OSTALE CERKVE

Sv. Mihael Nadangel. Sedanja cerkev je iz leta 1751. V njej se hrani podoba Naše Gospe od Zdravja, ki je stara več ko 200 let in so jo iz Španije prinesli predniki generala Belgrano. Sedanji župnik fare sv. Mihaela je znani socialni borec škof mons. Miguel de Andrea. Od leta 1910 dalje se je neumorno boril zaboljšanje delavske zakonodaje. Njegovo delo je tudi „Dom nameščenik“ in organizacija katoliških nameščenik, ki šteje trenutno nad 30.000 članic. Peronovemu režimu je bil trn v peti, saj je bil delaven na področju, ki si ga je peronizem lastil le zase. Zato je moral tudi doživeti divjanje najetih tolovajev, ki so mu popolnoma uničili stanovanje, zakristijo in arhiv. V njem so bile listine od leta 1830 dalje, ki so vse postale žrtev ognja. Napadalci so monsenjorju ukradli njegov škofovski nakit, v zakristiji pa petnajst kelihov. Iz tabernaklja so divjaki raztresli posvečene hostije po oltarju, nato pa oblečeni v liturgična oblačila odšli po ulicah, posnemajoč procesijo... Zgorelo je 14 klopi in dve spovednici. Z železnimi drogovi so tolpe razbile šest oltarjev iz marmorja in dvignile pod iz mozaika. Od slikanih oken ni nobeno ostalo celo.

Naša Gospa usmiljenja (Ntra. Señora de la Piedad). Ko smo Slovenci 4. junija v tej lepi cerkvi, ki je iz leta 1762 v prvotni in iz leta 1866 v sedanji obliki, prisostvovali maši v spomin na žrtev komunistične revolucije, nismo niti malo slutili, da bodo 12 dni za tem po isti cerkvi divjale tolpe, ki so v svojem proticerkvenem besu celo posekale brezbožne sile v domovini. Napadalci so vdrli

Požigalci so si nadeli liturgična oblačila in v njih bogokletno posnemali svete obrede

v pet tabermakljev v upanju, da v njih kaj najdejo; pobrali so z njih oltarne prte in jih skupaj s preprogami in klopami sredi cerkve zažgali. Najhujšo škodo pa so povzročili s tem, da so zažgali knjižnico za slepe, ki je hranila 2.000 izvodov in bila najbogatejša v vsej latinski Ameriki.

Cerkev Naše Gospe Zmagovalke (Ntra. Sra. de las Victorias). Cerkev je novejšega datuma, zelo lepa in med ljudstvom priljubljena. Od leta 1883 jo oskrbujejo patri redemptoristi. Eden izmed njih, pater Friderik Grote je ustanovil leta 1892 prve delavske krožke v Argentini in leta 1900 katoliški dnevnik „El Pueblo“, ki ga je uničil koncem leta 1954 diktatorski Peronov režim. — Najeti razgrajalci so popolnoma razbili zakristijo, uničili 21 mašnih oblek in poskusili zažgati klopi ter preproge, kar se jim pa ni posrečilo. Popolnoma so uničili kip žalostne Matere božje, zažgali oljnato sliko presv. Srca Jezusovega in onačastili relikvije sv. Viktorije. Rektor cerkve, p. Jakob Wagner si je komaj rešil življenje pred divjajočo drhaljo. Pri tem si je zlomil nogo in na posledicah prejetih poškodb nekaj me-

secev na to umrl. Za časa napada se je mudil v samostanu tudi škof iz mesta Rosario kardinal Caggiano. Uspelo mu je uiti s tem, da se je preoblekel v civil.

Bazilika sv. Nikolaja iz Barija. To svetišče je včasih stalo na mestu, kjer se sedaj dviga mogočni obelisk. Ko so oblasti zgradile novo avenido Nuevo de Julio, so jo podrle in postavile leta 1931 novo baziliko na avenidi Santa Fé. Staro svetišče pa je zgradil že leta 1726 kapitan Domingo Acassuso, ki je leta 1706 ustanovil mesto San Isidro v provinci Buenos Aires. Poleg cerkve je bil samostan klaris (od 1749), ki pa so se radi nezdravega podnebja in indijanskih napadov kasneje preselile k cerkvi sv. Janeza Krstnika, ki je bila tudi onečaščena. Ker je notranjščina bazilike sv. Nikolaja iz cementa in marmorja, napadalcem z ognjem niso mogli ravno dosti uspeti. So pa zato tem bolj divjaško razbili oltarne mize, obhajilno mizo, kipe in zakristijo. Zelo so se znesli tudi nad župniščem in župno pisarno, kjer so se odlikovali zlasti v kraji vsega, kar se jim je zdelo dragoceno. Najbolj žalostni pa so bili prizori, ki so se odigravali pred cerkvijo. Tam so napadalcem našem-

ljeni v sveta oblačila skušali posnemati cerkvene obrede in se norčevali iz njih.

Cerkev sv. Janeza Krstnika. Že leta 1650 je stala na današnjem kraju majhna kapela v čast omenjenemu svetniku. Leta 1719 je začel mojster Juan Ignacio de San Martín z gradnjo sedanje cerkve. Delo je dovršil leta 1735. Poleg cerkve so se leta 1754 naselile klarise, ki so prišle iz Čila in se za nekaj let, kot smo že rekli, nastanile v stari cerkvi sv. Nikolaja. Cerkev samo sedaj upravljajo francoski patri iz kongregacije bayonesev. Napadalci so v cerkvi razbili vseh pet tabernakljev, onega z glavnega oltarja pa še povrh požgali. Dve sto let stari kip sv. Frančiška Asiškega je zgorel na grmadi, prav tako kip žalostne Matere božje. Čudodelnemu kipu Jezusa iz Nazareta so požigalci odrobili glavo in jo odnesli s seboj. Kasneje jo je neznan kdo prinesel nazaj. Poleg teh kipov so napadalci odbili glave še šestim kipom. Uničili so obhajilno mizo, razbili orglje in, popolnoma požgali zakristijo.

Bazilika Marije vedne Pomoči. Sedanja stavba je iz leta 1769. Ta cerkev je edina, kjer napadalci niso uspeli. Razbili so nekaj šip, vdrli v župnijski arhiv in pisarno ter knjige in pohištvo spravili na kup z namenom, da jih požgó. Odločnost krajevnega policijskega poveljnika, ki se ni ravnal po navodilih nadrejenih je pripomogla, da so se napadalci umaknili ne da bi mogli uresničiti svoje podle namene.

„OČE ODPUSTI JIM!“

Vse to se je zgodilo v eni sami noči. Zadostovalo je, nekaj ur, da so bile uničene stvari, ki jih nihče več ne bo mogel obnoviti. Spet smo lahko videli, kaj je človek, če vrže s sebe krščansko moralno in se preda svojim nizkim nagonom. Stari Churchill je dejal, ko je zvedel o teh nečuvnih izpadih zoper vero in Cerkev modre besede: „Prvič v zgodovini predsednik države zažge zastavo lastnega naroda in prvič v zgodovini katoliški oblastnik požiga cerkve vere, ki ji pripada.“ Požgane cerkve so odprle oči zadnjim dvomljivcem. Tisto noč si je Peron zapečatil svojo uso. Kar je sledilo 16. septembra, je bila samo še sklepna beseda na to, kar je narod moral požreti v zadnjih letih s strani človeka, ki je dobro začel, pa slabo končal, ker je ves čas iskal le sebe in svojo čast.

Končam z besedami, ki stoje zapisane v brošuri, iz katere sem povzel vse, kar je povedano v tem članku.

„Kot državljani, ki smo ohranili poteze kulture, dostojnosti in človeškega dostojanstva, zahtevamo, da se dá za te nezaslišane zločine zadoščenje; kot domoljubom se nam stiska pest, da udarimo po brezvestnih krivcih; kot Argentinci čutimo sram v srcu ob misli, kaj o nas govori zunanji svet; toda kot kristjani — odpuščamo vsem, ki so pri teh grozovitostih sodelovali. „Oče odpusti jim, saj niso vedeli, kaj so delali!“

JOŽE JURAK

ŠE BODO ČRNI VIHARJI

nasilni gospodarji
sodobnega sveta,
še bodo rušili stare donebnike:
velezasebnike!

Novih mejá
in držav
Bog hoče,
ujetih v obroče
Njegovih postav!

Bratstvo ljudstev, plemen,
doslej zgolj na jeziku,
požene naj v plod iz semen
in žezlo ali grudo,
četudi s stoletno dozdanzo zamudo,
vrne lastniku!

Bogdan Budnik

NOVA MAŠA JEZUITSKEGA PATRA FRANCETA CERARJA v Črnomlju, dne 7. avgusta 1955

Po 17 letih, prvič po vojni, je bila spet nova maša v starodavni črnomeljski župniji in to v Dobljčah dne 7. avgusta 1955. Se pravi, da je bil tamkaj doma letošnji novomašnik g. Cerar Franc, član jezuitskega reda v Zagrebu. Tam je tudi študiral filozofijo in teologijo in bil posvečen dne 30. junija 1955 v jezuitski cerkvi v Zagrebu. Posvečenja so se udeležili starši, sestra Ančka por. Kolbezen in gospod župnik črnomeljski Lojze Žabkar. Posvečen je bil skupaj s tremi svojimi redovnimi tovariši istega reda.

Priprave za novo mašo so takole potekale:

Župnik g. Žabkar in njegov kaplan Jože Bertonec sta se zelo potrudila, da sta vse pripravila za novo mašo. Tri mesece prej je že učil gospod kaplan pevski zbor in ga naučil temeljito lat. Försterjevo mašo. Žal je moral tik pred novo mašo na orožne vaje v Novo mesto. Dekleta iz vse župnije so pridno pletla vence, tako da jih je bilo okoli 800 m. Cerkev je bila po mnenju vseh čudovito lepo okrašena. Glavni oltar je bil ves pokrit z belimi gladijolami. Seveda je bilo ogromno dela s krašenjem cerkve, katera je vsa vodil gospod župnik s ceremonijarjem g. Zdravkom Bahorjem, letošnjim novomašnikom iz Dragovanje vasi, fara Dragutela. Župnik je tudi pri oblasteh dosegel, da je bilo dovoljeno obilno zvočenje in potrkavanje, zlasti ob sprejemu

novomašnika kakor tudi med novo mašo in večernicami. Prav tako je poskrbel, da se je mogel razviti sprevod iz župnišča v cerkev in nazaj, kar je bila doma velika novost v zadnjih povojnih letih.

Napisi, ki so bili v cerkvi in na slavolokih, so bili sledeči: V loku pred kupolo je bil napis: Iz naroda izbran; za narod poslan. — Na drugi strani pa: Novomašnik, bod' pozdravljen! — Pod korom je bil napis: Fara črnomeljska, pozdravlja novomašnika!

V Dobljčah je bila narejena lepa „dvorana“-lopa, kjer je bilo kosilo ob novi maši. Prostora je bilo za 130 gostov. Bilo jih je z otroci še več. Vse kosilo je organiziral novomašnikov brat Joško Cerar s starši. Vsa vas je bila slovesno razpoložena Praviijo, da že sto let ne več tako, kakor tedaj ko je bil tamkaj škof-misionar Ivan Vrtnin, katerega stoletnico rojstva so obhajali v Dobljčah zelo slovesno leta 1944.

Nad sedežem novomašnika je bil napis vzet kot motto iz njegove novomašne podobice: „Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi!“

Nova maša v Črnomlju 7. avgusta 1955. Na predvečer je črnomeljski župnik Lojze Žabkar pozdravil g. novomašnika s temle nagovorom:

Dragi gospod novomašnik!

Hvaležen sem Bogu, da mi je dal dočakati sredi svojih faranov srečen tre-

nutek, sprejem novomašnika. Naš rojak in domačin, duhovnik Najvišjega, član slavnega jezuitskega reda, novomašnik naše župnije, dovoli, da Te v imenu vseh črnomaljskih faranov, zlasti naših najmlajših, najprisrčneje pozdravim v naši sredi. V radost odeta Te sprejema naša starodavna farna cerkev sv. Petra, vsa lepa kot nevesta, ozaljšana in vesela!

Na prvo soboto, Marijin praznik, saj je Marija mati duhovnikov, na predvečer prve nedelje, imamo srečo, da sprejemava svojo sredo duhovnika po božjem Srcu Jezusovem. V srcih pa gojimo tiho željo, da bi njegov novomašniški blagoslov rosil obilno božje milosti na našo župnijo. Da bi se po novi maši zopet obrnila srca mnogih nazaj k Bogu, da bi vendar že enkrat nehala hladnost naših vernikov. V tridnevnicu smo se pripravljali na veliki dan in praznik naše fare. Vsi otroci so prejeli ta teden sv. zakramente, kakor je njihov običaj vsak mesec, s tem namenom, da bi bil naš novomašnik dober duhovnik.

Bolan sem in težko mi je govoriti, zato mi oprostite, dragi moj novomašnik. Kli-

čem Ti samo „Venite, exsultemus Domino Dei salutari nostro!“ in se najlepše zahvalimo Bogu za veliko milost mašništva in jutri boš zapel poln hvaležnosti Bogu svojo prvo glorio in svoj veliki „Te Deum laudamus“.

Na koncu pa novomašnik: do sedaj smo mi molili za Te, odslej boš pa Ti molil za nas.

Stopi pred oltar, pokloni se svojemu Bogu in stegni roke in nam podeli svoj novomašniški blagoslov.

Nova maša se je pričela ob 9.45 s sprevedom iz župnišča. Pred veliko množico vernikov mu je najprej oče podelil svoj očetovski blagoslov, nato še mati. Prizor je na sliki zelo dobro viden. Nato mu je izročil brat Anton, oblečen v narodno nošo novomašni križ. Spremljali sta ga dve dekleti, tudi oblečeni v belokrajnsko narodno nošo. Čudovito lep prizor. Potem mu je izročila novomašniški križ mala deklica spet s primerno deklamacijo. Sprevod se je razvil s 130 svati v cerkev, kjer mu je izročila mala deklica pred cerkvenimi vrati kelih. Po prihodu v cerkev je dal novomašnik blagoslov,

Pred župniščem v Črnomlju je mati blagoslovila svojega sina-novomašnika p. Cerar Franceta S. J. Sredi med njima novomašnikov oče

nato pa mu je govoril g. Demšar S. J. Nova maša je trajala z ofrom do pol 13. Potem v sprevidu nazaj v župnišče, kjer je bil zajutrek. Nato pa vsi svatje na vozove in hajdi v Dobljče na kosilo. Da je bilo vse imenitno, je jasno. Ob 5 slikanje, ob 6 slovesne večernice v Dobljčah ob številni asistenci. Potem nadaljevanje do 10 zvečer, ko je domači župnik slovesnost zaključil.

SLOVENIJA

Nova apostolska administratura. Sv. stolica je dne 28. septembra izdala odlok, s katerim je odcepila od ljubljanske škofije celotno slovensko področje tržaškopoperske škofije in ga podredila goriškemu apostolskemu administratorju mons. Mihaelu Torošu, da ga upravlja po posebnem delegatu. Za tega delegata je imenovala tomajskega župnika mons. Albina Kjudra, ki je bil z istim dekretom povišan v apostolskega pronotarja s pravico, da deli zakrament sv. birne na ozemlju nove administrature. 24. oktobra je nato v Ljubljani škof mons. Anton Vovk predal upravo nove administrature mons. Mihaelu Torošu in njegovemu delegatu mons. Albinu Kjudru. Apostolski administrator Toroš je nato 13. novembra imel v koperski stolnici prvo slovesno pontifikalno mašo, s katero je uradno začel vršiti svojo novo službo tudi v tem delu slovenske Primorske.

Zlata maša v Radovljici. 25. septembra 1955 je opravil zlato mašo č. g. **Gabrijel Piščanec**, bivši dekan v Klanecu pri Kozini in sedanji župnik v Avberju pri Krasu. Slavnostni govor je imel zlatomašnikov sošolec frančiškanski pater **Krizostom Sekovanič**. Gospod zlatomašnik je želel darovati zlato mašo na Brezjah, a zaradi velikega navala vernikov, posebno ob nedeljah, je bilo to nemogoče. Sprejel je zato prijazno vabilo p. Sekovaniča in Radovljica mu je pripravila svečanost, kakršne ne pomnijo niti najstarejši ljudje. S tem je bilo dano gospodu zlatomašniku veliko zadoščenje, ko že ni mogel imeti poleg sebe svojih sorodnikov, ki živijo pod Italijo. Gospod zlatomašnik se je rodil pred 74 leti v preprosti kmečki družini v Rojanu pri Trstu. Služboval je najprej v škodnju pri Trstu, nato bil kaplan pri Starem sv. Antonu,

Novomašnik, jezuitski p. Cerar Francé

nakar je postal samostojen dušni pastir v Rukavcu v Istri. Kasneje je prišel v Dolino pri Trstu, leta 1930 pa odšel v Klanec pri Kozini, kjer je ostal vse do svoje upokojitve leta 1955. Sedaj živi kot upokojeni župnik na majhni fari Avber pri Tomaju.

Nekaj novih duhovnikov na svobodi. Zadnje čase so bili pogojno izpuščeni na svobodo štajerski duhovnik Henrik Goričan (ki so ga Nemci zaprli v zloglasni Dachau), konjiški arhidijakon Franc Tovornik, metliški prošt Alfonz Klemenčič, žužemberški dekan Karel Gnidovec, Franc Presetnik in Vinko Gostiša. Bili so izpuščeni pogojno in dokler jim kazen ne poteče, ne smejo na svoje prejšnje župnije. Prošt Alfonz Klemenčič je v smislu odločbe prevzel faro Sava, dekan Gnidovec pa Zaplano pri Vrhniki. Gotorji se, da bodo kmašu spuščeni še tisti gospodje, ki še trpijo po ječah. Ti so: dr. Marjan Dokler (bi moral sedeti v ječi do l. 1966), dr. Jakob Šolar (do l. 1957), jezuitska patra iz Ljubljane Jauh in Lederhas (do l. 1957), župnik iz Škocjana pri Novem mestu Ignacij Škoda (do l. 1961), kaplan iz Žužemberka Vinko Šega

(do l. 1957), bivši župnik v Stopičah Jože Smolič (do leta 1972; ta je bil obsojen na najdaljšo dobo — na 20 let zapora), Stanko Jeglič iz Ljubljane (do l. 1956), Hlad (do l. 1967), Kobal (do l. 1959), Grgorič (do l. 1959), Kragl (do l. 1963), Merc (do l. 1961), Rusijan (do l. 1956).

Novi šolski koledar v Sloveniji je prirejen tako, da se izogne vsem važnejšim cerkvenim praznikom. Šolsko leto traja od 6. septembra do 12. junija. (V tem oziru so gotovo pred Argentinci, ki imajo šolo le od 1. aprila do 15. novembra). Namesto božičnih počitnic imajo učenci zimske počitnice, ki se pa začno šele po božiču, 28. dec. Mesto velikonočnih počitnic veljajo sedaj spomladanske počitnice, ki se začno 27. aprila in trajajo do 2. maja. Tako so se na zvit način izognili veliki noči, ki pade najkasneje na 25. aprila.

PRIMORSKE VESTI

Umril je urednik *Katoliškega glasa*, č. g. Stanko Stanič. Naglo se je v soboto dne 29. oktobra razširila po mestu in okolici žalostna vest, da je tisto noč umrl v goriški bolnišnici č. g. Stanko Stanič, župnik v štandrežu pri Gorici in urednik *Katoliškega glasa*. Čeravno je že dež časa bolehal, ni nihče pričakoval tako nagle smrti. Pripeljali so ga na dom v štandrež, kjer se je na nedeljo Kristusa Kralja izvršil veličastni pogreb. Gospod Stanko Stanič je bil rojen na Vipavskem v majhni vasi v župniji Sv. Križa pred 62 leti. Šolal se je najprej v Gorici, od koder ga je prva svetovna vojna skupno z ostalimi bogoslovci in nadškofom Sedejem pregnala v Stično. Leta 1917 je bil posvečen za duhovnika. Služboval je najprej v Cerknem, nato je prišel za kaplana na Travniki v Gorici in od tu za župnika v Podgoro. Dvajset let je vodil podgorsko župnijo, po vojni leta 1945 pa ga je goriški nadškof Margotti imenoval za ekonoma v obnavljanju, čem se malem semenišču. Leta 1952 je prišel v štandrež za župnika, kjer je ostal do svoje smrti.

Pokojni g. Stanič je bil 38 let zvest delavec v vinogradu Gospodovem. Bil je moč velikih razgledov in vsestranske izobrazbe. Pisal nam je znan-

stvene in zgodovinske knjige, razprave in članke v časopisu. V zanimanju za domačo zgodovino se je kazala njegova skoro romantična ljubezen do našega ljudstva. Bil je med ustanovitelji Goriške Mohorjeve družbe in Katoliškega tiskovnega društva in zadnja leta še urednik *Katoliškega glasa* in *Pastirčka*.

Kaj je bil našemu ljudstvu umrli gošpod Stanko Stanič, to je pokazal njegov pogreb na praznik Kristusa Kralja. Vse več kot pogreb je bila to veličastna manifestacija, najvišje priznanje, ki ga sploh morejo dati ljudske množice svojim velikim možem. Vsa Primorska je bila zastopana. Kmalu po četrti uri so dvignili krsto in jo prenesli v štandreško cerkev, kjer se je izvršila pogrebna sveta maša, pri kateri so peli združeni goriški cerkveni zbori. Med sv. mašo je prispeel iz Jugoslavije pokojnikov brat č. g. Viktor Stanič s sestro in še enim bratom. Po poslovilnem govoru, ki ga je imel č. g. mons. Močnik, se je razvil pogreb na štandreško pokopališče. Pogreba se je udeležilo nad 40 duhovnikov, razna zastopstva, šolska mladina, veliko uglednih slovenskih osebnosti ter ogromna množica slovenskega ljudstva. Bila je že noč, ko smo dospeli na pokopališče, kjer se je pri odprtem grobu poslovil od pokojnega gospoda Staniča g. dr. Anton Kacin. Predno je padla gruda v sveži grob, so pevci zapeli še zadnjo žalostinko v slovo.

Slovensko novomašno slavje v Rimu. Na praznik Marijinega materinstva (11. oktobra) je v lepi cerkvi Marijinega Imena na Trajanovem trgu opravil slovesnost nove maše tržaški rojak č. g. *Viljem Žerjal*. Pravila zavoda Germanik, katerega gojenec je namreč g. Žerjal, določajo, da novomašnik ne sme iti domov, temveč mora prvo daritev opraviti v večnem mestu. Ob oltarju ga je spremljal pri sv. daritvi prof. dr. Alojzij Škerlj iz Trsta, bivši tržaški škof dr. Alojzij Fogar pa je imel globok novomašni govor. Primerjal je veličino duhovnika z veličino Matere božje. Po sv. maši je g. novomašnik podelil navzočim družinskim članom kakor tudi rimski slovenski koloniji, ki je bila polnoštevno zastopana, svoj novomašni blagoslov.

Slovo so vzeli na nedeljo 13. novembra, ki jo imenujejo tudi Martinovo nedeljo v treh župnijah domači dušni pastirji. V Sovodnjah pri Gorici se je poslovil dovedanji župni upravitelj č. g. Bogomil Breclj ter odšel za župnega upravitelja v Doberdob. Po posvečenju je bil najprej za kaplana v Štandrežu, nato je prišel za pomočnika bolnemu g. Butkoviču v Sovodnje ter ostal tam tudi po njegovi smrti kot župni upravitelj. — V Doberdobu se je poslovil č. g. Ivan Kretič ter odšel na novo mesto v Devin. Deloval je v Doberdobu celih osem let ter dvignil versko in kulturno življenje v fari do take stopnje kot ga nikdar prej ni doseglo. — Slednjič se je v Devinu po desetih letih službovanja poslovil č. g. Vladimir Komac ter odšel v Sovodnje na mesto č. g. Breclja.

Misijonska nedelja v Gorici. Letošnja misijonska nedelja je znova pokazala, da je misijonska misel med našimi rojaki zelo živa in tudi delavna. Ne samo po vaseh, tudi tu v mestu — in tu morda še bolj — se na misijonsko nedeljo opazi, kako ljudje z veseljem segajo po vsakoletni „Misijonski nedelji“. Prav tako so dobro obiskovane vse pobožnosti v cerkvi. Pri popoldanskem blagoslovu na Travniku smo tudi letos imeli misijonski govor, ki ga je lepo podal č. g. dr. Škerl iz Trsta. Pečat letošnji misijonski nedelji v Gorici pa je dala dekljska Marijina družba s svojo misijonsko prireditvijo. Dramatski odsek je pripravil za ta dan igro „Vestalka“, ki je vzeta iz prvih časov krščanstva v Rimu. Igro so dekleta trikrat ponovila in pri vsaki prireditvi je dobro deloval tudi srečolov v prid misijonom. Pri zadnji prireditvi v nedeljo 6. novembra smo imeli izredno srečo, da nas je s svojo prisotnostjo počastil „pristni“ misijonar č. g. Karel Kerševan, ki je prišel na oddih iz Belgijskega Konga.

Sv. Ivan pri Trstu. Za praznik Kristusa Kralja smo imeli v naši fari lep in pomemben praznik. Obiskal nas je sam prevzvišeni g. škof in bil z nami že od predvečera k prazniku in drugi dan skoro do večera. Hvaležni smo mu, ker je nepristransko vse razveselil in imel sv. mašo za slovenske in italijanske vernike z govori v obeh jezikih. Cerkev je

bila natlačeno polna in v večini so tudi vsi verniki pristopili k obhajilni mizi. Škof je obiskal tudi šolsko mladino obeh narodnosti, vse katoliške organizacije na svojih sedežih in tudi slovensko Marijino družbo.

Škedenj. V tej fari so imeli v nedeljo dne 13. novembra pastoralno vizitacijo. Začela se je že na predvečer s slovesnim sprejemom g. škofa Santina in se nadaljevala drugi dan na nedeljo z lepo sveto mašo, obiskom šolarjev in drugih katoliških ustanov in se zaključila popoldne s slovesnim blagoslovom in petimi litanijami. Za lepo in ubrano petje je poskrbel neumorni g. kaplan Dušan Jakomin in s tem zelo razveselil g. škofa, ki mu je slovensko petje zelo všeč.

Kardinal Lercaro v Trstu. V začetku novembra se je mudil v Trstu priljubljeni nadškof iz Bologne kardinal Lercaro. Govoril je v semeniški kapeli zbranim duhovnikom. Sprejel je tudi povabilo šentjakobskega g. župnika ob priliki proslave stoletnice te tržaške župnije in imel v cerkvi sv. Jakoba večerno pontifikalno sv. mašo.

Prvi kulturni večer v Gorici je dne 9. novembra zopet priredilo Slovensko katoliško prosvetno društvo. Za prvi kulturni večer je prišel iz Trsta g. prof. Jože Peterlin in nam predaval o slovenski likovni umetnosti. Predavanje samo, ki so ga spremljale skioptične slike mojstrskih reprodukcij, je obsegalo pregled slov. umetniškega ustvarjanja v slikarstvu, kiparstvu ter stavbarstvu od prvih početkov do sodobnosti.

HRVATSKA

Še ni dolgo tega, kar je sv. stolica imenovala za škofa na Hvaru dr. Štambuka, duhovnika hvarske škofije. Novi škof je hitro dokazal, da je vreden naslednik škofa dr. Pušića. V kratkem času je obiskal vse župnije svoje škofije in se pozanimal za duhovne potrebe vernikov. Rdečim oblastnikom njegovo delo ni bilo posebno všeč, toda preden so mogli kaj najti zoper njega, je dr. Štambuk nenadoma umrl na razlitju slepega črevesa v splitski bolnišnici.

Samozvani maršal Tito zelo rad daje izjave o odnosu države do raznih ver v Jugoslaviji. Avgusta meseca je spre-

jel skupino severnoameriških študentov na Brionih in se jim spretno lagal, da je v njegovi državi odnos oblasti do Cerkve isti kot v Združenih državah. Ni pa povedal, kakšen je odnos v resnici. Škof v Pazinu (Istra) dr. Nežić je bil obsojen na 8,200.000 dinarjev denarne kazni ali tri mesece zapora radi nekih izjav, ki da so bile za državno oblast žaljive. Splitski pomožni škof dr. Frančić je bil kaznovan z 12,300.000 dinarjev globe, Petinsedemdesetletni zadrski škof Garković je dobil iz Sev. Amerike

nekaj dolarjev, radi česar so ga komunisti obsodili na globo 5.000 dolarjev. Ker je ni mogel plačati, se je predstavljal oblastem, da kazen v ječi prebije. Oblasti so odgovorile, da tako ponašanje ljudstvo hujska na upor in mu dodale še 70.000 dinarjev globe, katerih pa ni mogel spremeniti v zaporno kazen. Ker na dražbi prodani predmeti zadrške škofije in pisarne niso prinesli zaželene vsote, so ga komunistične oblasti obdolžile, da počenja sistematično gonjo proti režimu.

NAROČNIKOM REVIJE „DUHOVNO ŽIVLJENJE“!

Kot vidite vstopa naša revija v svoj novi letnik prav tako sveža, prikupna in vsebinsko bogata kot doslej. Zato smo prepričani da ji bodo spoštovani naročniki ostali zvesti in jo priporočili svojim znancem in prijateljem, ki je morda še nimajo, saj je za vsakogar, ki ljubi slovensko besedo in in ceni vero svojih očetov nujno, da prebira revijo, ki mu oboje v polni meri ohranja.

Žal pa moramo vsem prijateljem „Duhovnega življenja“ sporočiti, da smo morali radi 20% splošnega poviška v tiskarni in ceni za papir povišati naročnino na 70 pesov.

Če bi imeli kake stranske fonde ali kako gospodarsko močno ustanovo, ki krije letni primanjkljaj pri naročnini, bi z veseljem ostali pri stari naročnini, pa še strani dodali, z več slikami in na boljšem papirju. Toda naša revija resnično živi samo od naročnine — ni to samo propagandna fraza —, zato prosimo vse naročnike za blagohotno razumevanje. In še to jih prosimo, naj naročnino za leto 1956 poravnajo v prvih mesecih, če pa dolgujejo še kaj od preje, naj to nemudoma poravnajo. S tem bodo dali listu trdno finančno oporo za bodočnost in pripomogli, da bo „Duhovno življenje“ še dolgo vrsto let glasnik svetlih verskih in narodnih idealov med Slovenci v zamejstvu.

Konzorcij, uprava in uredništvo revije

Tri minute dobre volje

Pred leti so imeli igralci ljubljanske Drame to lepo navado, da so šli redno vsako predstavo „zalit“ k Figovcu. Krčmar je bil obiska sicer vesel, hotel pa je, da gostje ob določeni uri odidejo. Ker ob takih prilikah lepa beseda navadno ni mnogo zalegla, je poklical svojega hlapca Janeza ter mu naročil, naj goste pomeče na cesto. Hlapec Janez je svojo nalogo zvesto in dobro vršil, zameril se je pa s svojim početjem dramskim igralcem, ki so se sklenili maščevati.

Nekega večera so po prvih izpraznjenih kozarcih proti svoji navadi poklicali k mizi hlapca Janeza in ga povabili, naj pije. Načivali so mu in nazdravljali, da je bil revež kmalu pijan in ni več vedel, kaj se z njim godi. Potem so ga zanesli na dvorišče, ga tam preoblekli v frančiškansko haljo pa hajdi z njim na frančiškansko porto. Tam so pozvonili in dali poklicati p. gvardijana.

„Tega-le Vašega sobrata smo našli pijanega na cesti, pa smo ga, da ne bo pohujšanja, sklenili prinesiti v samostan,“ so prav pobožno pripovedovali. P. gvardijan se je na vso moč zahvaljeval usmiljenim Samarijanom, pijanega „sobrata“ pa dal spraviti v eno od celic kar na tla, „da se bo skadil, mrha pijana“.

Drugo jutro je p. gvardijan vstopil v celico, kjer je na tleh smrčal nesrečni „sobrat“. Pustil ga je še eno uro, potem ga je zbudil. Ubogi hlapec si je mel oči in začudeno zijal okrog sebe.

„Kdo ste vendar, brat nesrečni?“ ga je spraševal p. gvardijan, ki mu obraz ni bil znan. Hlapec je dolgo molčal, potem je pa dejal: „Pošljite, prosim, nekoga k Figovcu in naj tam vpraša, če je hlapec Janez doma. Če ga ni, sem to jaz; če pa je, potem, potem pa res ne vem, kdo sem.“

Nadškof Jeglič jo je mahal navzdol po Prešernovi ulici. Pa je opazil fantiča, ki se je stegoval za gumbom hišnega zvonca, ki ga pa nikakor ni mogel doseči.

„Ti bom pomagal, ti bom pomagal,“ je hitel dobri nadškof in je pritisnil na gumb.

Fantič je pocukal starčka za rokav in rekel: „Gospod, sedaj pa teciva!“

Bog je v Titovi Jugoslaviji naklonil tri dobre: pamet, poštenost in komunizem. Vendar je pa uredil tako, da je vsakomur dal le dve od teh dobrot. Tako je danes v Jugoslaviji tak-le položaj: kdor je komunist in pošten, tisti pameten ni; kdor je pameten in komunist, tisti pošten ni; kdor je pošten in pameten, tisti pa komunist ni.

Za časa italijanske zasedbe je prišel italijanski vojak k Slamiču: „Prosim, za dve liri kosti za mojega psa.“

„Naj zavijem?“ je vprašala prodajalka.

„Ne, hvala,“ je pojasnil vojak, „bom kar tukaj pojedel.“

Gluhi ribič je lovil ribe. Pa je prišel k njemu drug glušec in ga vprašal:

„Nace, a ribe loviš?“

„Ne, ne,“ mu je odgovoril le-ta, „samo ribe lovim.“

„Aha,“ je zaključil prvi, „sem mislil, da ribe loviš.“

Ruski poslanik je v Buenos Airesu obiskal umobolnico. Pa se je neki bolnik zanimal, kdo je ta veliki gospod.

„Ruski poslanik,“ so mu odgovorili.

„Ubogi poslanik,“ je pomilovalno rekel bolnik. „Tudi jaz sem mislil, da sem Napoleon ko sem prišel noter.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO XXIV
JANUAR
Številka 1

„DUHOVNO ŽIVLJENJE“

je slovenski verski mesečnik

V tej številki boste brali:

„Tam na gmajnci, v revni štalci...“ (dr. Branko Rozman)	1
Božič v družini (Anica Kraljeva)	3
Božična noč, prekrasna si (dr. I. Pregelj)	6
Pšenični otep (S. G.)	7
Božično in novoletno voščilo	9
Koledniki (Wilhelm Hünermann)	11
Sveta noč (Ljubka Šorli)	12
Božič na tujem (Limbarski)	14
El papa de la Acción Católica y el sacerdotio (Joe Juck)	15
Misli	15
Naše življenje — pot k Bogu (škof dr. Gregorij Rožman)	16
Jezus Kristus (Stanko Koščak)	18
Deset načel	19
Nova pota protestantov (dr. J. Payman)	20
Mladinska igra (Gregor Hribar)	23
Jezus prvič pomnoži kruh (dr. M. Gogala)	29
Sv. Marjeta iz rodbine Arpadov (dr. Filip Zakelj)	34
Blaženost (Bogdan Budnik)	36
Usodna preobčeka (E. William)	37
Po svetu	41
Med izseljenci	47
Jok razvalin (Jože Jurak)	50
Še bodo črni viharji (Bogdan Budnik) ..	56
Kaj pa doma?	57
Tri minute dobre volje	63

Izdaja ga konzorcij (Orehar Anton), urejuje pa uredniški odbor, ki ga sestavljajo dr. Gnidovec France, Jurak Jože, Mali Gregor, dr. Rozman Branko; za tehnično opremo in fotografije skrbi Valentin Bohinc.

Platnice in stalna zaglavja je narisal Hotimir Gorazd.

Celoletna naročnina znaša za Argentino in države, ki nanjo mejijo (razen Uruguaya) 70 pesov. Za Uruguay in ostale dežele latinske Amerike, kakor tudi za vse dežele, če se plača v argentinskih pesih, je naročnina 90 pesov; za U. S. A. in Kanado 5 dolarjev, za Avstrijo 75 šilingov, za Italijo 2000 lir, drugod v protivrednosti dolarja.

Tiska tiskarna Federico Grote, Montes de Oca 320, Buenos Aires.

CORREO
ARGEN-
TINO
Suc. 6

TARIFA
REDUCIDA

Concesión
No. 2560

Revijo morete naročiti in plačati pri naslednjih poverjenikih:

Argentina: Dušnopastirska pisarna, Victor Martínez 50, Buenos Aires, in poverjeniki „čebelice“.
Brazilija: Vinko Mirt, Caixa Postal 7058 Sao Paulo, Brasil.
U. S. A.: Slovenska pisarna, 6116 Glass Ave, Cleveland 3, Ohio.
Kanada: Ivan Marn, 83 Victor Ave, Toronto, Ontario.

Trst: Marijina družba, Via Risorta 30, Trieste, Italia.
Italija: Zora Piščanc, Riva Piazzetta 18, Gorizia.
Avstrija: Anton Miklavčič, Spittal a/Drau, D. P. Camp, Kärnten, Austria.
Avstralija: Fr. Rudolf Pifko, 45 Victoria Street, Wawerley, N. S. W.

Desno: Dom v bre-
gu (Foto Lojze
Erjavec)

Spodaj: Žabnice,
največja slovenska
postojanka v Kan-
nalski dolini. Pri-
jazna vas 209 m
visoko, slovenska
fara s tisoč prebi-
valci, ki junaško
kljubujejo tujcem.
Žabnice so izhodi-
šče romarjev in
izletnikov na bliž-
nje Sv. Višarje.

POROMALE SO MISLI

Tiho sen božični noč prepleta,
poznih ur tišina misli vabi,
naj vsakdanjost potopè v pozabi:
božja moč nocoj je razodeta.

Le pojdite, misli, skozi dalje —
brez meja se širi svet pred vami;
v Betlehem pojdite, kjer na slami
Dete spi, ki stvarstva vsega Kralj je.

In poromale v polnočni uri
misli so tja v Betlehem,
drugovaje angelskim lučem.

Tam kaj so pobožno vse se zbrale
in ob jaslicah vso noč ostale...
Angel sam je stražil hlevca duri...

Ljubka Šorli